

INFORMATIVNO-POLITIČKI TIJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

ISSN 1451-4257

BROJ
517

Subotica, 1. ožujka 2013. Cijena 50 dinara

MALA SCENA »HRVATSKE ČITAONICE«
U HERCEGOVCU

SASTANAK UDRUGA
IZ SRIJEMA

PROMJENA USTAVA
KAO GORKA PILULA

ZAŠTITA UZBUNJIVAČA

INTERVJU
STELA PURLIJA

OBRAZOVANJE
NA HRVATSKOM
U OPĆINI BAČ

Javno komunalno preduzeće „SuboticaGas“ - Subotica
Szabadkai Gázművek Kommunális Közvéllalat - Szabadka
Javno komunalno poduzeće „Suboticaplin“ - Subotica

Za Vaš topli dom

24000 Subotica, Jovana Mikića 58
tel: 024/641-200, fax: 024/641-220
Dežurna služba : 024/641-211

PLUS

MOJE KOMPLETNE INFORMATIVNE NOVINE

- Vijesti
- Zanimljivosti
- Znanost i tehnika
- Zdravlje i savjeti
- Sport
- Automobili
- Slavne ličnosti

- TV program
- Vicevi
- Horoskop
- Vremenska prognoza
- Recepti
- Križaljka
- Sudoku

Svakog utorka u
Vojvođanskoj Svaštari

VOJVODANSKA
Svaštara
www.svastara.rs

Prodaja kompleta tjednika »Hrvatska riječ«

NIU »Hrvatska riječ« prodaje neukorištene komplete tjednika od 1. do 300. broja, po cijeni od 3000 dinara. Komplet se može preuzeti osobno u prostorijama NIU »Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II u Subotici ili preuzeti putem pošte. U tom slučaju, poštanske troškove snosi kupac.

**Uživajte u bojama,
uživajte u proljetnom
raspoloženju!**

**Bogat izbor veselih periferija
čeka Vas ovog proljeća u
TippNet prodavnici!**

Posjetite nas!
Karadorđev put 2, Subotica
www.tippnet.rs
024/555-765

**JÖVÖ
VODA POWER
ENERGIA
WATER
BUDUĆNOST
VÍZ FUTURE
ENERGIA**

**JKP Vodovod i Kanalizacija
Subotica**

Ima vremena...

Već skoro dva tjedna govori se samo o mlijeku i aflatoksinima u njemu. Nema emisije u kojoj se o ovoj temi nije progovorilo, koja nije ugostila nadležne državne službenike, stručnjake različitih profila, ministre poljoprivrede, bivše i sadašnje. No, i nakon svih tih emisija ostalo je nejasno je li mlijeko sigurno u zdravstvenom smislu. Od svih poruka koje su se čule, i koje su se mijenjale iz dana u dan, osobno mi je najbliža ona nekadašnjeg ministra Živkova koji je rekao kako je napravio vlastitu procjenu rizika i na osnovi toga donio odluku, i to još u mjesecu studenom. A što se događalo tada?

Tada je, otprilike, objelodanjena informacija da je veliki dio ovogodišnjeg roda kukuruza u Srbiji kontaminiran toksičnim tvarima. Tada smo i u našem tjedniku objavili članak na tu temu, u kojem je znanstvena suradnica Instituta za prehrambene tehnologije u Novom Sadu dr. Olivera Đuragić rekla kako stvar s toksičnošću kukuruza jest ozbiljna, ali ne toliko da se u javnosti zbog toga stvara panika. Istaknula je i kako je najveći problem kod mikotoksina u žitaricama to što ih je veoma teško otkriti, jer i naizgled zdrav kukuruz može biti zaražen, te je poljoprivrednicima savjetovala da kukuruz obvezno odnesu na analizu kako bi se utvrdilo je li zaražen i u kojoj mjeri. Osim toga, dodala je, postoje i preparati koji apsorbiraju mikotoksine i tako smanjuju njihovo djelovanje u organizmu. Istaknula je tada naša sugovornica kako su mikotoksini izuzetno opasne supstancije, čija je kancerogenost najopasnije svojstvo, i izazivaju posljedice štetne po zdravlje i kod ljudi i kod životinja. Već tada je, s obzirom na to da je od početka berbe kukuruza pa do otkrivanja njegove zaraženosti prošlo dosta vremena, sugovornica upozorila na mogućnost da se zaražen kukuruz našao kao komponenta i u industrijski proizvedenoj stočnoj hrani. Stoga, rekla je tada ona, ovih dana (u prosincu) očekuje pojačanu kontrolu fitosanitarne i veterinarske inspekcije kako samog hraniva, tako i hrane animalnog podrijetla, bez obzira je li riječ o mesu, mlijeku ili jajima.

Od tada je prošlo nekoliko mjeseci i dolazimo do današnjeg dana i posljednjih informacija o aflatoksinima u mlijeku. Jedna od novijih informacija, od 25. veljače, glasi: »U Vojvodini počela kontrola mlijeka i stočne hrane«, i druga: »malim proizvođačima će biti nabavljeni apsorbensi, a po potrebi i kvalitetna stočna hrana iz robnih rezervi.« Treba li komentar?

J. D.

SADRŽAJ

AKTUALNO

Održana 45. sjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća

USVOJENA FINACIJSKA IZVJEŠĆA »HRVATSKE RIJEČI« I ZKVH-A 7

TEMA

»Slučaj dr. Ivana Poljakovića«

UVODI LI SE U HRVATSKOJ »VERBALNI DELIKT«?.....16-17

INTERVJU

Stela Purlija, sinologinja

KINESKI JE JEZIK MOJ ŽIVOTNI IZBOR.....12-13

SUBOTICA

Završen festival umjetničke glazbe FEMUS

MLADE GLAZBENE NADE.....21

DOPISNICI

Hrvatska zajednica u Baču predstavljena kroz projekt »Tim za razvoj općine Bač«

JOŠ UVIJEK SE BRKAJU POJMOVI ŠOKAC I HRVAT.....26-27

KULTURA

Književna večer Ivane Šojat – Kući u Bačkom Dušanovu

»NIČIJI SINovi« U KRUPARI....34

SPORT

Ivica Šurjak, proslavljeni nogometaš Hajduka

NISU NAS ZABORAVILI.....49

Gastarbeiteri su po definiciji gosti-radnici koji ispunjavaju rupe na njemačkom tržištu radne snage. Naziv se može čuti i u drugim zemljama, ali porijeklo izraza je jasno, potječe od gospodarskog giganta koji je usisao stotine tisuća kvalitetnih radnika. Projekt »gastarbeiterprogramm« pokrenula je Zapadna Njemačka tijekom šezdesetih i sedamdesetih godina, te Nizozemska i Belgija u manjem obujmu. Ovaj termin je skovan kako bi se oslobodili starog pojma »fremdarbaiter« - što su bili strani radnici u Trećem Reichu, tadašnja prisilna radna snaga. Njemačka je sporazume o regrutiranju radnika potpisala prije pola stoljeća s Italijom, Grčkom, Turskom, Marokom, Portugalom, Tunisom i Jugoslavijom. Ovom procesu doprinijelo je i podizanje Berlinskog zida jer istočni Nijemci nisu mogli lako pobjeći na Zapad i uključiti se u industrijski oporavak Savezne Republike Njemačke. Kao što znamo, Turci su ubrzo postali najbrojniji radnici. No, njihove obitelji nakon nekog vremena preuzimale su običaje domaćina, te su pedantni Nijemci izračunali da im je jeftinije platiti im da odu nego ih držati na državnim socijalnim beneficijama. To nije profunkcioniralo i danas ima oko 4 milijuna Turaka u Njemačkoj.

Kako je prije par godina izjavila kancelarka Merkel, projekt otvorenog društva je propao. Običaji došljaka nisu nestali, kao ni njihova vjera, zapravo su često bili iznad zakona koje propisuje država u kojoj su potražili budućnost. Naziv gastarbeiter je potpuno promašen, radnici nisu otišli da bi bili gosti koji će otići nakon nekog vremena, već su ostali i postali domaće stanovništvo. Ima ih već više generacija i vjerojatno se osjećaju Nijemcima, jer za drugu državu faktički niti ne znaju. Kažu da se u praksi rabi izraz *Auslander* koji označava strance. U politički korektnom govoru ih nazivaju »ljudima s migracijskom poviješću« koji obuhvaća i imigrante i njihove naturalizirane potomke.

Naša nacionalna služba za zapošljavanje posredovat će u upošljavanju 250 naših radnika u centrima za zdravstvenu njegu u Njemačkoj. Nedavno je objavljeno da se traže osobe sa završenom medicinskom srednjom stručnom spremom koji imaju barem elementarno poznavanje njemačkog jezika i iskustvo u struci. Te osobe mogle bi zasnovati radni odnos na određeno vrijeme dok im se ne nostrificira diploma, a nakon toga bi mogli raditi i na neodređeno. Bruto plaća za početak je 1.900 eura.

Naravno, život je brži od birokracije. Stotine osoba iz naše okolice već radi u gerontološkim i sličnim centrima u Njemačkoj već godinama unazad. Neka sela u našoj okolini postala su poznata po specijalizaciji za neku oblast rada. Ima specijalista za branje šparoga, za čuvanje starih osoba, građevinske radove. Ti ljudi nisu usamljeni. Prije njih otišlo je mnogo stručnih osoba, osobito visokoobrazovanih kompjutorskih stručnjaka nakon umorstva *Đinđića*. Bježe i stručnjaci, i srednjoškolci, i nestručni radnici. Neki uzimaju privremene poslove kako bi prehranili obitelj, a drugi znaju da odlaze u jednom smjeru.

Kada neki povjesničar bude pisao povijest bunjevačkih Hrvata s ovih prostora, možda će spomenuti skupinu koja je uslijed ovih okolnosti otišla živjeti dalje na sjever. Mogao bih predložiti izraz gastarbunjevci, kada bi to bilo smiješno. Međutim, nije smiješno, jer će mnogi naši sugrađani izgubiti 250 znanaca – prijatelja, rođaka, starih ljubavi, susjeda – samo u ovom krugu. Verstehen?

Nikola Perušić

Nastavit ćemo pomagati Srbiji na putu prema EU

Kako je na konferenciji za medije, predstavljajući aktivnosti Centra izvrsnosti, najavila nedavno potpredsjednica Vlade i ministrica vanjskih i europskih poslova *Vesna Pusić*, pomoćnik ministricice *Hrvoje Marušić* i bivši glavni pregovarač Hrvatske s EU *Vladimir Drobniak* bili su sudionici javne debate »Kako postati članicom EU – iskustvo Hrvatske i preporuke Srbiji«, koja je u ponedjeljak održana u Beogradu. Danas hrvatski veleposlanik u Uniji, Vladimir Drobniak je istaknuo ovom prilikom kako nitko u Bruxellesu ne dovodi u pitanje ulazak Srbije u Europsku Uniju, a Hrvatska će joj na tom putu nastaviti pomagati. Podsjetio je i da je put prema Uniji vrlo zahtjevan, ali na kraju ima veliku nagradu, ocijenivši da je Srbija, u odnosu na Hrvatsku, na početku pregovora u prednosti, budući da Beograd ima jasniju sliku o tome šta ga čeka. Pomoćnik ministricice Hrvoje Marušić također je istaknuo da Hrvatska želi europsku Srbiju, ocijenivši da predviđeni ulazak Hrvatske u članstvo EU 1. srpnja predstavlja i prvi korak čitave regije prema Uniji. »Hrvatski uspjeh pokazuje da taj proces ide prema ostvarivom cilju i bit ćemo više u prilici pomoći svim susjedima, uključujući i Srbiju«, zaključio je Marušić. Na javnoj debati u Skupštini Srbije, kojoj su prisustvovali predstavnici državne uprave i nevladinih udruga, Drobniak nije želio špekulirati o tome koliko će Srbiji vremena biti potrebno da završi pregovore. To će, naglasio je, ovisiti o efikasnosti srpske administracije i prirode te broja mjerila, odnosno zahtjeva koji će pred Srbiju biti stavljeni uz univerzalne kriterije. Najvažnije je, istaknuo je Drobniak, da se u Srbiji u pitanje ne dovodi konačan cilj, jer na brzinu procesa eurointegracija država kandidat može samo djelimično utjecati. Hrvatski dužnosnici u Beogradu su, među ostalim, održali sastanak s potpredsjednicom Vlade Srbije za europske integracije *Suzanom Grubješić* te predsjednicom Odbora za europske integracije Narodne skupštine *Milicom Delević*.

1. ožujka 2013.

ODRŽANA 45. SJEDNICA HRVATSKOG NACIONALNOG VIJEĆA

Usvojena financijska izvješća »Hrvatske riječi« i ZKVH-a

Izvješća o poslovanju profesionalnih ustanova kojima je Hrvatsko nacionalno vijeće osnivač bile su središnje točke 45. sjednice HNV-a održane prošloga petka, 22. veljače, u sjedištu Vijeća u Subotici. Sjednica je trajala nešto duže od sat vre-

primjerka 30, a ne 50 dinara, jer se moraju odbiti troškovi od 8 posto PDV-a i 40 posto rabata distributerima.

»List se prodaje i putem distributera, neizravno putem pretplate, proslijeđujemo i podliste 'Hrcko' i 'Kužiš', što dijelom financiraju HNV

lista »Miroljub« kojeg izdaje HKUD »Vladimir Nazor« iz Sombora. Razlog za ovu izmjenu je podnošenje pismene ostavke dosadašnjeg člana Odbora *Aleksandra Saboa*.

Vijećnici su također dali pozitivno mišljenje za kandidata *Jašu Šimića* u postupku imenovanja ravnatelja Predškolske ustanove »Naša radost« u Subotici, kao i za kandidata *Istvána Hullóa* u postupku imenovanja ravnatelja Gradskog muzeja u Subotici.

Na sjednici je dano i pozitivno mišljenje na Nacrt pokrajinske skupštinske odluke o polaganju prijamnog ispita odnosno ispita za provjeru sklonosti i sposobnosti za upis na visokoškolsku ustanovu na jezicima nacionalnih manjina.

POD RAZNO

Među ostalim, vijećnik *Mata Matarić* zatražio je da se vijećnicima na idućoj sjednici predoče rezultati revizije u Hrvatskom kulturnom centru »Bunjevačko kolo« koja je financirana sredstvima HNV-a. Matarić je tako-

đer izvijestio kako je HNV-u poslao zahtjev da se na ovoj sjednici razmatra mogućnost otvaranja Područnog ured HNV-a u Somboru, po uzoru na postojeći ured ove institucije u Srijemskoj Mitrovici. Taj njegov prijedlog se nije našao na sjednici budući da, prema objašnjenju tajnika *Željka Pakledinca*, nije poslan u odgovarajućoj formi.

Vijećnik *Petar Balažević* je izvijestio vijećnike da je HNV-u dostavio pismenu izjavu kojom se, počevši od siječnja ove godine, odriče naknada za rad u Izvršnom odboru HNV-a u korist Hrvatskog kulturnog centra »Srijem – Hrvatski dom« iz Srijemske Mitrovice. Vijećnici se obratio i subotički pisac *Dražen Prčić* tražeći potporu za postavljanje svojeg dramskog komada u Narodnom kazalištu u Subotici, u kontekstu obnove Drame na hrvatskom jeziku u toj kazališnoj kući. Njemu je odgovoreno da prvo zatraži mišljenje Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, te da će se nakon toga Vijeće očitovati o ovom zahtjevu.

D. B. P.

mena i protekla je bez ijedne ozbiljnije rasprave. Sjednici je nazočilo 23 od ukupno 29 vijećnika.

TOČAN IZNOS

Vijećnici su većinom glasa usvojili izvješće o financijskom poslovanju NIU »Hrvatska riječ« u 2012. godini. U raspravi o ovoj točki dnevnog reda vijećnik *Petar Balažević* je izrazio sumnju u točnost izvješća jer je, prema njegovoj računici, u izvješću iskazan za milijun dinara manji prihod od prodaje tjednika »Hrvatska riječ«. Tajnica NIU »Hrvatska riječ« koja je u ime ustanove nazočila sjednici, *Ljubica Vujković Lamić*, odgovorila je kako je prikazani iznos točan budući da je prihod od prodaje jednog

i Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Beogradu. Kada se sve zbroji, dobijemo spomenutih milijun i šesto tisuća i nema nikakvog manjka«, pojasnila je *Ljubica Vujković Lamić*.

MIŠLJENJA I INICIJATIVA

Na sjednici je dano pozitivno mišljenje na Izvješće o poslovanju Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, kao i na Izvješće o financijskom poslovanju Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata u 2012. godini.

Vijećnici su usvojili završni račun HNV-a za 2012. godinu, kao i izvješće o popisu imovine i inventara HNV-a.

Za člana Odbora HNV-a za informiranje imenovan je *Alojzije Firanj*, urednik

PRIENOS DIJELA OSNIVAČKIH PRAVA NAD GRADSKOM KNJIŽNICOM U SUBOTICI

Na sjednici je odlučeno da HNV pokrene inicijativu prema subotičkoj lokalnoj samoupravi za prijenos dijela osnivačkih prava nad Gradskom knjižnicom u Subotici jer je ta ustanova, kako je istaknuto, od velikog značaja za hrvatsku zajednicu. Pravna osnova za pokretanje ove inicijative, po riječima tajnika HNV-a *Željka Pakledinca*, jest članak 24. Zakona o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina.

U SKUPŠTINI APV ODRŽAN OKRUGLI STOL POD NAZIVOM »USTAV SRBIJE – KOČNICA NA PUTU

Promjena Ustava kao gorka pilula

Radosavljević je mišljenja kako ovaj Ustav sprječava Srbiju da dalje kroči putem euroatlantskih integracija istodobno sprječavajući i rješavanje pitanja Kosova * Pavel Domonji, politolog, ocijenio je kako je novi Ustav potreban radi konstituiranja političke zajednice, a ne radi pridruživanja Europskoj Uniji * Vojvodina mora imati nadležnosti, jer je ovo autonomija bez autonomije, rekao je Đorđe Subotić

U vojvođanskoj javnosti često čujemo kako postojeći Ustav nije dobar, kako ograničava nadležnosti Vojvodine, onemogućava njen razvitak i u konačnici kako građanke i građani Vojvodine taj Ustav nikada nisu prihvatili. Usprkos protivljenjima i negodovanjima, aktualna Vlada trenutačno pitanje promjene Ustava nema u svojoj agendi. Vojvođanska politička asocijacija i redakcija lista »Republika« u cilju održavanja teme promjene Ustava otvorenom, organizirali su u srijedu 20. veljače u Skupštini APV okrugli stol pod nazivom »Ustav Srbije – kočnica na putu prema Europi. Zašto je potrebno i kako mijenjati Ustav?« Ovaj događaj je jedan od dijelova projekta »Kuda ide Srbija?«

i je li donesen onako kako treba, jesu li rezultati namješteni ili nisu? Ono što je jasno jest da u Vojvodini taj Ustav nije prošao. Ipak, i

pozornosti posvećuje privatnom građaninu *Thaçiju* nego predsjedniku Vlade APV. Faktičko priznavanje Kosova pokušava se pokriti nipoda-

je kako je pri promjeni Ustava potrebno dobiti čvrsta ustavna jamstva za široke nadležnosti pokrajinske autonomije zato što građani Vojvodine nisu

Zlatoje Marinov, Dušan Jakovljević, Radivoje Stepanović i Duško Radosavljević

USTAV U VOJVODINI NIJE PROŠAO!

Otvarajući ovaj događaj potpredsjednik Skupštine APV Vojvodine *Dušan Jakovljević* kazao je kako postoji duboko uvjerenje da će u svakom idućem Ustavu Autonomna Pokrajina Vojvodina dobiti ono što njene građanke i građani očekuju, a to su ustavna jamstva zakonodavne, izvršne i sudske vlasti, kao i njene imovine. »Delikatna je stvar govoriti o Ustavu za koji postoji sumnja kako je,

najgorim Ustavom regulirani red je bolji od nereda, a oni koji su donosili, pisali i slavili taj Ustav, oni ga s najviših državnih pozicija dnevno, redovito i sustavno krše uvođenjem granica, poreza, na jedinstvenom teritoriju Srbije. Danas zbog načina kako vlast postupa prema pokrajinama, imamo neustavno stanje. U tom kaotičnom, neustavnom stanju pitanje je kako očuvati interese Vojvodine i onih koji tu žive. Predsjednik Vlade Republike Srbije više

štavanjem Vojvodine«, kazao je Jakovljević. On je ocijenio kako je promjena postojećeg Ustava u ovom trenutku veoma aktualna jer je neophodna i dodao da ona predstavlja realnost do koje mora doći ako ne zbog političke volje, onda zbog potreba života svih građana. On je naglasio kako jest za to da se Ustav mora mijenjati, ali na način koji će štititi interese građana Vojvodine, a ne samovlašničkom voljom vodstva beogradskih stranaka. Mišljenja

spremni prihvatiti ni kosovski niti bosanski scenarij.

JE LI USTAV DONESEN LEGITIMNO?

Predsjednik Vojvođanske politikološke asocijacije prof. dr. *Duško Radosavljević* ocijenio je kako nije bilo racionalnog razloga za donošenje Ustava 2006. godine u postojećem obliku, i to bez prethodnih konzultacija s legitimno izabranim predstavnicima vojvođanskih instituci-

TU PREMA EUROPI. ZAŠTO JE POTREBNO I KAKO MIJENJATI USTAV?»

ja i neovisno o tome što su potrebe građana, kao i bez prethodno održane adekvatne javne rasprave. Radosavljević je mišljenja kako ovaj Ustav sprječava Srbiju da dalje kroči putem euroatlantskih integracija istodobno sprječavajući i rješavanje pitanja Kosova. »Cijela društvena realnost Srbije, od kosovske realnosti, pitanja centralizacije, pitanja razvitka ekonomije, gospodarstva, je kao u nekom polusnu. Što se tiče promjene Ustava najveći naglasak je na Ustavotvornoj skupštini gdje će nositelji političkih mandata morati progutati gorku pilulu i shvatiti da se ne može Ustav pisati s pozicije želja i očekivanja nego s pozicija jedne realne države koja egzistira u vremenu i prostoru i koja je okrenuta Europi i svijetu«, kazao je Radosavljević. On je za pokretanje pitanja Autonomne Pokrajine Vojvodine i redefiniranje njenog položaja u Republici Srbiji. »Imamo razdoblje 90-ih i razdoblje kada je pitanje Vojvodine postalo predmet na političkoj agendi. Je li Ustav iz 2006. godine donesen legitimno? Mi nismo dobili Ustav nego modernu zakletvu. Uvijek mogu respektirati činjenicu da pokrajinska i republička vlast nisu u istoj razini, ali ne mogu se donositi politička dokumenta s ciljem da budu jeftino političko sredstvo i propaganda. Ovaj Ustav poslužio je miru na Kosovu i da se raspišu prijevremeni parlamentarni izbori kako bi velika oporbena stranka došla na vlast. Položaj APV ne može biti prepušten nekom zakonu, nego prava APV moraju biti deponirana u Ustavu. Status Vojvodine ne može se vezivati za status dru-

gih dijelova Republike Srbije. Vojvodina je jedino područje bivše Jugoslavije koje nije dobilo političku ili drugu satisfakciju, a bila je prva na udaru Miloševićevog režima«, mišljenja je Radosavljević.

AUTONOMIJA BEZ AUTONOMIJE

Predsjednik Vojvođanskog kluba *Đorđe Subotić* mišljenja je kako Vojvodina treba donositi svoje zakone, kao i da treba imati zakonodavnu, izvršnu i sudsku vlast, raspolagati izvornim prihodima, stvorenim radom, prirodnim resursima i svojom imovinom. »Vojvodina mora imati nadležnosti jer je ovo autonomija bez autonomije. Mi imamo povjerene nadležnosti od strane Republike Srbije i svakim drugim zakonom one mogu biti ukinute. Mi tražimo izvorne nadležnosti i smatramo da nam federalni status Vojvodine u zajedničkoj složenoj državi sa Srbijom omogućuje da izbjegnemo ovakve situacije.«

Politolog *Pavel Domonji* ocijenio je kako je novi Ustav potreban radi konstituiranja političke zajednice, a ne radi pridruživanja Europskoj Uniji. »Nama je potreban dobar temeljni zakon koji će uređivati neke temeljne odnose u Srbiji. To je ključni razlog zbog čega bi trebalo mijenjati Ustav. Vojvodini su potrebne veće ingerencije i ako bude dovoljan politički pritisak iz Vojvodine vjerojatno će se u Ustavu naći povoljnije rješenje. Pitanje je, je li moguće uspostaviti konsenzus među političkim akterima prije svega u Vojvodini, a zatim i ključnih političkih aktera u Srbiji za to. U sva-

kom slučaju daljnje sužavanje autonomije Vojvodine dovelo bi do velikih problema.«

Sudionici ovog okruglog stola iznijeli su stručnu analizu Ustava Republike Srbije iz 2006. godine, s posebnim osvrtom na položaj AP Vojvodine u tom ustavu, ukazujući na neophodnost njegove promjene. Urednik lista »Republika« *Zlatoje Martinov* ukazao je između ostalog i na izostanak dijela o europskim integracijama u aktual-

nom Ustavu, dok je prof. dr. *Radivoj Stepanov* govorio o tome kakav je Ustav potrebno donijeti i načinu na koji bi trebalo mijenjati postojeći Ustav. O ljudskim pravima u postojećem Ustavu govorio je prof. dr. *Petar Teofilović*. Ovom događaju nazočio je i predsjednik Skupštine APV *István Pásztor*, kao i brojni predstavnici nevladinih organizacija, civilnog društva, stručne javnosti, političari, studenti, novinari i drugi zainteresirani građani.

Mila Horvat

DUŠAN JAKOVLJEV, POTPREDSJEDNIK SKUPŠTINE AP VOJVODINE

Danas, zbog načina kako vlast postupa prema pokrajinama imamo neustavno stanje. U tom kaotičnom, neustavnom stanju pitanje je kako očuvati interese Vojvodine i onih koji tu žive?

PROF. DR. DUŠKO RADOSAVLJEVIĆ, PREDSEDNIK VOJVOĐANSKE POLITIKOLOŠKE ASOCIJACIJE

Što se tiče promjene Ustava najveći naglasak je na Ustavotvornoj skupštini gdje će nositelji političkih mandata morati progutati gorku pilulu i shvatiti da se ne može Ustav pisati s pozicije želja i očekivanja nego s pozicija jedne realne države koja egzistira u vremenu i prostoru i koja je okrenuta Europi i svijetu.

ĐORĐE SUBOTIĆ, PREDSEDNIK VOJVOĐANSKOG KLUBA

Vojvodina treba donositi svoje zakone, i treba imati zakonodavnu, izvršnu i sudsku vlast, raspolagati izvornim prihodima, radom stvorenim i prirodnim resursima i svojom imovinom. Vojvodina mora imati nadležnosti jer je ovo autonomija bez autonomije.

PAVEL DOMONJI, POLITIKOLOG

Vojvodini su potrebne veće ingerencije i ako bude dovoljan politički pritisak iz Vojvodine vjerojatno će se u Ustavu naći povoljnije rješenje. Pitanje je li je moguće uspostaviti konsenzus među političkim akterima prije svega u Vojvodini, a zatim i ključnih političkih aktera u Srbiji za to. U svakom slučaju daljnje sužavanje autonomije Vojvodine dovelo bi do velikih problema.

REAGIRANJE

Zloupotreba ljudi i činjenica

Pozivajući se na Zakon o javnom informiranju, tražim od vas da objavite moj odgovor na tekst pod naslovom »Činjenice nisu opovrgnute« objavljen u prošlom broju »Hrvatske riječi«, a koji su opet, navodno, napisali *Kalman Kuntić* i *Tomislav Žigmanov*.

Zahvaljujući tekstu na koji odgovaram, a u kojem se opet spominje moje ime, još sam više uvjeren da ni ovaj, kao ni onaj prethodni tekst od 15. veljače 2013. (onaj

mastodontski, besmisleni) nisu napisala dvojica autora, nego samo jedan. Moja tvrdnja da tekst nema dva autora nego samo jednog ničim nije opovrgnuta ovim novim pisanjem istog autora. U to sam uvjeren ne samo zato što, kako sam već rekao, *Kalmanu Kuntiću* nije svojstveno manipuliranje činjenicama, nego i zato što visokopozicionirani državni dužnosnik kakav je *Kalman Kuntić* ne bi sebi dopustio takav pad da piskara nesuvisle tekstove

koji ničemu ne vode i nikoga ne zanimaju.

Što se pak činjenica tiče, istina u klin – TŽ u ploču. Nikako ne mogu razumjeti zbog čega je ovo najnovije pismo objavljeno, kad autor nije demantirao niti jednu jedinu tvrdnju iz moga teksta pod naslovom »Priče prvoboračke sve su više ribolovačke« u HR broj 515 od 15. veljače 2013. godine, a na koji reagira. Dakle, neka se autor potruži pogledati u »pismo-hranu« »Hrvatske riječi« pa

će vidjeti kako je u broju HR od prije dva tjedna obmanuo čitatelje: mene, suprotno njegovom pisanju, nikada nije kandidirala niti jedna politička stranka, za v.d. ravnatelja NIU »Hrvatska riječ« u osnivanju nisam imao protukandidata, nisam dobio većinsku nego jednoglasnu podršku i konačno, poznavao sam i poznajem hrvatsku zajednicu. Koliko puta to trebam ponoviti TŽ-u, a da bi on to shvatio? Zar ovo sad već nije pomalo zamorno?

Zvonimir Perušić

IZBORI U SONTI

U očekivanju konstituiranja novoizabranog Savjeta MZ-a

Rezultati izbora za savjete mjesnih zajednica u Općini Apatin službeno su objavljeni, otklonjene su i malobrojne iskazane sumnje u anomalije na pojedinim biračkim mjestima. U novi saziv Savjeta MZ Sonta izabrano je 5 zastupnika iz SPS-a, po 3 zastupnika DS-a, DSHV-a i SNS-a, te 1 zastupnik SRS-a. Nakon objavljivanja službenih rezultata glasovanja velike nedoumice kod Sonćana ostavili su navedeni rezultati izraženi u broju osvojenih glasova. Tako je 561 glas SPS-u donio 5 mandata, a DSHV-u su 473 glasa omogućila svega 3 mandata, koliko su i SNS-u i DS-u donijeli 356, odnosno 340 glasova. »Iskreno, očekivanja od ovih izbora bila su nam nešto veća. No, nismo se željeli upuštati u prljavu kampanju, to nije naša razina. Evidentno je da je po broju glasova drugo mjesto u Sonti naše, a nejasnoću je stvorilo ponovno i vremenski preduko prebrojavanje glasova na biračkom mjestu u OŠ u Sonti. Tu je nestalo nekih devet glasova, navodno zabunom. Na koncu smo to išli provjeriti u Općinu, pa su se nakon ponovnog brojanja ti listići pojavili među nevažećima. Na svakom od njih je zaokružen DSHV i dopisan još netko. No, to je za nas završena priča, okrenimo se interesima sela i zajedničkom radu svih zastupnika za dobrobit svih građana«, kaže predsjednik MO DSHV-a Sonta *Andrija Ađin*.

I. A.

INICIJATIVA ZA IZMJENU ZAKONA O NACIONALNIM VIJEĆIMA

Rješenje Ustavnog suda do ljeta

Hrvatsko bunjevačko šokačka stranka (HBŠS) je 31. svibnja 2010. uputila ustavnu inicijativu za ukidanje pojedinih odredaba Zakona o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina. Ovih dana, nakon skoro tri godine, dobila je rješenje kojim se pokreće postupak za utvrđivanje neustavnosti odredaba članka 2. stav 2., te članka 10. točka 6., kao i članaka 10, 11, 12, 13, 14, 15, 19, 23, 27 toga Zakona, navodi se u priopćenju kojega potpisuje *Blaško Temunović*.

Donijetim Rješenjem Ustavni sud je istovremeno dao rok od 60 dana Narodnoj skupštini Republike Srbije, odnosno njegovom Zakonodavnom odboru, radi davanja odgovora da bi tek nakon toga Ustavni sud ponovno mogao odlučivati i donijeti konačno rješenje.

Očekuje se da će Ustavni sud do početka godišnjih odmora donijeti svoje konačno Rješenje povodom navedene ustavne inicijative, zaključuje se u priopćenju.

POZIV

Izađimo na drugi krug izbora

Demokratski savez Hrvata u Vojvodini poziva sve svoje glasače da u nedjelju, 3. ožujka 2013. godine izađu na dopunske izbore za izbor zastupnika u Skupštini APV i podrže kandidate Demokratske stranke u svezi tri izborne jedinice (3 Apatin, 49 Srbobran i 17 Zrenjanin III.) gdje su organizirani dopunski izbori.

DSHV podsjeća svoje glasače da Demokratski savez Hrvata u Vojvodini (DSHV) i Demokratska stranka (DS) imaju važeći koalicijski ugovor o međusobnoj suradnji i potpori u izborima na razini općina, gradova, Skupštini APV i Narodne Skupštine RS.

Predsjednik DSHV-a
dipl. ing. Petar Kuntić

HRVATSKA RADIO-TELEVIZIJA O HRVATIMA U SRBIJI

Tomislav Nikolić ne želi primiti predstavnike Hrvata

Prema posljednjem popisu stanovništva u Republici Srbiji broj Hrvata je drastično pao. Danas ih je tek 57.000, mahom u Vojvodini, što je dvostruko manje nego li prije 20 godina i slaba im je utjeha da je ukupan broj stanovnika manji u cijeloj Srbiji. No, ono što je najveći problem jest nepoštovanje njihovih prava. Vlast u Beogradu ignorantski se i diskriminatorski ponaša prema Hrvatima. Iako se srbijanski predsjednik *Tomislav Nikolić* voli hvaliti kako njegova zemlja poštuje manjinska prava, on se ponaša posve suprotno. Naime, već šest mjeseci odbija primiti predstavnike hrvatske zajednice u Srbiji, kaže *Petar Kuntić*, predsjednik DSHV-a i zastupnik u Skupštini Srbije. Odgovor iz ureda srbijanskoga predsjednika nije stigao ni

na upit kada će primiti hrvatsko izaslanstvo. No ovo je samo još jedan djelić sveukupnog odnosa prema hrvatskoj zajednici koja, primjerice, već deset godina čeka da Srbija počne poštovati sporazum o zaštiti manjina koji je potpisala s Hrvatskom. Tako, recimo,

do danas nije riješeno pitanje udžbenika za djecu koja pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku, njih oko 450. Udžbenici se godinama najčešće uvoze iz Hrvatske, a skandalozno je da se profesori i u 2013. moraju snalaziti na svakakve načine. Prema riječi-

ma *Slavena Bačića*, predsjednika Hrvatskoga nacionalnog vijeća, još ni dan-danas nema nijedan udžbenik na hrvatskom jeziku, osim za hrvatski jezik koji je tiskan ove godine od 1. do 8. razreda. I tu je opet bila diskriminacija, jer je Srbija osigurala besplatne udžbenike samo za prva četiri razreda. »HNV je u namjeri da podrži nastavu kupio kompletne udžbenike i darovao ih, a kad smo tražili refundiranje troškova od Ministarstva prosvjete nikada niti odgovora nismo dobili«, rekao je Bačić. Iz Ministarstva prosvjete nije stigao odgovor niti na upit kada će već jednom biti riješeno pitanje udžbenika za hrvatsku djecu? *Josipa Ivanković* smatra da je ovakvo ponaša-

nje Srbije neprihvatljivo, ali isto tako tvrdi da se glas hrvatske zajednice u srbijanskom parlamentu, gdje ima jednog zastupnika, uopće ne čuje i da se zajednica ne bavi puno Hrvatima izvan Subotice. »Što se tiče prava Hrvata, mislim da je to na jednom povijesnom minimumu, mislim da je velika odgovornost i na samoj zajednici. Ukoliko zajednica ne traži poštovanje vlastitih prava, neće se ni država puno nuditi. Mislim da smo postali zajednica koja se previše bavi sobom, a ne rješavanjem problema«, kaže *Josipa Ivanković*, savjetnica gradonačelnika Subotice i članica HNV-a.

Hrvati, čiji je broj i onako drastično pao u Srbiji, samo traže ravnopravnost sa svim ostalim manjinama.

HRT

PREDSTAVNIK HNV-A NA RADNOM SASTANKU

Razgovori o suradnji Rume i Osijeka

Goran Vuković, predsjednik Općine Ruma, *Vlatko Ratković*, pomoćnik pokrajinskog tajnika za energetiku u Vladi Autonomne Pokrajine Vojvodine, i *Ivan Karačić*, predsjednik Odbora za gospodarstvo HNV-a u Srbiji, sudjelovali su u četvrtak, 21. veljače, na radnom sastanku s predstavnicima Grada Osijeka i Regionalne razvojne agencije Slavonije i Baranje. Domaćini skupa - *Zvonimir Prgommet*, načelnik Odbora za gospodarstvo Grada Osijeka, i dr. *Stjepan Ribić*, direktor Regionalne razvojne agencije

Slavonije i Baranje, upoznali su goste s gospodarskim potencijalima Grada Osijeka te s europskim projektima koje realizira ova regija kroz fondove EU.

Naglašena je uloga EU fondova u oblasti ekonomije i infrastrukture, ekologije i energetike, kao i u aktivnostima nevladinog sektora. Domaćini su istaknuli značaj sudjelovanja u ovakvim projektima, koje EU financira u iznosima koji se mjere desetina milijuna eura. Kao primjeri uspješnih projekata navedeni su: izgradnja hidroenergetskih objekata na rijeci

Dravi, izgradnja multifunkcionalnog studentskog kampa, proizvedničkog inkubatora, kao i niz drugih projekata.

Delegacija iz Srijema istaknula je komparativne ekonomske, energetske, ekološke i druge prednosti Rume, Srijema, Vojvodine i Srbije za razvoj prekogranične suradnje, kao i potencijale za investiranje.

Osječani su predložili da nekoliko mladih ljudi boravi u Osijeku kako bi unaprijedili znanja u pisanju projekata i apliciranju na pojedinačne i zajedničke projekte koje sufinancira EU.

Vlatko Ratković upoznao je domaćine s potencijalima Vojvodine u obnovljivim izvorima energije i značaju ulaganja u alternativne izvore energije. Ivan Karačić je istaknuo značaj suradnje HNV-a u Srbiji i Srpskog nacionalnog vijeća u Hrvatskoj, kao most suradnje dvije države. O razvojnim projektima, naročito značaju radnih zona u Rumi, domaćine je upoznao Goran Vuković.

Preliminarni susret protekao je u srdačnoj i radnoj atmosferi, a domaćini su prihvatili poziv Rumljana da uskoro posjete Rumu.

STELA PURLIJA, SINOLOGINJA

Kineski je jezik moj životni izbor

Razgovor vodio: Dražen Prčić

*Učenje engleskog kao most prema kineskom jeziku –
Studij u Beogradu – Kineska iskustva*

Kina, najmnogoljudnija zemlja svijeta, njen jezik i kultura stoljećima su bili nepoznanica za ostali dio ljudske civilizacije, ali otvaranjem kapija prema zapadu i sve većem broju ljudi koji govore kineski jezik, ova drevna civilizacija sve više postaje dio naše stvarnosti. Još u najranijoj mladosti Subotičanka *Stela Purlija*, rođena *Bampa*, shvatila je kako joj je kineski jezik predodređen u budućnosti životnog poziva i godine svoje akademske naobrazbe i usavršavanja posvetila je svladavanju, čini se, najtežeg alfabeta našega planeta. Danas, kao diplomirana profesorica kineskog jezika, preciznije sinologinja, svojim prevodilačkim radom doprinosi kvalitetnijem ostvarivanju veza između Kine i naših prostora.

HR: Već zarana ste znali kako će kineski jezik biti vaše trajno profesionalno opredjeljenje. Kako je uopće započelo njegovo izučavanje?

Zbog kompleksnosti samoga jezika, ali i nedostatka odgovarajuće literature na našem jeziku, prvi korak je bio odlazak u SAD (Sjeverna Karolina), gdje sam završila jedan dio srednjoškolske naobrazbe u cilju što boljeg svladavanja engleskog jezika i daljnje mogućnosti učenja kineskog jezika uz pomoć znatno bolje stručno-obrazovne literature na engleskom jeziku. Ova obrazovna pre-

dradnja plod je moje ustrajnosti u želji da kineski jezik što bolje naučim i ostvarim svoju želju još iz najranijeg djetinjstva.

HR: Znakovit je vaš talent za jezike, bez kojega zsigurno ne biste ni mogli svladati preteški kineski alfabet. Koje sve još jezike govorite?

Osim engleskog i kineskog jezika na kojima sam se obrazovala, govorim njemački, francuski i mađarski, s kojeg danas također prevodim za potrebe svojih kineskih klijenata.

HR: Nakon završene srednje škole u SAD-u vratili ste se u SR Jugoslaviju i započeli studij kineskog jezika na Filološkom fakultetu u Beogradu. Kako su izgledali prvi studentski dani i kontakt s pismom koje će postati vaša profesionalna orijentacija?

Bilo je to danas već pomalo davne 1991. godine, a zanimljivo je istaknuti kako se studij kineskog jezika u Beogradu, uz suradnju s kineskim veleposlanstvom, realizira uz pomoć kineskih profesora koji ne znaju niti riječ našeg jezika i cijela komunikacija se odvija isključivo na jeziku najmnogoljudnije zemlje svijeta. Također, mandat svakog profesora je strogo limitiran na dvije godine, jer u ovom razdoblju i oni svladaju srpski jezik što može otežati striktna pravila o isključivom korištenju kineskog jezika u komunikaciji sa studentima.

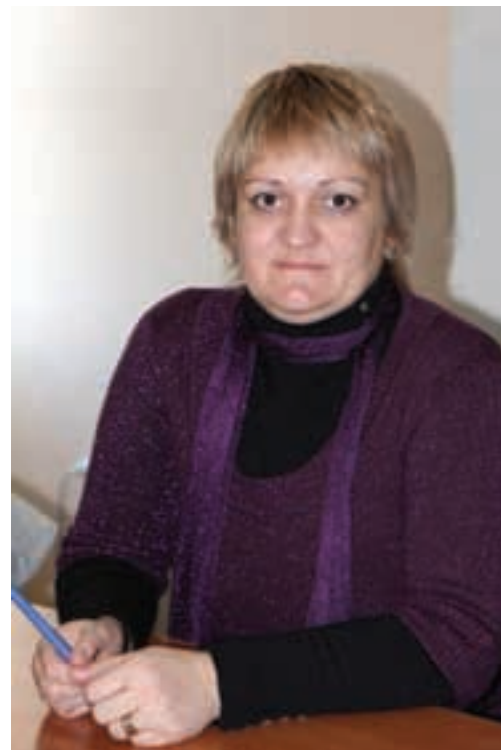
Metoda je super, ali je sve to na početku izgledalo pomalo depresivno kada se pojavio profesor koji je od prvog sata počeo pisati na ploču alfabetske simbole (karaktere) i tražio od nas da ih počnemo i sami pisati. Dodatno bih istaknula kako se za ovu vještinu traži i određena sklonost prema likovnoj umjetnosti, pa se sve to skupa u prvi mah činilo poprilično zahtjevnim, ali je s vremenom sve to počelo ići svojim tijekom. Naravno, uz udžbenike na engleskom jeziku zbog kojih sam prvo išla u američku srednju školu.

HR: Pišu li Kinezi isto kao i mi, s lijeva na desno?

Usklađivanjem sa suvremenim načinom pismene komunikacije sada su i Kinezi počeli koristiti sustav s lijeva na desno, izuzev u određenim tradicionalnim prigodama i ceremonijama gdje se održao stari način pisanja od gore na dolje, dok određeni umjetnici, tzv. kaligrafi, i dalje pišu s desna na lijevo u duhu tradicije prošlog vremena.

HR: Koliko kineskih karaktera svlada prosječan student nakon završetka fakulteta?

Prema nekim studijama koje su rađene to je u prosjeku negdje između osam i deset tisuća karaktera, a poslije sve ovisi o daljnjim osobnim afinitetima.

HR: A poznavanje koliko karaktera se smatra prosječnom pismenošću?

Recimo da bi to bilo upravo desetak tisuća karaktera, jer bez ovoga znanja se ne mogu primjerice čitati novine. Također, diplomirani sinolog bez poznavanja najmanje dvanaest tisuća karaktera neće moći praktički upotrebljavati svoje znanje kineskog jezika.

HR: Koliko vi danas poznajete kineskih karaktera?

To ne bih mogla točno kazati, jer se već godinama za potrebe obavljanja svog prevodilačkog posla kontinuirano dodatno usavršavam uz pomoć dopunskih rječnika, knjiga i časopisa, te konstantnih odlazaka u Kinu, što je u vremenima dok nisam postala majka znalo biti i do osam puta godišnje. Recimo da bih mogla sa sigurnošću kazati kako baratam s najmanje četrnaest tisuća karaktera, što se već smatra zavidnim znanjem kineskog jezika.

HR: Mandarinski kineski je nekako opće poznat, uz tzv. kantonški dijalekt, ali je također znana činjenica kako se diljem goleme Kine govori još mnogo drugih dijalekata. Kako uopće izgleda komunikacija između Kineza iz različitih oblasti i razumiju li se oni međusobno?

Prema službenim podacima samo u Pekingu ima 126 službeno registriranih dijalekata kineskog jezika, što praktički znači kako se minimalno sedamdeset posto ljudi međusobno ne može sporazumijevati govorom nego isključivo pismom koje je univerzalno za sve. Kada sam bila na proputovanju kroz Kinu, od samog sjevera i granice s Rusijom do juga s Burmom, nosila sam notese i sporazumijevala sam se isključivo u pismenoj formi, kao uostalom i sami Kinezi koji su bili s nama. Razlike u govornoj formi su primjerice kao između hrvatskog i mađarskog jezika i gotovo da nema nikakvih dodirnih točaka u govornom smislu.

HR: No, kada se ovlada mandarinskim jezikom zasigurno je znatno lakše učiti i druge dijalekte.

Svakako da je lakše, no ja sam se opredijelila za usavršavanje mandarinskog kineskog i ne želim se previše upuštati u svladavanje drugih dijalekata jer je to izuzetno teško i komplicirano, napose jer se i oni stalno razvijaju i ne postoji niti jedan Kinezi koji bi mogao reći kako poznaje baš sve dijalekte. To je praktički nemoguće.

HR: Nakon već više o dva desetljeća aktivnog izučavanja i učenja kineskog jezika, možete li se u potpunosti uživjeti u svijest ove civilizacije i na koji način vas danas doživljavaju Kinezi?

Odavno već razmišljam na kineskom jeziku, a imam i dosta zanimljivih anegdota iz dugogodišnjeg profesionalnog bavljenja kineskim jezikom, koje najbolje mogu ilustrirati odgovor na vaše pitanje. Primjerice, dogodila se situacija u zračnoj luci gdje su me čekali klijenti s kojima sam do tada komunicirala isključivo telefonom ili mailom, da su kada sam skinula naočale za sunce bili iznenađeni kako ja nisam Kineskinja, što mi je izuzetno godilo i imponiralo. Upravo činjenica kako ima toliko dijalekata u Kini meni ide izravno u prilog i s mojim sadašnjim znanjem kineskog jezika mogu odlično profesionalno djelovati.

SIN MAKSIM

Iako ima tek dvije godine, moj sinčić Maksim već raspoznaje kada govorim kineski i zna ponavljati dijelove mojih telefonskih razgovora.

HR: Kad govorite kineski, u koji bi vas dio Kine na prvi dojam netko mogao svrstati?

Recimo kao da sam sa sjevera, iz dijela oko samoga Pekinga, jer se tu inače priča onaj najčistiji i najpravičniji kineski jezik.

HR: Biste li mogli proći kao Kineskinja?

Iz dosadašnjih iskustava mislim da bih mogla.

HR: Okrenemo li fokus na drugu stranu, kako Kinezi doživljavaju nas?

Iz mnogih razgovora s Kinezima saznala sam kako oni smatraju da mi imamo velike noseve, što oni drže komplimentom, da smo strašno maljav i imamo strašno velike okrugle oči. Kod muškaraca ih fascinira jaka brada

i uporaba aparata za brijanje, te što tako rano i u velikom broju posjedimo, što kod njih nije slučaj.

HR: Svjedoci smo, posljednja dva desetljeća, sposobnosti Kineza na prilagođavanje svim sredinama, a sve su češći i primjeri mješovitih brakova. No, kako se uspijevaju prilagoditi na naša pisma?

Da, Kinezi su vrlo prilagodljivi i sposobni adaptirati se na drugačije uvjete života, jer su prije svega vrlo vrijedni, marljivi i disciplinirani. Prihvaćaju dobro europsku kulturu i način življenja, naravno na svoj način, ali ipak imaju problema s pisanjem latinice, jer se u Kini još uvijek ne pridaje dovoljno pozornosti učenju stranih jezika. Iako se ova velika zemlja sve više otvara prema svijetu, kao da se još uvijek ne osjeća potreba za obuhvatnijim pristupom učenju stranih jezika. Također, svjetski lingvisti su utvrdili kako Kinezi imaju takav položaj nepca i svega u usnoj duplji, te im je a priori teško izgovarati strane jezike, što im dodatno predstavlja problem izgovora nematerinskog jezika.

HR: Kako onda drugi narodi uspijevaju svladati izgovor kineskog jezika?

Prije svega trebamo znati kako kineski jezik ima četiri tonaliteta i čak i peti, koji se pjeva, i to je strahovito teško svladati ukoliko se nema sluha. Primjerice, riječ ma u raznovrsnim kraćim, dužim ili višim tonalitetima znači: mama, konj, ali i psu, a opet fonetski sve se isto piše.

HR: Uz dobar sluh za izgovor, potrebno je imati i talent za pisanje tisuća kaligrafskih znakova. Postoji li određena tehnika držanja pisaljki?

Kod pisanja je jako bitno poznavati redoslijed i u kojem se smjeru piše, je li to s desna na lijevo ili u obratnom smjeru i to se uči kao što se uče formule. Što se tiče tehnike držanja, ona je važna samo kada se želi lijepo pisati na tradicionalan način uz pomoć pisaljki, dok se tzv. obično pisanje može raditi i kemijском olovkom.

MAĐARSKI

Stela je jedina prevoditeljica u regiji koja izvrsno govori mađarski jezik, pa je često angažiraju i u susjednoj Mađarskoj za potrebe službenih prijevoda.

HR: Postoje li neki karakteri koji su vam posebno zadavali problema?

Jako sam se mučila kod svladavanja karaktera jing koji znači pobjedu i ima sedamnaest, osamnaest poteza da bi se ispravno napisao i prava je sreća što sam se s njim sreća još na prvoj godini i zarekla se kako ću ga svladati. Istaknula bih još jednu stvar u svezi sa studiranjem u Kini, a to je da kod njih nema padanja ispita, ponavljanja godine i konačno nema kampanjskog učenja. Onaj koji studira to shvaća vrlo zbiljno i taj bi se recept trebao primjenjivati i kod nas.

HR: Na koncu, jedno lingvističko pitanje. Je li lakše prevoditi s kineskog na hrvatski ili srpski jezik?

Iz iskustva mogu reći kako je ipak malo lakše prevoditi tekstove s hrvatskog ili na hrvatski jezik, jer kineski jezik nema baš gramatiku i zbog infinitiva je to nekako jednostavnije. No, prema lingvistima najbliži jezici kineskom su oni ugrofinske skupine – mađarski i finski jezik.

Deset godina tjednika »Hrvatska riječ« u riječi i slici (5.)

2010.

10. siječnja – Ivo Josipović izabran za predsjednika Republike Hrvatske.

15. siječnja – Hrvatsko nacionalno vijeće u kampanji za upis u poseban birački popis hrvatske nacionalne manjine.

15. siječnja – Član Izvršnog odbora HNV-a zadužen za informiranje vjeruje da će obećanje dano prije više mjeseci biti ispunjeno, te da će do kraja siječnja promjena akata u RTV-u omogućiti kvalitetan program na hrvatskom jeziku i upošljavanje novinara na pokrajinskom javnom servisu.

20. siječnja – IO HNV-a donio Odluku kojom od Upravnog odbora RTV-a zahtijeva formiranje redakcije televizijskog programa na hrvatskom jeziku kao i pokretanje radijskog programa na hrvatskom jeziku.

21. siječnja – Problemi u obrazovanju nacionalnih manjina u Srbiji bili su tema sastanka predstavnika nacionalnih vijeća s ministrom za ljudska i manjinska prava Svetozarom Čiplicem. Ponovljeni zahtjevi za rješavanje pitanja udžbenika na hrvatskom jeziku.

29. siječnja – Nikakav pomak u obnovi rodne kuće pjesnika Ante Jakšića u Bačkom Bregu.

1. veljače – Odlazeći predsjednik Hrvatske Stjepan Mesić odlikovao predsjednicu Helsinškog odbora za ljudska prava Srbije Sonju Biserko Redom kneza Trpimira s ogrlicom i Danicom u Zagrebu.

28. siječnja – Ravnatelj RTV-a Blažo Popović najavio svakodnevni desetominutni informativni program na hrvatskom jeziku od ožujka, te osnivanje redakcije na hrvatskom jeziku u kojoj će biti troje uposlenika u Novom Sadu i dopisnici iz Subotice, Sombora i Srijema.

28. siječnja – DSHV prikupio 6500 zahtjeva upis u poseban birački popis.

17. veljače – Hrvatski ministar vanjskih poslova i europskih integracija Gordan Jandroković sastao se u Zagrebu s predsjednikom HNV-a Brankom Horvatom i predsjednikom DSHV-a Petrom Kuntićem, koji su ga upoznali s tijekom upisa u poseban birački popis.

26. veljače – Haški optuženik Vojislav Šešelj potvrdio je pred Haškim sudom da je zagovarao protjerivanje Hrvata iz Srbije.

22. i 23. veljače – Izaslanstvo skupine prijateljstva s Hrvatskom Narodne skupštine Republike Srbije, među kojima je i predsjednik DSHV-a Petar Kuntić, prvi put posjetilo Zagreb.

1. ožujka – RTV započeo emitiranje redovitog informativnog programa na hrvatskom jeziku u trajanju od deset minuta, a predviđene su u programu i dvije polusatne emisije »Izravno« i »Svjetionik«. Urednik programa na hrvatskom jeziku je Dragan Jurakić.

25. veljače – U Srijemskoj Mitrovici održana prva redovita skupština podružnice DSHV-a.

12. ožujka – Završen upis u posebne biračke popise. Prema neslužbenim podacima Hrvati su jedna od četiriju nacionalno-

manjinskih zajednica koje nisu uspjele prijeći »cenzus« i koje će novi saziv HNV-a birati na elektorskim izborima.

19. ožujka – Dramskoj umjetnici Mariji Crnobori veleposlanik RH u Beogradu Željko Kuprešak uručio je odličje Reda Danice hrvatske s likom Marka Marulića.

19. ožujka – Raspisani izbori za nove saizive nacionalnih vijeća nacionalnih manjina. Hrvati u utrci za elektore.

19. ožujka – Problemi u HKC »Bunjevačko kolo« polako izbijaju na vidjelo.

19. ožujka – Na zgradi somborske Županije po prvi puta istaknuta zastava hrvatske nacionalne manjine u Srbiji.

1. travnja – Hrvatski predsjednik Ivo Josipović i ministar vanjskih poslova i europskih integracija Gordan Jandroković razgovarali u Zagrebu s izaslanstvom Hrvata iz Srbije.

1. travnja – Otvorena Galerija HKPD »Jelačić« u Petrovaradinu.

7. travnja – Na zgradi DSHV-a u Subotici ispisan grafit mržnje »Marš iz Srbije!«

14. travnja – Grafit mržnje na kući Hrvata iz Petrovaradina uznemirio javnost.

16. travnja – Predsjednici Hrvatske i Srbije Ivo Josipović i Boris Tadić u Bačkom Monoštoru poručili Hrvatima u Srbiji da koriste svoja prava i institucije.

23. travnja – DSHV traži istragu zbog falsificiranja upisa u birački popis bunjevačke manjine.

19. travnja – Sastanak s roditeljima u povodu upisa djece u srednjoškolske odjele na hrvatskom jeziku organizirali HNV i udruga »Naša djeca« u Velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici.

21. travnja – Udruge i dalje slabo apliciraju na natječaje, zaključeno na sjednici IO HNV-a.

23. i 24. travnja – Peti okrugli stol Urbani Šokci održan u Osijeku i Somboru.

21. svibnja – Po prvi put Međunarodni festival hrvatske tamburaške glazbe Osijek održao jednu od večeri u velikoj dvorani Gradske kuće u Somboru.

25. svibnja – U Apatinu je održan poslovni sastanak tamošnjih i gospodarstvenika iz Hrvatske. Domaćin je bio predsjednik SO Apatin Živorad Smiljanić, a u radu skupa sudjelovao je i hrvatski veleposlanik u Beogradu Željko Kuprešak.

28. svibnja – Završena preregistracija političkih stranaka u Srbiji, upisane su 72 stranke od kojih su 42 koje zastupaju interese 14 nacionalnih manjina.

28. svibnja – Ravnateljica apatinskog glasila »Glas komune« Slavica Popov najavila kako će se s pola stranice, tekstovi na hrvatskom jeziku proširiti na cijelu stranicu.

28. i 29. svibnja – U Pečuhu održan Festival ogranaka Matice hrvatske uz sudjelovanje ogranaka iz Osijeka, Tuzle i Subotice.

4. lipnja – Pripreme za manjinske izbore.

4. lipnja – Zamjenik tužitelja Bruno Vekarić o tome zašto (još) nema optužnica za ex logore u Srbiji.

4. lipnja – Znanstveni kolokvij ZKVH-a ukazao na stanje dijela katoličke umjetničke baštine u Vojvodini. Prvi korak u zaštiti bi bio njezin kompletan popis.

5. lipnja – Radni susret hrvatskih kulturnih udruga u Vojvodini održan u Hrvatskoj čitaonici u Subotici.

6. lipnja – Na elektorskoj skupštini u Subotici izabran novi saziv Hrvatskog nacionalnog vijeća. Hrvatska lista DSHV i hrvatske udruge osvojio 18 vijećničkih mjesta, a Hrvatska lista za europsku Srbiju 11.

11. lipnja – Osnovana nova hrvatska udruga – Hrvatsko kulturno društvo »Šid«.

14. lipnja – Izaslanstvo Hrvatskog sabora posjetilo Beograd.

17. i 18. lipnja – U Zagrebu i Vukovaru održana 4. sjednica Međuvladinog mješovitog povjerenstva za provedbu sporazuma između Hrvatske i Srbije o zaštiti prava manjina.

21. lipnja – Predstavnic srpske zajednice u Hrvatskoj posjetili predstavnike hrvatske zajednice u Srbiji – sjedište DSHV-a u Subotici i Hrvatski dom HKUD-a »Vladimir Nazor« u Somboru.

26. lipnja – Održana konstitutivna sjednica HNV-a. Za predsjednika je izabran dr. sc. *Slaven Bačić*, a za predsjednika IO HNV-a *Darko Sarić Lukendić*.

9. srpnja – Razbijen prozor kamenicom na prostorijama ZKVH-a.

16. srpnja – Novi natječaj IPA programa Hrvatska - Srbija 2007.-2013.

18. srpnja – Svečanom akademijom u Dvorani sportova u Subotici DSHV proslavio 20 godina djelovanja. Proslavi nazočili i predsjednici Srbije i Hrvatske *Boris Tadić* i *Ivo Josipović*.

30. srpnja – Zašto u Bačkom Monoštoru i Sonti nema redovite nastave na hrvatskom jeziku iako Hrvati čine većinu stanovništva u oba mjesta?

29. srpnja – U Baču obilježena peta obljetnica emisije »Zvuci bačke ravnice« koja se emitira na Radio Bačkoj.

6. kolovoza – Beogradski nakladnik BIGZ, koji je u vlasništvu zagrebačke »Školske knjige«, najavio da će tiskati udžbenike na hrvatskom jeziku za sljedeću školsku godinu.

22.-24. kolovoza – U Golubiću kraj Obrovca u Hrvatskoj održan III. međunarodni znanstveni skup »Hrvatsko-srpski odnosi«. Na plenarnom dijelu, osim političkih predstavnika Srba iz Hrvatske, sudjelovali su i predstavnici Hrvata iz Srbije – predsjednik DSHV-a *Petar Kuntić*, dopredsjednik HNV-a *Mata Matarić*, a ravnatelj ZKVH-a *Tomislav Žigmanov* je govorio o društvenom položaju Hrvata u Srbiji.

26. kolovoza – Predstavnic DZH-a primio je predsjednik Općine Bač *Tomislav Bogunović*. Razgovaralo se o problemima hrvatske zajednice i njihovih udruga u općini Bač.

27. kolovoza – Fra *Josip Špehar* OFM, predstojnik franjevačkog samostana u Baču, upozorava na propadanje ovog iznimno vrijednog spomenika kulture.

27. kolovoza – Predsjedništvo DSHV-a oštro se protivi najavi

ukidanja dopisništva HRT-a u Beogradu.

31. kolovoza – HNV će pokrivati putne troškove sve djece koja pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku, rekao je predsjednik Vijeća *Slaven Bačić*. HNV je osigurao i poklon paketiće sa školskim priborom za prvake i novčanu pomoć za roditelje.

3. rujna – Na 4. međunarodnom i regionalnom gospodarskom sajmu održanom u Subotici prvi puta su se organizirano predstavile hrvatske tvrtke – 32 izlagača.

6. i 7. rujna – Predsjednik HNV-a *Slaven Bačić* i član IO HNV-a zadužen za obrazovanje *Pero Horvacki* sudjelovali su na radnim sastancima s ministrom prosvjete *Žarkom Obradovićem* i njegovim suradnicima u Beogradu, te s pokrajinskim tajnikom za obrazovanje *Zoltanom Jegesom* u Novom Sadu. Predloženi su problemi koji ometaju razvoj nastave na hrvatskom jeziku i zatraženo da Republika Srbija ispuni preuzete obveze u području obrazovanja. Do susreta je došlo na zahtjev predstavnika hrvatske zajednice i Republike Hrvatske, a sastancima je nazočio i veleposlanik RH *Željko Kuprešak*.

10. rujna – Održana prva sjednica novog saziva HNV-a. Usvojen novi Statut, Poslovnik i simbol Vijeća.

24. rujna – Predsjednik DSHV-a *Petar Kuntić* uputio je dopis predsjedniku Srbije *Borisu Tadiću* i premijeru *Mirko Cvetkoviću* u kojem se traži provođenje obećanja iz Bačkog Monoštora u svezi s obrazovanjem na hrvatskom jeziku.

6. listopada – Izaslanstvo hrvatske nacionalne manjine u Republici Srbiji u sastavu: dr. sc. *Slaven Bačić*, *Petar Kuntić*, *Dujo Runje* i *Tomislav Žigmanov* boravilo je u jednodnevnom službenom posjetu Republici Hrvatskoj. Sastali su se s hrvatskim predsjednikom *Ivom Josipovićem*, premijerkom *Jadrankom Kosor* i predsjednikom Hrvatskog sabora *Lukom Bebićem*.

8. listopada – Sjednica HNV-a održana u Hrtkovcima.

13. listopada – Glazbeno-scenski spektakl HTV-a »Lijepom našom« održan je u subotičkoj Dvorani sportova s nazivom »Kolo igra, tamburica svira«.

4. studenoga – Predsjednik Srbije *Boris Tadić* posjetio Vukovar i zajedno s predsjednikom Hrvatske *Ivom Josipovićem* odao poštu žrtvama na Ovčari, a zatim i u Paulin Dvoru.

5. studenoga – U Somboru problemi s izučavanjem predmeta hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture.

16. studenoga – Stigli udžbenici za učenike koji pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku, koje je osigurala Republika Hrvatska.

24. studenoga – *Boris Tadić* u dvodnevnom službenom posjetu Zagrebu. U srbijanskom izaslanstvu bio je i *Petar Kuntić*, predsjednik DSHV-a.

6. prosinca – Održan radni sastanak predsjednika Općine Bač *Tomislava Bogunovića* s političkim predstavnicima Hrvata u Srbiji.

13. prosinca – Izaslanstvo Vukovarsko-srijemske županije posjetilo hrvatske institucije u Srbiji.

21. prosinca – Izaslanstvo Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske na čelu s ministrom *Radovanom Fuchsom* sastalo se s čelnicima hrvatske zajednice u Srbiji i pokrajinskim tajnikom za obrazovanje *Zoltanom Jegesom*. Razgovaralo se o nastavku rješavanja problema u školstvu.

17. prosinca – Na sjednici HNV-a usvojen proračun i izglasovana imenovanja članova Odbora.

»SLUČAJ DR. IVANA POLJAKOVIĆA«, SUSPENDIRANOG PROFESORA ZADARSKOG SVEUČILIŠTA

Uvodi li se u Hrvatskoj »verbalni delikt«?

Nije li to klasična poruka totalitarne vlasti svima onima koji dugačije misle i tjeranje »straha u kosti«?

Dr. Ante Uglješić, rektor zadarskog Sveučilišta, potpisao je 21. prosinca 2012. rješenje o suspenziji s radnoga mjesta dr. Ivana Poljakovića, voditelja Centra za strane jezike Sveučilišta u Zadru, čime je samo privremeno zaključen »slučaj« koji je izazvao poprilično žučne polemike i sučeljavanja u Hrvatskoj. Za naše je čitatelje on posebno zanimljiv zbog činjenice kako se u središtu pozornosti

Ivan Poljaković

našao poznati Subotičanin, sveučilišni profesor koji je studirao u austrijskoj Innsbrucku, engleskom Cambridgeu, njemačkom Rostocku, doktorant iz engleskog i njemačkog jezika, svojedobni član DSHV-a i prvi hrvatski zastupnik u tek formiranoj vojvodanskoj Skupštini, autor nekoliko znanstvenih knjiga i brojnih članaka. »Slučaj« je i po tome zanimljiv jer se po prvi puta u novostvorenoj hrvatskoj državi, članici Europske Unije, dogodio presedan – netko je udaljen s radnoga mjesta zbog javno iznešenog

mišljenja o aktualnoj društvenoj temi.

Sve je počelo nakon predavanja dr. Poljakovića krajem listopada prošle godine na tribini koju je organizirala relativno malena politička stranka HRAST, na kojoj se on otvoreno suprostavio uvođenju seksualnog odgoja u obliku kako ga – po svemu sudeći protuzakonito – nameće Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta RH; a gdje se predstavlja homoseksualnost kao jednakovrijedna heteroseksualnosti i promovira tzv. rodna ideologija. Uslijedila je prava medijska histerija protiv »homofobnog profesora«, »skandalozne tribine«, »homofobije«, »nedvosmislene diskriminacije«, »mržnje« i sl., a u javnu su se osudu uključili Studentski zbor Sveučilišta u Zadru, pravobraniteljica za ravnopravnost spolova, neke nevladine udruge i dr.

POVREDA ETIČKOG KODEKSA, USTAVA I DEKLARACIJE

Ovih se dana nakon svega javio i dr. Poljaković objavivši sve relevantne dokumente vezane uz njegovo »sporno« predavanje i suspenziju, te »Očitovanje pred Povjerenstvom za provođenje postupka utvrđivanja povrede radne dužnosti radnika Sveučilišta u Zadru«. Iz njih je razvidno da se cijela kampanja protiv njega nije temeljila na samome predavanju, što bi bilo za očeki-

vati i što bi imalo nekakvog smisla, nego na interpretaciji predavanja od strane internetske stranice »queer.hr«, koja u Hrvatskoj promiče prava LGBT (lezbijki, gay, biseksualnih i transrodnih/transseksualnih) osoba, uz financijsku pomoć nizozemskog Ministarstva vanjskih poslova i hrvatske Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva.

Dr. Poljaković u svom »Očitovanju« najprije zamjera Sveučilištu što je spomenutu internetsku stranicu uzelo za najmjerodavniju u ocjeni njegova nastupa, a nije postupilo po uobičajenom minimumu u medijskim ili znanstvenim sučeljavanjima: »Audiater et altera pars (Neka se čuje i druga strana)«: »Smatram teškom povredom etičkog kodeksa što mene, kao sveučilišnog djelatnika, rektor nije pozvao na razgovor kako bi saznao iz prve ruke što se dogodilo na tribini održanoj u organizaciji političke stranke HRAST-a 29. listopada 2012. godine, već je donio odluku na osnovi pisanja vrlo pristrane, i prema neistomišljenicima netolerantne 'Queer.hr' udruge, čiji su tekst prenijeli svi hrvatski mediji, kao da se radi o službenoj državnoj novinskoj agenciji... Dalje, u opomeni nije niti jednom riječju navedeno što sam ja to točno rekao, a što ne bi bilo primjereno jednom političkom skupu. Takve optužbe bez konkretnih dokaza, ili barem opisa događaja, koji

se smatra spornim, nisu primjerene demokratskim društvima, još manje jednoj akademskoj zajednici.«

Ono što mora ozbiljno zabrinuti hrvatsku i širu javnost je činjenica da je sveučilišni profesor udaljen s radnog mjesta a uopće nije bio saslušan; predavanje nije održao ni u ime, ni u prostoru Sveučilišta; u rješenju o suspenziji nije niti jednom riječju navedeno što je on to točno rekao što nije prihvatljivo; iznosio je samo svoje

»Optužbe bez konkretnih dokaza, ili barem opisa događaja, koji se smatra spornim, nisu primjerene demokratskim društvima, još manje jednoj akademskoj zajednici.«

osobno mišljenje o aktualnoj društvenoj temi; ni jednu konkretnu osobu nije vrijeđao, ponižavao, ismijavao i dr.; ni jednom riječju nije pozivao na nasilje, diskriminaciju, netoleranciju i sl.

»HOMOSEKSUALAC JE MOJ BLIŽNJI!«

Da ne bude zabune i krivog tumačenja dr. Poljaković je u »Očitovanju« iznio izravan i jasan odgovor na ključnu i spornu optužbu, koja mu je nepravedno pripisana: »Još želim napomenuti da sam se u svim svojim govorima, i člancima (što se vidi iz priloženih dokaza), prema homo-

seksualcima odnosio s punim uvažavanjem njihovih stajališta i različitosti, a napose sam se zalagao za pomoć onim homoseksualcima koji se žele liječiti... Kada sam govorio o homoseksualnosti uvijek sam rekao i nešto što

Dana 15. veljače 2013. godine pokrenuta je peticija »Opozvati suspenziju doc. dr. sc. Ivana Poljakovića«: do 26. veljače poslijepodne 2678 potpisnika je Rektoratu Sveučilišta u Zadru poručilo da u cijelosti pristaju uz otvoreno pismo akademika Ante Glibote.

novinari nikada nisu prenijeli. Naime, pravi i istinski, a izgleda danas i jedini prijatelji homoseksualaca su upravo katolici. Ljubav prema bližnjemu je imperativ za katolika. Homoseksualac je moj bližnji«.

TKO JE, ONDA, SLJEDEĆI?

Zaključno, svi bi se slobodoumni, ideološki neopte-

rećeni i dobronamjerni ljudi trebali zapitati: Uvodi li se, suspenzijom s radnog mjesta dr. Ivana Poljakovića, ponovno u Hrvatskoj verbalni delikt? Nije li to klasična poruka totalitarne vlasti svima onima koji dugačije misle i tjeranje »straha u kosti« (gubitak radnoga mjesta) građanima, a istodobno mimo bilo kakve demokratske procedure i javne rasprave Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta krši ustavno pravo roditelja na odgoj vlastite djece (članak 63. Ustava RH kaže da roditelji »imaju pravo i slobodu samostalno odlučivati o odgoju djece«). A vjernici, bez obzira na denominaciju, sa strahom i zebnjom moraju dići glas protiv (započete?) prakse da se netko s radnog mjesta uklanja samo zato što je javno svjedočio stavove i uvjerenja u skladu sa svojom vjerničkom savješću i naukom crkvene zajednice kojoj pripada! Jer – tko je onda sljedeći?

Zbog spomenutog nasilja nad slobodom misli i savjesti, brojni su znanstvenici i drugi istaknuti javni djelat-

nici iz Hrvatske i inozemstva pokrenuli peticiju za opoziv suspenzije dr. Ivana Poljakovića, na čelu s dr. Antom Glibotom, redovitim članom Europske akademije znanosti, umjetnosti i literature, dr. Josipom Pečarićem, članom Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, i dr.

Matkom Marušićem, profesorom na Medicinskom fakultetu u Splitu. Budući da je prvoga dana peticiju potpisalo 720 osoba, »slučaj Poljaković« ušao je, očito, u svoju novu fazu s neizvjesnim raspletom.

Tomislav Vuković

AKCIJA PORTALA VISITSERBIA.ORG

Specijalno priznanje za etno salaš Balažević u Tavankutu

U velikoj akciji portala VisitSerbia.org, koja je trajala od 7. siječnja, a završena svečanom dodjelom priznanja na nedavno završenom Beogradskom sajmu turizma, turistički radnici koji se bave receptivnim turizmom u Srbiji, dodijelili su ukupno 14 priznanja najznačajnijim projektima realiziranim u 2012. godini. U različitim kategorijama dodeljena su priznanja onima koji su od članova povjerenstva dobili najviše glasova. Među ostalim, specijalno priznanje dodijeljeno je za doprinos razvoju turizmu kroz donatorstvo za etno salaš Balažević u Tavankutu koji je u vlasništvu tamošnjeg HKPD-a »Matija Gubec«.

Za ove projekte je ocijenjeno da će imati najveći utjecaj na povećanje turista na destinaciji kao i da podržavaju principe održivog turizma.

JP SUBOTICA-TRANS

TELEFON: +381 24/555-466, FAX 556-548,
ta.sutrans@gmail.com www.sutrans.rs

PRAG-DREZDEN-BRATISLAVA
6-10.3.2013.
Cijena aranžmana: 135 eura

Aranžman obuhvata:
Prijevoz turističkim autobusom na danoj relaciji
Smještaj u hotelu Fortuna *** u Pragu na bazi 3 NO
Pratila grupa
Lokalne vodiče, troškove organizacije

U REGIONALNOJ GOSPODARSKOJ KOMORI SUBOTICA ODRŽAN OKRUGLI STOL NA TEMU ZAŠT

Prijetnja uzbunjivaču kazneno djelo

Normalna država uzbunjivačima duguje zaštitu, a ta se zaštita osigurava zakonom,

kazao je Rodoljub Šabić, povjerenik za informacije od javnog značaja

Ljudi koji u javnom interesu progovore o korupciji u svom okruženju, lopovluku, iracionalnosti ili šteti, najčešće snose loše posljedice koje se kreću od maltretiranja, mobinga, šikaniranja na radnom mjestu, do raspoređivanja na lošija radna mjesta, umanjivanja plaća, disciplinskih postupaka, pa sve do kaznenih postupaka zbog odavanja navodnih tajni, i izbacivanja s posla. Budući da u Srbiji nedostaje zakonski okvir koji se odnosi na zaštitu uzbunjivača, povjerenik za informacije od javnog značaja od prošle godine provodi projekt »Zaštita uzbunjivača« čiji je cilj osigurati izradu modela zakona o zaštiti uzbunjivača koji će potom biti podnesen Vladi na razmatranje i usvajanje. Projekt finansijski podržavaju britansko veleposlanstvo i Vlada Kraljevine Nizozemske, a u Subotici je prošloga tjedna na ovu temu održan osmi u nizu sastanaka s predstavnicima civilnog sektora, medija, gospodarstvenika.

ZAŠTITITI JAVNI INTERES

»Često sam bio u kontaktu s ljudima koji su preuzeli na sebe rizik i govorili o nekom zlu u svojoj sredini i vrlo često zbog toga trpjeli poslje-

dice. Nekima od njih sam uspijevaao pomoći tako što se putem medija digla javnost, ali to ne smije funkcionirati tako. Normalna država tim ljudima duguje zaštitu koja se osigurava zakonom. Dakle, ono što trebamo uraditi jest slojeviti put kojim su išle mnoge druge zemlje koje su u borbi protiv korupcije zabi-

Velike Britanije, SAD-a i Nizozemske, a očekuje se da bi u prvoj polovici ožujka mogao biti gotov model zakona.

»Imam razloga vjerovati, s obzrom na programske najave Vlade i bitno promijenjenu situaciju u borbi protiv korupcije i na konkretne razgovore koje sam imao s ministrom

odnosno ukoliko bi poslodavac i poduzeo nekakve mjere, one ne smiju proizvoditi pravno djelovanje i praktički će biti suspendirane do konačne odluke suda.

NAGRADA UZBUNJIVAČU

»Drugi instrument je prijetnja onome tko se pokušava svetiti, maltretirati ili kinjiti uzbunjivača, a planiramo da ta prijetnja bude podignuta na kaznenu razinu. Dakle, po našoj ideji u zakonu će postati kazneno djelo pokušaj da se uzbunjivaču netko revanšira zbog toga što je javnosti otkrio kriminal, korupciju, itd. Treći instrument, koji je bio diskutabilan, je pitanje nagrade. Primjerice, u nekim zemljama koje imaju jako učinkovite sustave zaštite uzbunjivača, poput SAD-a, to je instrument koji se gotovo redovito upražnjava. Kod nas to nije suviše uobičajeno, ali vjerojatno ćemo naći neko rješenje. Dakle, u situaciji u kojoj akcija uzbunjivača izravno pridonese povećanju prihoda državnog proračuna, da se omogući i nagrada tom uzbunjivaču«, kazao je Šabić.

On je istaknuo kako se status uzbunjivača neće odnositi samo na otkrivanje koruptivnih radnji, već na svakoga tko govori u javnom interesu o

Rodoljub Šabić (desno)

lježile mnogo bolje rezultate, jer mi još nemamo rezultate kakvi su nam potrebni, a to je osigurati im zakonsku zaštitu«, rekao je Rodoljub Šabić, povjerenik za informacije od javnog značaja i koordinator projekta. Na izradi zakona radi ekipa domaćih pravnih stručnjaka uz konzultacije s eminentnim stručnjacima iz

pravosuđa, da će Vlada taj dar prihvatiti sa zadovoljstvom i da bi Srbija negdje na ljeto mogla dobiti Zakon o zaštiti uzbunjivača«, kazao je Šabić.

U osnovi, zakon treba osigurati zaštitu položaja uzbunjivača, tj. status uzbunjivača se ne smije pogoršavati nakon trenutka kada je on progovorio o zlu u svojoj sredini,

AŠTITE UZBUNJIVAČA

nećemu što taj interes ugrožava. »Dakle, netko tko ukaže na to da gazda sustavno ne plaća doprinose svojim radnicima, on se ne bori protiv korupcije u doslovnom smislu, ali se bori i za nešto što jest u društvenom interesu i stoga treba uživati zaštitu. Netko tko ukaže na to da poslodavac prikriva počinitelja kaznenog djela također istupa u javnom interesu; tko ukaže na to da poslodavac organizira proizvodnju tako da šteti okolišu, također treba imati status uzbunjivača«, iznio je Šabić.

POLITIČKA VOLJA

On je istaknuo kako će prijedlog zakona sadržavati niz definiranih kriterija o tome tko može dobiti status uzbunjivača, a procjenu jesu li ti uvjeti ispunjeni davat će, prema sadašnjoj koncepciji prijedloga, zaštitnik građana.

Na pitanje hoće li biti političke volje da se zakon i primijeni, povjerenik za informacije od javnog značaja je rekao: »Stalno pričamo hoće li biti političke volje da se primijeni neki zakon i sve dok tako pričamo teško nam može biti dobro. U uređenom svijetu zakoni se donose zato da se primjenjuju i nitko ne pita može li ili ne, biti političke volje. Kod nas, na žalost, to pitanje još uvijek postoji. Ja nisam zakonodavac, dakle niti mogu predložiti niti mogu usvojiti zakon, ali imam priliku koju sam dobio i to zahvaljujući dobroj volji stranih veleposlanstava čak da ne potrošim niti jedan

OD BORACA ZA PRAVDU DO MANIPULATORA

U okviru projekta »Zaštita uzbunjivača« od 14. do 20. rujna prošle godine provedeno je istraživanje javnog mnijenja »Stav prema instituciji uzbunjivača u Srbiji« na uzorku od 1.032 ispitanika starijih od 18 godina.

Na pitanje koliko znaju o instituciji uzbunjivača i što misle o njima, svega 18 posto ispitanika je reklo kako zna tko su, ali na pitanje da to i objasne svega 18 posto je odgovorilo da su to oni koji ukazuju na nezakonitosti, probleme i nepravde; 17 posto smatra da su to štrajkači; 13 posto oni koji brane radnička prava, 11 posto smatra da su uzbunjivači demonstranti, 10 posto da su to manipulatori, a 6 posto da su protivnici vlasti. Na pitanje jesu li uzbunjivači potrebni, 65 posto kaže da, dok 22 posto smatra da nisu, a na pitanje znaju li neke nezakonite ili nepoštenne radnje svog nadređenog ili poduzeća u kojem rade, 15 posto je reklo da zna, a 85 posto da ne zna. Zamoljeni da opišu nezakonite radnje ispitanici su naveli neisplaćene plaće i prekovremeni rad (12 posto), rad na crno (12 posto), nepoštovanje radnog vremena (9 posto), prijavljivanje na minimalac (8 posto), mobing (7 posto), itd. Na pitanje jesu li ukazali na taj slučaj ili ga prijavili, 88 posto ispitanika je reklo da nije, a kao razloge naveli su mogući otkaz (49 posto), strah od posljedica (16 posto), ne želi se miješati (14 posto), ne mogu se sami boriti (11 posto), ne znaju i nemaju se kome žaliti (9 posto), a 8 posto smatra da nema svrhe, jer su svi povezani i država mora rješavati problem.

Također, 75 posto ispitanika smatra kako bi država trebala zaštititi uzbunjivače, ali samo 31 posto smatra da je država sposobna zaštititi ih, dok čak 55 posto smatra da nije sposobna.

Prema ocjeni autora istraživanje je pokazalo pozitivan stav građana prema uzbunjivačima, nakon što su bili upućeni u to tko su zapravo uzbunjivači, i osjetljivost građana na primjere uzbunjivača. S druge strane, ispitanici su pokazali nizak stupanj informiranosti o uzbunjivačima, nepovjerenje prema institucijama i tijelima koja bi trebala zaštititi uzbunjivače, kao i nisku stopu prijavljivanja nezakonitih i nepoštenih radnji.

DRAŽAVNA REVIZORSKA INSTITUCIJA

Prekršajne prijave

Poslije izvješća državnog revizora o trošenju proračunskog novca tijekom 2011. godine, odnosno o reviziji financijskih izvješća i pravilnosti poslovanja, što je bila i glavna točka posljednje sjednice Skupštine grada, Državna revizorska institucija podnijela je nadležnim sudovima osam zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka protiv odgovornih osoba u Subotici.

Prekršajne prijave podnijete su protiv bivšeg gradonačelnika *Saše Vučinića*, načelnice Gradske uprave *Marije Ušumović Davčik*, odgovornih osoba u JP »Ravnateljstvo za izgradnju grada Subotice«: direktora *Josipa Kovača*, pomoćnika direktora za ekonomske poslove *Jugoslava Popića*, predsjednika popisnih povjerenstva (za popis imovine za 2011. godinu) *Ivana Gašparića* i *Zdravka Kovačevića*. U okviru revizije poslovanja Republičkog fonda za zdravstveno osiguranje u Filijali Subotica prijava je podnijeta protiv direktorice Filijale za Sjevernobački okrug *Olivera Radnić* i *Svetlane Stojkov*, direktorice Apoteke Subotica.

S. M.

S. Mamužić

Ledina

Salašari su se starali da njim i avlija bude što više zatravljena, manje se praši i ima manje blata.

Uređena ledina je ukras salaša.

Josag na ledini

U salašarskom poljodilskom domazluku ledina je zatravljeno i naritko neograđeno misto s onu stranu zgrada poređani u avliji. Naspram atara je veći komad, a naspram drumu je manji komad avlije. U subatičkom ataru skoro svi ušoreni salaši su ograđeni, a još i u XX. viku su najviše usamljeni salaša neograđeni.

Ledina je velika kolika triba domazluku, od oko po motike (m. = 720 m²) na malim gazdalucima, do nekoliko lanaca (1 l. = 7200 m²) kaki je bilo na velikim gazdalucima od više stotina lanaca zemlje. Na manjim gazdalucima, na priliku u salašiću, ledina je često sjednana s avlijom. Salašari su se starali da njim i avlija bude što više zatravljena, manje se praši i ima manje blata. Uređena ledina je ukras salaša.

Kome su mličika, bokvica, majkina dušica, dikica najčešći korovi dosta gušili travu na ledini, s prolića su korov pokosili, travu ostavili da naraste, provlata i raspe o sime. Posli je trava na ledini bila gušća. Zrilu travu su pokosili u sino i posli puštali josag na ledinu.

Posli prioravanja pašnjaka u rodne njive i odranjivanja josaga u stajama, od sridine druge polovice XIX. vika, ledina je od velike gospodarske hasne u odranjivanju josaga i u razvoju društvenog, osobito zabavnog života salašara.

JOSAG

Josag odranjivan u staji bolje je napridovo ako je dosta vrmena provodio na ledini u prirodi na friškom ajeru, na suncu, pasio travu i krećo se. Salašarima je pilež bio puštan po avliji i ledini vazdan, a marvu, ovce i svinje su puštali na ledinu s prolića kad je trava krenila (počela bujat), od oko Đurđeva (23. IV.) i do oko Mijolja (29. IX.), tj. do prvog mraza. Marvu i ovce su na ledini ranili zelenom pićom (mišlingerom, zapercima kuruza i sl.), pa su nuz pašu šporovali i na znatoj rani. Pilež je na ledini i po avliji, a tušta njeg i čeprkanjem po dubretu, poijo buba i njevi larvi. Josag iz staja na ledini moro se čuvat, pazit da svinji urođene navade ne riju ledinu, da marva ne dovaća lišće sa voćaka s onu stranu

ograda, da se od alova vrata na ledinu, a ne odu u avliju. Josag je čuvalo starije čeljade ili dite kadro za taj poso. Salašarima je pulin bio od velike pomoći jel je s užitkom pazio na josag, pomagao onom ko je bio pastir.

DRUŠTVENI ŽIVOT NA LEDINI

Ledina je kao na pladnju udijeljena salašarima za društveni život. Na suncu je, uskraj ima lada, čista je, u nju mož stat i više naroda neg koliko se nada po pozivu na provod.

Za zabavu podesna ledina bi se u subatu ograbljicala, a nediljom se josag nije pušto na nju. Po adetu su se divojke po nekoliko nedilja prija dale na glas kad će koja pravit kolo, igranku. U kolo je

mogo doć ko je tio. Igralo su na ledini, a ako je natrčala kiša sklanjali su se u ambetuš, pod nastrijice ispid staja, pod šupu i sl. Igranka je trajala poslipodne od oko dva sata do prid večje. Kad se bližilo vrime da zvižde pokaže svinjarsku zvizdu svirci su odsvirali marš (razlaz), gosti su odtabanali svojim putom.

Svaki uzrast se zabavljao obaško. Muška dica su imala svoje sigre kojima je tribalo dosta mista (klisanje, vrepčanje i dr., u novije vrime i fudbalovanje) Curice su se obaško zabaljale (erberečke, jančike i dr.).

Udomljeni i stariji muškarci su se u avliji ili na manjem komadu ledine filkali ili kartali duraka, a drugi su kibicovali ili divanili. Žene su obaško divanile.

SA ROGLJA

Uvar

Podnovanje pod šarenim dračovim ladom čeljade ugodno uspavljuje od vitrića potaknut šum od treperenja suvi dračovi mauna. Mana spavanja na travi je da se uvar (fela stonoge) čeljadetu mož uvuć u uvo, pa dotičnom mož ozludit bubnu opnu. No, to je samo pripovitka. Od više čeljadi sam čuo da se tribat čuvat uvara, al ni od kog nisam čuo za čeljade kome se to i trevilo i kako je prošo. Tog je valjda bilo jel toj bubi ne bi nadili ime uvar. (Kad sam ko kao salašar prilego na ledini, obično sam lego na bok, sa rukom pod uvetom.) Vrtim se po salašima i godinama se rasptivam kod starije čeljadi je su l' vidili uvara. Nisu. Hasniranje hebricida (herbicida) na sve strane, odvijalo je (uništilo?) uvara sa ledine.

(Uvar – buba uhplaža, štriga, [lat. Forficula auricularia L.] iz porodice stonoga, živi i u našem kraju. Zavlači se u mračne šupljine. Doktor kaže: ako bi se trevilo da se na travi zaspalom čeljadetu uvar uvuče u uvo, ne bi ga ozlidio, samo bi dotičnom bilo neugodno.)

ZAVRŠEN FESTIVAL UMJETNIČKE GLAZBE FEMUS

Mlade glazbene nade

U organizaciji udruge »Electe« prošlog je vikenda u Subotici održan festival umjetničke glazbe Femus, koji je ugostio više od stotinu natjecatelja i polaznika seminara, učenika i profesora nižih i srednjih glazbenih škola iz Mađarske, BiH i Srbije

Stručni žiri ovogodišnjeg festivala u sastavu: *mr. Marina Novak*, *prof. Levente Puskás* i *dr. Ognjen Popović* dodelio je prvu nagradu Femus 2013 *Dániel Ali Lugosi* (klarinet), drugu nagradu *Árpádu Ágostonu* (flauta), a treću *Tijani Radović* (flauta). Nagrađeni su i najbolji pedagozi: *Aleksandar Burkert*, najbolji pedagog za disciplinu flauta, *Lazar Kondić* za klarinet i *Ádám Radetić* za saksofon, kao i najbolji korepetitori: *Sanja Knezević* za flautu, *Judit Papilion* za disciplinu klarinet i *Filip Milisavljević*, najbolji korepetitor za disciplinu saksofon.

»Natjecatelji su pokazali jako visoku razinu, djeca sviraju jako dobro, gotovo bih rekla na profesionalnoj razini. Vidi se kako se u njih jako puno ulaže i da sami ulažu jako puno i truda i svog slobodnog vremena kako bi to napravili. Sviraju vrlo ozbiljan program, pogotovo više kategorije i nadam se da ćemo neke od njih sretati i ubuduće kao neke nove mlade glazbene nade«, ocijenila je Marina Novak, profesorica flaute s Muzičke akademije Sveučilišta u Zagrebu i članica festivalskog žirija.

Uz ocjenu da je Femus također bio jako dobro organi-

ziran, te da festival ima puno potencijala, prof. Marina Novak ističe kako su natjecanja dobra za malu djecu i da je dobro da ih bude što više. »To je mjesto gdje se oni mogu okupiti, gdje se mogu iskušati

Na pitanje da uspoređi glazbeno obrazovanje i festivale naše regije s europskom, mr. Novak ističe kako »naša regija ima vrlo sličnu povijest i sadašnjost, a pretpostavljam da će imati i budućnost, i

ne to je vrlo lijep i plemenit način kako upotpuniti svoje slobodno vrijeme i pritom se dobro družiti i zabaviti sa svojim vršnjacima. Mislim kako nema ljepšeg nego svirati recimo u jednom ansamblu, što djeca jako vole i što je neopisivo iskustvo. Kada je riječ o drugim festivalima, zapravo svaki ima neki svoj profil, svoju publiku i ciljano čime se bavi. Svida mi se što je ovdje zapravo jedna cijela zajednica na okupu, koja okuplja i mlade nastavnike, naravno, i starije koji to možda gledaju malo više iz prikrajka, te roditelje bez kojih ništa ne bi bilo moguće da nisu oni imali inicijativu, upisali djecu

u glazbenu školu i podupirali ih u tome. U Hrvatskoj ima različitih festivala koje vrlo često organiziraju udruge, zapravo vrlo slično kao što je i udruga 'Electe', gdje dolazi ciljano publika. To može biti određeni instrument, jedno područje, jedna vrsta glazbe, ali u svakom slučaju mislim da toga ima i da treba biti što više. Mislim da je ovo što imamo vrlo dragocjeno, čak i više nego što možda u Europi postoji i mislim da se ne trebamo sramiti, dapače tim više njegovati«, kazala je Marina Novak.

S. M.

Fruzsina Pete (Segedin), Balázs Klacsák (Budimpešta), mr. Marina Novak

i čuti starije kolege. Između ostalog to je njima i poticaj, na neki način mogu opravdati pred kolegama i pred svojim roditeljima što zapravo rade, a jednako tako je i za nastavnike to dobar izazov. Mislim da treba malo poraditi na tome da i druga djeca, koja ovaj puta nisu nastupila, dobiju poticaj i poslušaju natjecanje, da bude više publike na festivalu, da se ona animiraju i u većem broju prisustvuju i poslušaju svoje starije kolege. U svakom slučaju mislim da je festival dobra ideja i treba ih što više«, kazala je Marina Novak.

vrlo bih rado da je ima, jer mislim kako je specifičnost našeg područja vrlo razvijena mreža glazbenih škola koju možda sjeverna Europa nema u toj mjeri i gdje je to više prepušteno privatnoj inicijativi.« »Mislim kako je važno zadržati ovakav sustav školovanja koji ima cijelu vertikalu – od glazbenih vrtića preko osnovnih glazbenih škola, srednjih i dalje visokog školstva. To je jako bitno i bitno je da što veći broj djece ide u glazbene škole. Sigurno je da glazba neobično pomaže razvoju drugih intelektualnih sposobnosti, a s druge stra-

DUGA TRADICIJA BAŠIĆEVIH U STOLARSTVU

S ljepotom drveta od djetinjstva

Stipan Bašić je uz oca zavolio stolarski zanat i posvetio mu cijeli radni vijek, vremenom izgrađujući poznatu obiteljsku zanatsku radionicu »Stolarija Bašić« * Umjetničke talente prikazuje u predmetima koje uljepšava rezbarijama, ali i u stvaranju pjesama o životu i tradiciji ovih krajeva

Na istoj adresi, Kladovska 10, stolarska radionica Bašićevih postoji još od polovice prošloga stoljeća. Nekada, u vrijeme ručnih stolarskih alata, u ovoj radionici stvarao je stolar *Petar Bašić*, a uz njega je zanat naučio i sin *Stipan* i posvetio mu, evo, cijelu svoju profesionalnu karijeru. Stipan Bašić Škaraba u prvo vrijeme radio je u poduzeću »Fa-fa«, potom »Standard-servisu«,

kaže sugovornik u toj priči o životnom i radnom putu koji je stalno bio posvećen istom materijalu za stvaranje – drvetu.

TOPLINA PRIRODNOG MATERIJALA

»Stolarija Bašić« je ostala vjerna korijenima ovog zanatstva: proizvodi od drveta (hrast, jasen, bukva ...) ili »masiva«, kako se to u struci označuje, i po tome je prepo-

»Radimo od drveta sve – građevinsku stolariju, namještaj, restauraciju, pa čak i popravak tamburaških instrumenata«, dodaje Bašić. »Volim drvo zato što je prirodan materijal, pun topline i plemenitosti. I danas se takvi proizvodi traže, znaju ljudi što je dobro i što ne izlazi iz mode, i sve radimo po narudžbi.«

Na katedrali sv. Terezije Avilske u Subotici sva vrata, i glavna i pomoćna, pravlje-

šta u katedrali. Nakon mnogo godina, oko 2002., Stipan Bašić, sada već majstor s velikim iskustvom, pozvan je da od drveta napravi svetohranište identično onom nekadašnjem, prema dijelovima sačuvanim iz tog vremena. Izrezbario je i antependij za oltar, kao i za kapelu sv. Roka.

»Volim rezbariti, s godinama sve više, što iziskuje strpljenje, ali mi to prija i odmarame«, kaže Stipan Bašić o jednom aspektu svoga rada

Sinovi Marin i Tomislav

U radionici: Stipan Bašić

u Osnovnoj školi »Ivan Milutinović«, pa i drugim školama u nastavi tadašnjeg općetehničkog obrazovanja, a zatim se posvetio obiteljskoj radionici i stolarskoj tradiciji i razvio je u modernu »Stolariju Bašić«, kojoj su se profesionalno posvetili i sinovi *Marin* i *Tomislav*.

»Želja mi je bila od malena da imam svoju radionicu«,

znatljiva. U obiteljskoj tvrtki, koja danas zapošljava sedam osoba, proizvedena su masivna vrata za mnoge crkve i objekte u gradu, radili su i na Bunariću, odavde potječe i stolarija za dva hotela na Paliću, oprema za subotički i budimpeštanski butik, a za umijeće subotičke radionice postoji interes i u drugim zemljama.

na su u radionici Bašićevih. Upravo za ovaj vjerski objekt vezana je Stipanova uspomena za rad s ocem u djetinjstvu, i iskustvo »kotača života« koji ga je nakon nekoliko desetljeća radi posla nanovo doveo na isto mjesto. Naime, svojevremeno je (oko 1965.-66.) pomagao ocu u demontaži vremenom oštećenih drvenih dijelova tadašnjeg svetohrani-

koji je vidljiv i na pojedinim proizvodima radionice, upravo po ukrasnim reljefima.

Na kapiji svoje radionice izrezbario je stolarski alat.

»Prvo što sam rezbario bila je preklopna lajsna na vratima Franzerove radnje za izradu ramova, prije oko četvrt stoljeća, kada je u Subotici počela obnova gradske jezgre, te su i dotadašnji metalni dijelo-

Iz majstorske radionice
»Stolarija Bašić«

vi na radnjama zamjenjivani drvenim. U to vrijeme radio sam u 'Standard - servisu'.«

ŽIVOT U PJESMAMA

Znan je po umijeću s drvetom, ali i – po stihovima. Na natječaju za najbolju pjesmu za »Veliko prelo 2013.« u HKC-u »Bunjevačko kolo« »Spomenar sa prela« Stipana Bašića Škarabe je drugonagrađena. Nagrađivan je i na festivalima bunjevačkih pisama.

»Prvi tekst je nastao za 'Veliko prelo 1993.' pod nazivom 'Kad u sičnju zima stegne'. Pišem o Bačkoj i životu...«

Za »Bunjevačko kolo« Bašić je vezan i mladenačkim uspomnama jer se sa 16 godina 1970. ovdje uključio u folklorni ansambl i nastupao idućih osam godina, a folkloru se još jednom vratio 1990. godine, ovoga puta kao koreograf, do 1996.

Katarina Korponaić

SEMINAR U SUBOTICI

O reformi sigurnosti zapadnog Balkana

Reforma sektora sigurnosti na zapadnom Balkanu bila je tema trodnevnog seminara održanog u Subotici na kojemu su sudjelovali predstavnici vlada i nevladinih organizacija iz Srbije, Bosne i Hercegovine, Makedonije, Crne Gore, Hrvatske i Albanije. »Vi ste generacija koja će promijeniti našu regiju i uvjeriti svijet da prestane s negativnim stereotipima o Balkanu. Učinite da narodi Balkana imaju razlog biti ponosni i da imaju pravo postati dio zajednice europskih naroda«, poručila je sudionicima skupa predsjednica Fonda za političku izuzetnost *Sonja Liht*.

Dekan Regionalne akademije za demokraciju (RAD) *Ivan Vejvoda* je naglasio da će zapadni Balkan u narednom desetljeću sigurno postati dio Europske Unije, ali, kako je rekao, treba ponoviti da »sve ovisi od nas«. »Riječ je o tome da građani trebaju stvoriti stabilnost, ali i vjerovati da će vrijednosti demokracije i ljudskih prava biti čvrsto ugrađene u sve institucije države«, istaknuo je Vejvoda.

Otvaranju seminara prisustvovali su i generalni direktor Direktorata za proširenje EU *Stefano Sannino*, šef delegacije EU u Srbiji *Vincent Degert* i veleposlanici Hrvatske, Velike Britanije, Danske, Turske, Grčke i Rumunjske.

U ŠKOLAMA U PLAVNI I VAJSKOJ BIT ĆE PREDSTAVLJENA ZBIRKA PJESAMA »ČUDAN OVAJ BILI SV

Nedostaju knjige, udžbenici i druga pomagala

*Vjerujem da će se hrvatski
jezik uvesti i u školi u Baču
s obzirom da ima zainte-
resirane djece i njihovih
roditelja, kaže Željko*

Pakledinac

»Radujemo se skoro obilasku ove dvije škole, koji će još više potaknuti i zainteresirati učenike i njihove roditelje za izučavanje hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture kao materinjeg jezika šokačkih Hrvata ovoga kraja. Osobito je bitno što je konačno tiskana i knjiga dječje poezije 'Čudan ovaj bili svijet', našega najpoznatijega pjesnika iz ovoga kraja, pisana na šokačkoj ikavici, *Josipa Dumendžića Meštra* iz Bođana, koja će uskoro biti predstavljena u ovim mjestima«, kazala je Kata Pelajić, predsjednica »Matoša«, na vijest da će knjiga biti predstavljena u Vajskoj i Plavni.

HRVATSKI UČI 25 UČENIKA

U osnovnoj školi u Plavni već treću godinu izučava se hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture kao izborni nastavni predmet. Još 3. travnja prošle školske godine upriličen je sastanak čelnika HNV-a s ravnateljicama škola

u Općini Bač, na kome je potvrđena daljnja potpora izučavanju ovoga predmeta.

U razgovoru s *Nerminom Košutić* doznajemo da ove školske godine hrvatski jezik uči 25 učenika, te da su podijeljeni u tri skupine. »Zadovoljna sam radom i pohađanjem nastave od strane mojih učenika. Često u

pomaže mi tajnik HNV-a *Željko Pakledinac*, čijom je zaslugom i uveden ovaj predmet u školama u Plavni i u Vajskoj. Meni osobno potrebno je više stručne literature te više materijala na ikavici. Raduje me što su objavljene hrvatske pjesme mojih učenika u Rešetarima, a ubuduće ćemo više surađivati s

žive u ovoj multikulturalnoj i višenacionalnoj sredini i ističe da joj je osobito zadovoljstvo surađivati s »Matošem«, jedinom kulturnom udrugom u Plavni takve naravi.

IZUČAVANJE HRVATSKOG JEZIKA S ELEMENTIMA NACIONALNE KULTURE U VAJSKOJ

Nakon uloženog napora čelnika hrvatske zajednice i vodstva hrvatskih udruga Općine Bač, prije svega HKPU-a »Zora« iz Vajske, u ovome je mjestu u OŠ »Aleksa Šantić« također započelo izučavanje hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture. Ovo je druga škola u ovoj općini koja je otvorila vrata izučavanju ovoga predmeta, što je značajan napredak u provođenju prava nacionalnih manjina te razvijanju suživota i tolerancije u višenacionalnoj sredini. Ravnateljica škole u Vajskoj *Maja Uzurov* tom je prigodom izjavila: »U OŠ 'Aleksa Šantić' iz Vajske s područnom školom u Bođanima proš-

ŠKOLA U PLAVNI

Prva pučka škola u Plavni osnovana je 1783., a u njoj je prvi učitelj bio *Ladislav Bošnjaković*. Ipak, prema nekim izvorima, postojala je ovdje rimokatolička škola već oko 1740. godine, kada su franjevci upravljali župom u Plavni. Od poznatijih učitelja u Plavni bio je i djed velikog A. G. Matoša, *Grgo Matoš*, koji je dvadesetak godina obnašao i dužnost kantora u župnoj crkvi sv. Jakova.

Današnja škola je nova, suvremena i prostrana ali, nažalost, ima sve manje djece u njoj.

nastavi obrađujemo pjesme na hrvatskom, u sve tri skupine, te moji učenici nastupaju na svim školskim priredbama i manifestacijama. Ipak je još uvijek prisutan problem nabave knjiga, udžbenika i drugih pomagala, ali u svemu tome

hrckom, u kome je do sada objavljeno podosta crteža učenika iz Plavne i Vajske.«

Svetlana Nedimović, ravnateljica škole u Plavni, kaže da na svim našim programima sudjeluju i pripadnici nacionalnih zajednica koje složno

SVIT« JOSIPA DUMENDŽIĆA MEŠTRA

le školske godine uveden je hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture. S obzirom da je sredina u kojoj se škola nalazi višenacionalna, već se niz godina u našoj školi izučava na isti način i rumunjski jezik.« Ona je pri tome istaknula pozitivnu ulogu školske uprave Novi Sad, te dodala: »Zahvaljujući ŠU Novi Sad i tadašnjem načelniku, s kojim imamo iznimno dobru suradnju, odobreno je formiranje dvije skupine za izučavanje hrvatskoga jezika s elementima nacionalne kulture.«

ske godine uveden je hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture, a nastava se odvija u dvije skupine.

»U školi u Vajskoj, osim redovitog odgoja i obrazovanja, postoji i pripralni odjel, kao produženi boravak, a u njegovom sastavu su i predškolski vrtići u Vajskoj i Bođanima. Poslije škole u Plavni, ovo je druga škola u kojoj je započelo izučavanje ovoga predmeta u Općini Bač, a vjerujem da će se hrvatski jezik uvesti i u školi u Baču s obzirom da ima zainteresirane

ŠKOLA U VAJSKOJ

Prva vajštanska škola nalazila se u zgradi staroga župnog dvora, a pokretači te škole bili su franjevci iz Bača. Iz kanonske vizitacije 1734. godine vidi se da je tada školu pohađalo 101 dijete, 1803. godine sagrađena je nova zgrada koja je ujedno predstavljala novu školu i župni dvor, a 1823. sagrađena je nova škola. Prvi je učitelj u novoj školi bio *Stanislav Kablarević*, kojega je naslijedio *Stjepan Horvat*, a potom *Antun Feher*.

Poslije poplave 1929. kupljena je zgrada od *Martina Lutrova* za školu koja je prvotno bila namijenjena za službenike grofovije, a posjedovao ju je jedno vrijeme činovnik *Szulcz*, te kasnije grof *Bonvel*. Školska se zgrada više puta mijenjala, ali se nastava sve do danas izvodila neprekidno. Najnovija zgrada škole nalazi se u središtu sela, kabinetskog je tipa i veoma je lijepa i funkcionalna. U sklopu škole izgrađena je i sportska dvorana, tako da škola ima dobre uvjete za organiziranje svih oblika odgojno-obrazovnog rada.

Od tajnika ove škole i tajnika Hrvatskog nacionalnog vijeća *Željka Pakledinca* doznajemo da Osnovnu školu »Aleksa Šantić« pohađa oko 350 učenika, uključujući i područni odjel škole u Bođanima u kojem su učenici od I. do IV. razreda. Na početku školske godine 49 učenika se izjasnilo pripadnicima hrvatske zajednice. Na osnovi ankete urađene u proteklom periodu i prijavljenih 20 učenika, od početka prošle škol-

djece i njihovih roditelja. Ova škola polako postaje prepoznatljiva po odvijanju nastave na jezicima nacionalnih zajednica«, kaže Pakledinac.

Profesorica *Milena Baždar*, koja radi s djecom u OŠ »Aleksa Šantić« koja pohađaju nastavu hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture, kaže da je veoma ponosna na svoje učenike i njihove uspjehe u radu.

Zvonimir Pelajić

DOJMOVI RODITELJA

O ovoj tematici razgovarali smo s nekoliko roditelja čija djeca pohađaju nastavu hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture, koji su svi afirmativno govorili o ovom predmetu:

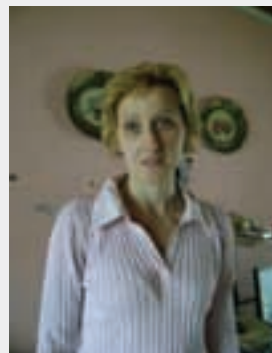
Andrija Kovač, Vajska

Osnovni razlog što moja kćer pohađa sate hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture je sprečavanje asimilacije i očuvanje vlastitoga identiteta. Ona uči hrvatski da shvati razlike, ali i sličnosti između hrvatskog i srpskog jezika. Ovo je i način za očuvanje nacionalnog identiteta, jer se osim izučavanja hrvatskog jezika izučava i nacionalna kultura, a mi živimo u vremenu kada se sve manje poznaje vlastita kultura.

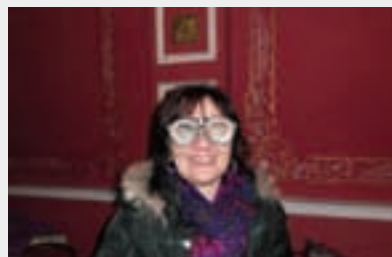
Andrijana Novosel iz Plavne

Moja kćer redovito ide na sate hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture da bi očuvala svoj materinji jezik i nacionalni identitet. Ona je ujedno i članica »Matoša«, jedine udruge kulture u Plavni koja čuva i njeguje vlastitu kulturu, tradiciju i običaje.

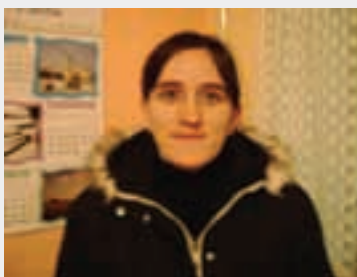

Sandra Čelić, Plavna

Smatram pozitivnom aktivnošću izučavanje hrvatskoga jezika u Plavni, koji sve više zamire u svakodnevnom životu. To je veoma bitno i za očuvanje običaja, kulture i tradicije.

Tonka Šimić, Plavna

Moja oba sina idu na sate hrvatskoga jezika i veoma nam je drago što se taj predmet izučava u našoj školi. Sretni smo što će na taj način naša djeca naučiti ponešto i o nacionalnoj kulturi, našim korijenima i tradiciji.

Bitno je da sačuvaju svoj vlastiti identitet i svoje podrijetlo, a da se ne prepuste u potpunosti sveopćoj asimilaciji.

ODRŽAN MEĐUNARODNI SAJAM TURIZMA U BEOGRADU

Predstavljeni potencijali Monoštora

Međunarodni sajam turizma, jedna od najznačajnijih turističkih manifestacija u regiji, održan je u Beogradu od 21. do 24. veljače. U sklopu Sajma turizma, od 2005. godine odr-

uopće postojala, navedimo samo primjere Tavankuta, Banoštora, Golubinaca i sl.

Ove je godine na štandu Klastera, Udruga građana »Podunav« prezentirala Bački Monoštor. Članice

spolova. Jednako tako ovim su projektom osigurana i sredstva za odlazak na sajam. Ova publikacija predstavlja mini monografiju o pomalo zaboravljenim zanatima koji u ovome selu još uvijek opstaju kao hobi i dodatna djelatnost mnogih mještana, s mogućnošću njihova pretvaranja razvijeniji oblik kroz poduzetništvo.

U turističkoj ponudi Monoštora predstavljeni su jednodnevni i višednevni programi, od onih namijenjenih djeci, pa do umirovljenika, ljubitelja prirode, kulturnog naslijeđa, hodočasničkih izleta... Tu je i privatni smještaj, etno-kuće, vikendice, te najnovije u ponudi – mogućnost vožnje katamaranom od Sombora do Monoštora ili Bezdana, ploveći Velikim bačkim kanalom, sve po veoma pristupačnim cijenama.

Većina posjetitelja štanda Klastera već je čula za Monoštor i njegove prirodne ljepote, te ljepote kulturnog naslijeđa, a nije zanemariva ni pozornost medija koji žele ove godine ovo selo zabilježiti u svojim priložima i emisijama.

U sklopu štanda Turističke organizacije Vojvodine izlagala je i Turistička organizacija grada Sombora, s poznatim somborskim atrakcijama: kulturno – povijesnim naslijeđem, salašima kao lokalnim brendom, manifestacijama, te ponudom sela s teritorija Sombora.

Z. M.

Na monoštorskom štandu: Marija Kolar i Anica Periškić

žava se i Sajam ugostiteljske opreme – »HORECA«, a u istom terminu održava se i Međunarodni sajam vina »Beowine«. Zemlja partner na ovogodišnjem sajmu bila je Njemačka, regija partner – Budva, a na sajmu je svoju ponudu predstavilo više od tisuću izlagača iz 45 zemalja svijeta.

Svoje potencijale i organiziranu ponudu posjetiteljima ove manifestacije prezentirale su i članice Turističkog podunavskog klastera »Istar 21«. Ova organizacija poznata je po inovativnim idejama i projektu »Bogatstvo različitosti«, koji je motivirao i pokrenuo razvitak turizma u mnogim selima Vojvodine, u kojima ova djelatnost nije

Podunava – Marijana Kolar, Anica Periškić i Zdenka Mitić izložile su proizvode starih zanata: torbe i prostirke tkane na razboju, drvene klompe, torbe od rogoza, mreže i ribarske alate, te pčelinje proizvode, kojima nije odolilo čak ni ministar turizma Iraka. Šokačka nošnja i njeni dijelovi privukli su veliku pozornost posjetitelja, a promidžbeni materijal Monoštora naišao je na iznimno interesiranje.

Premijerno je na sajmu predstavljena i nova brošura o starim zanatima i suvenirima Monoštora, koja je izrađena u okviru projekta »Stari zanati – nove šanse«, koji je poduprlo Pokrajinsko tajništvo za gospodarstvo, zapošljavanje i ravnopravnost

HRVATSKA ZAJEDNICA U BAČI

Još uvi

U općini Bač djeluje pet kulturnih udruga s hrvatskim predznakom

»Tim za razvoj općine Bač« je projekt čiji je nositelj Kulturno etnološki klub »Iskon« iz Bača, a koji podupire Pokrajinsko tajništvo za međuregionalnu suradnju i lokalnu samoupravu, općina Bač i brojni partneri, sponzori i donatori. Osnovni cilj ovog projekta je poboljšanje života građana lokalne zajednice, odnosno građana općine Bač, a da bi taj cilj dobio potpuni smisao, u realizaciju projekta su uključeni svi postojeći i potencijalni resursi općine. Na popisu koordinacijskog tima postoji više od dvije stotine različitih resursa: javnih institucija, društvenih skupina, nevladinih organizacija, udruga građana, sportskih organizacija, privatnih poduzetnika, vjerskih zajednica, umjetnika, zanatlija, hobista i drugih skupina i pojedinaca, a nakon dvije edukacije i jedne radionice, kroz projekt je prošlo više od dvije trećine. Do kraja ožujka, kada je predviđeno da ova faza projekta bude završena, trebaju biti održane još tri edukacije, dvije radionice i jedan dvodnevni seminar.

ODSKOČNA DASKA ZA BUDUĆE PROJEKTE

»Projektini tim za razvoj općine Bač« treba biti odskočna daska za buduće projekte, ne samo »Iskona« već naroči-

1. ožujka 2013.

BAČU PREDSTAVLJENA KROZ PROJEKT »TIM ZA RAZVOJ OPĆINE BAČ«

/riječ se brkaju pojmovi Šokac i Hrvat

to Udruge za razvoj ruralnog i eko turizma 'Bač u srcu Bačke', koje je osnovano u listopadu prošle godine. S obzirom na to da je općina Bač veoma bogata kulturnom baštinom, prirodnim i ljudskim resursima i da želimo u njoj pokrenuti razvoj ruralnog i eko turizma, osnivanjem ove udruge učinili smo prve korake, a realizacijom ovog projekta utabali smo stazu k zamišljenim ciljevima«, kaže za HR predsjednica Udruge za razvoj ruralnog i eko turizma »Bač u srcu Bačke« Gordana Bjelajac. »Osnovni ciljevi naše udruge su kroz afirmaciju, edukaciju i promidžbu spomenutih potencijala osnažiti ruralna domaćinstva, etno kuće, zanatlije, poljoprivredna gazdinstva, skupine i pojedince, kako bismo što kvalitetnije ugoštili postojeće i potencijalne turiste. Jedan od jačih aduta nam je bogatsvo različitosti, jer prema statistikama brojimo više od dvadeset različitih etničkih i vjerskih zajednica, a Tim za razvoj općine Bač će jednako promicati sve, pa i one malobrojne. Kroz prikaz autentičnih dvorišta, kuća, komada namještaja, nošnji, tradicijskih jela, običaja, ali i kroz promidžbu prirodnih ljepota i kulturno-povijesne baštine, općina Bač bi uskoro mogla postati srce cijelog svijeta«, kaže predsjednica Belajac.

O ŠOKCIMA

Na drugoj edukaciji »Bogatstvo različitosti općine Bač

– predstavljanje vjerskih i nacionalnih zajednica«, sudi-onicima se predstavilo sedam etničkih skupina s teritorija općine Bač i islamska vjerska zajednica koja također postoji u općini Bač. Treću po brojnosti, iza Srba i Slovaka, hrvatsku nacionalnu zajednicu predstavila je predsjednica UG »Tragovi Šokaca« Bač Stanka Čoban. O nazi-

u Bač, nazočne je Stanka Čoban upoznala koristeći se, kako je kazala, literaturom Franjevački samostan Bač – Kronološki pregled – fra Josip Špehar OFM. Poseban naglasak dala je na činjenicu da samo ime Šokac potvrđuje pripadnost da je netko katolik i Hrvat. Naziv Šokac nikada nije smatran za naciju, već se pod tim podrazumijeva

svoju nošnju, običaje i kulturu. Aktivni su kod svih većih crkvenih zbivanja. Zalažu se za proučavanje hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture u svim školama u općini, a za sada je ovaj predmet prisutan u osnovnim školama u Plavni i Vajskoj.«

»Još uvijek se brkaju pojmovi Šokac i Hrvat, pa se često dogodi da se upotre-

Hrvatsku nacionalnu zajednicu predstavila je Stanka Čoban

vu Šokac, prvim preseljenjima 1222. godine pa sve do posljednjeg austrijsko-turkog rata 1716.-1718. godine kada se bilježi posljednja seoba Šokaca iz Soli u Bač, o slici Radosne Gospe koja se i danas čuva u franjevačkom samostanu u Baču u kapelici na hodniku između crkve i sakristije, o zapisu iz XVIII. stoljeća na latinskom da je slika Blažene Djevice Marije iz Gradovrha, nekoć u kraljevstvu Bosne i u samostanu Manje braće slavne, štovanjem vjernika, pošto su muhamedanci zapalili samostan, prenesena pod konac XVII. stoljeća u Ugarsku,

zajedničko narječje – ikavica, običaji, mentalitet unutar hrvatskog naroda.

O društvenom životu Hrvata u općini Bač, Stanka Čoban je kazala: »U općini Bač djeluje pet kulturnih udruga s hrvatskim predznakom. Cilj ovih udruga je očuvanje nacionalnog identiteta, kulture, običaja, jezika. Rade na promicanju na raznim manifestacijama multikulturalnog karaktera, sudjeluju i organiziraju književne večeri, tribine, likovne kolonije, obilježavaju značajne obljetnice značajnih ličnosti za hrvatski narod na ovim prostorima, te kroz priredbe i gostovanja prezentiraju

bljava pojam Šokac kada se nabrajaju nacionalne manjine i sl. Kroz ovu prezentaciju dobili smo priliku to i pojašniti, predstaviti naše običaje koji su se nažalost, moram i to istaknuti, ovdje u Baču izobičajili, pa tako svatovskih običaja gotovo da i nema, pokladne i druge zabave su se svele na večere bez ikakvog nacionalnog obilježavanja, 'polivači', 'šibari', već se godinama ne vide na ulicama Bača... Predstavili smo našu nošnju, gastronomiju i sve ono što karakterizira nas Hrvate ovdje«, kazala je Stanka Čoban.

S. Š.

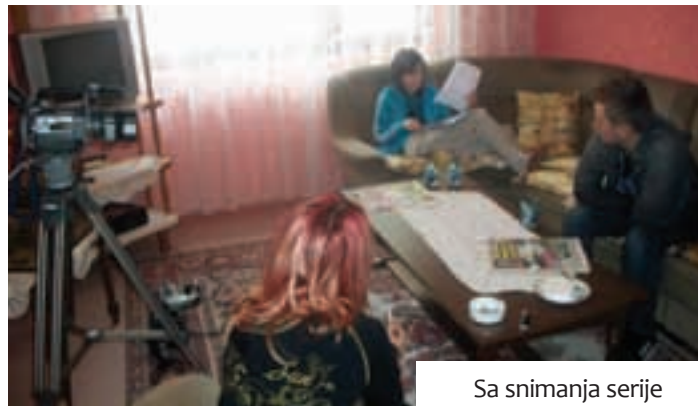
TELEVIZIJSKI REDATELJSKI PRVIJENAC LEE JEVTIĆ

Serijal od deset epizoda o tinejdžerima

Ovom serijom želimo pokazati kako ima mladih ljudi koji imaju ideje, talent, ali teško dobiju priliku to i pokazati, kaže Lea Jevtić

Tandem Lea Jevtić u ulozi redateljice i Marko Lončar kao autor teksta krajem prošle godine imali su premijeru komedije »Zum, treš, bum« u Hrvatskom kulturno-umjetničkom društvu »Vladimir Nazor«, a ovih dana počelo je emitiranje njihove igrane serije »Trojka«. To je i bio povod za razgovor s Leom, koja se posije nekoliko kaza-

susjede koje ih uznemiravaju i tako kreće zaplet«, priča Lea. Iako se do sada oprobala samo kao kazališna redateljica, kaže kako je nju uvijek više privlačila televizija, bilo da je riječ o angažiranju ispred ili iza kamere. Mnoge stvari o tome naučila je sama, analizirajući kadrove ostvarenja koje je pratila na televiziji. »Režija kazališnih predstava i jedne igrane serije puno se

Sa snimanja serije

kaže, prve sezone serije, jer se ovi mladi ambiciozni ljudi nadaju dobrom prijemu svog ostvarenja i nastavku snimanja. »Snimali smo u Bačkom Brestovcu u Markovoj kući i na ulicama sela. Naravno da nismo imali novca za ovaj projekt, ali smo se snalazili. Imali smo profesionalne kamere, profesionalni mikrofoni, ali sami smo financirali put do Bačkog Brestovca, Markovi roditelji su nam bili domaćini. Jest da za sve treba novca, ali ako ima volje i želje da se nešto uradi onda se i s jako malo sredstava posao može privesti kraju«, kaže Lea.

Prve pozitivne reakcije na seriju »Trojka« već stižu, a osim Sombora i Apatina uskoro bi seriju mogla vidjeti i publika u Novom Sadu, jer je ekipa u pregovorima s jednom novosadskom TV

postajom. »Ovom serijom želimo pokazati kako ima mladih ljudi koji imaju ideje, talent, ali teško dobiju priliku to o pokazati. Sama serija nema neku posebnu pouku, jer želja nam je bila nasmejati ljude. Imamo pet zanimljivih, drugačijih likova i svatko se može prepoznati u nekom od tih likova. Serija nije isključio za tinejdžere, nema ružnih riječi, nasilja i moglo bi se reći kako je to jedna obiteljka serija«, kaže redateljica. Osim nje i scenarista Marka Lončara u seriji glume i Miloš Jevtić, Jovana Jovanović i Tamara Popić. Kamerom je snimala Maja Janjatović, a Lea je praktički bila majstor za sve jer je osim režije i glume montirala i popravljala boju. Serija ima i originalnu glazbu, a autor je Branimir Zeleničić.

Z. Vasiljević

Detalj iz igrane serije »Trojka«

lišnih redateljskih i glumačkih ostvarenja u »Vladimiru Nazoru« sada oprobala i kao redateljica jednog televizijskog projekta.

Realizacija igrane serije počela je od ideje Marka Lončara, koji je zamislio priču o tinejdžerima. Radnja se događa u seoskoj sredini, a kako Lea kaže, to je priča o seoskim curama koje pokušavaju biti »lude mačke«. »Zaplet počinje kada gradska djeca stižu u selo čuvati maminu kuću, koja je na medenom mjesecu s petim mužem. Tu su dvije dosadne

razlikuju, jer nije isto raditi s ljudima pored kameranama i u kazalištu. Rad pred kameranama je u neku ruku lakši, ali opet i teži jer se emocije moraju vidjeti na licu, dok u kazalištu vi to postizete i pokretom, priča mlada redateljica serije »Trojka«. Pilot epizodu snimili su još prošlog proljeća, a onda je slijedilo slanje televizijskim postajama. Ideja ovih mladih autora dopala se somborskoj TV »Sreće«, pa je tek tad i krenulo snimanje. Za tri mjeseca snimljeno je deset petnaestominutnih epizoda«, kako Lea

Drugačija priča o mladima

»Moram priznati da na početku nije bilo lako, ali kako sam razvijao priču i likove i nakon snimljene pilot epizode sve je išlo mnogo lakše. Video sam kako je ko izveo svoju ulogu i tako sam mogao zamišljati likove u određenoj situaciji. Ovu sam temu izabrao zato što za mlade u posljednje vrijeme serija nema. A i ako se rade, obično su događanja smještena u školu, što je postalo pomalo »izlizano«. Htjeli smo uraditi nešto drugačije, predstaviti probleme mladih na drugačiji način i mislim da smo to bar na neki način uspjeli«, kaže Marko Lončar.

ODRŽAN SASTANAK UDRUGA KULTURE IZ SRIJEMA

Dogovorena zajednička manifestacija

Prva po redu manifestacija bit će održana 19. svibnja u Srijemskoj Mitrovici, dok će svake sljedeće godine ona biti održavana u nekom drugom srijemskom mjestu u kojem aktivnije djeluju pripadnici hrvatske zajednice

Na poticaj Hrvatskog nacionalnog vijeća, u Srijemskoj Mitrovici je u subotu 23. veljače održan sastanak hrvatskih udruga kulture s područja Srijema, na kojem je dogovoreno organiziranje jedne zajedničke kulturne manifestacije. Inicijativa za ovakvu manifestaciju postoji već nekoliko godina, a svrha jest povezivanje srijemskih udruga te cjelovitije prezentiranje hrvatske kulturne baštine s područja Srijema. Također, ovakvom manifestacijom bit će poslana i poruka lokalnim vlastima o značaju hrvatskog kulturnog naslijeđa i njegovoj utkanosti u Srijem, istaknuto je na subotnjem sastanku.

Zajednička manifestacija srijemskih udruga bit će održana 19. svibnja u Srijemskoj Mitrovici, dok će svake sljedeće godine biti održavana u nekom drugom srijemskom mjestu u kojem aktivnije djeluju pripadnici hrvatske zajednice. Na sastanku je dogovoreno i kako će organizacijski odbor ove manifestacije činiti po jedan predstavnik iz

U Hrvatskom domu: predstavnici udruga kulture, HNV-a i ZKVH-a

svake hrvatske udruge kulture s područja Srijema, te po jedan predstavnik Hrvatskog nacionalnog vijeća i Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata. Sastanak organizacijskog odbora bit će održan sredinom ožujka kada će se odlučiti o nazivu i programu manifestacije.

Subotnji sastanak okupio je predstavnike sljedećih hrvatskih udruga: HKC »Srijem – Hrvatski dom« iz Srijemske Mitrovice, HKPD »Matija Gubec« iz Rume, HKPD »Jelačić« iz Petrovaradina, HKD »Šid« iz Šida, Zajednice Hrvata Zemuna – Knjižnica

i čitaonica »Ilija Okrugić«, Društva hrvatske mladeži Zemuna, HKUD »Sveta Barbara« iz Vrdnika, te Društva za očuvanje tradicije šokačkih Hrvata »Gibarac«.

Osim njih, sastanku su nazočili i dužnosnici Hrvatskog nacionalnog vijeća Darko Sarić Lukendić i Andrej Španović, te ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata Tomislav Žigmanov.

»Od kada su reaktivirane ili osnovane ovdašnje hrvatske udruge bilo je priča oko toga, pa i pokušaja da se napravi jedna ovakva zajednička

manifestacija, ali u to nisu bile uključene sve udruge iz Srijema. Mislim da smo sada na pravom putu tu ideju realizirati«, kaže Andrej Španović, član Izvršnog odbora HNV-a zadužen za kulturu. »Ovoj ideji i današnjem sastanku potporu su dali i predstavnici udruga HKPD 'Tomislav' iz Golubinaca i HKPD 'Stjepan Radić' iz Novog Slankamena, koji zbog ranije preuzetih obveza nisu bili u prilici nazočiti. Oni su najavili kako će se uključiti u organizaciju ove zajedničke manifestacije«, dodaje Španović.

D. Š.

MEDIJSKA SURADNJA OSIJEKA I SOMBORA Potpisan sporazum

Medijski centar »Osijek danas« iz Osijeka i TV »Sreće« iz Sombora potpisali su sporazum o suradnji. »Mislim kako je ovo jedan veliki projekt i razvijat ćemo ga i u pravcu medijske suradnje, ali u drugim područjima. Marketing je danas vrlo važan, jer nam je svima novac potreban, pa će jedan od oblika suradnje biti i taj segment. Naravno, planiramo surađivati i u području kulture. Medijski centar Osijek

danas posluje s Kinom i Ukrajinom, odnedavno i s Rusijom. Bitan partner je i Europska Unija, pa ćemo predložiti nekoliko zajedničkih projekata«, kazao je Željko Pavković, jedan od čelnika MC »Osijek danas«. Suradnju dviju medijskih kuća pozdravio je Mata Matarić, pokrajinski zastupnik iz Sombora. »Grad Sombor je zainteresiran za suradnju s Belim Manastirom i Osijekom. Infrastrukutra koja se izgrađuje u Hrvatskoj treba nam biti poticaj da se i mi s ove strane Dunava što prije vežemo s koridorima C10, C7 i C5«, kazao je Matarić.

Z. V.

Uzlet gradova u Srijemu

Piše: dr. Zsombor Szabó

Doba Anžuvinaca računamo od svibnja 1301. godine, kada je napuljski princ *Caroberto* pod imenom *Karlo I. Anžujski* (I. Anjou Károly), istina na brzinu i prigodnom krunom, okrunjen za hrvatsko-ugarskog kralja. Neki povjesničari smatraju da doba Anžuvinaca počinje tek od 1310. godine, kada je Karlo I. okrunjen i treći put krunom sv. *Stjepana* (Sent Istvána). Ovu raspravu prepustit ćemo povjesničarima, ostaje činjenica da doba Anžuvinaca od 1301. do 1387. godine postaje zlatno doba u povijesti Hrvatskog-Ugarskog Kraljevstva, kada se i gradovi Srijema nevjerojatnom brzinom razvijaju, tako da polovicom XV. stoljeća Srijem postaje jedno od najrazvijenijih područja kraljevstva. Uvjet da se Srijem počne razvijati, pokraj činjenice da više nije bio pogranično područje, omogućio je i čvrst monetarni sustav (tako bi se to danas reklo) baziran na zlatnoj forinti, koji je uspostavio »mukotrpnim radom« kralj **Karlo I.** tijekom svoje četrdesetogodišnje vladavine, naravno, uz pomoć sposobnih i ambicioznih kraljevskih službenika.

TRGOVINA, VAŠARI, CARINE, TAKSE - OSNOVA ZA RAZVOJ NASELJA

Do vladavine hrvatsko-ugarskog kralja *Andrije II.* (II. András) pravo držanja vašara bilo je isključivo pravo kralja. Na vašarima (sajmovima) »porez« su naplaćivali kralje-

vi činovnici zvani oficinalisi. Kralj *Andrija II.* je prvi dozvolio da i feudalcu mogu držati vašare. Na ovakvim vašarima predstavnik kralja nije imao pravo ubirati carine – vašarišnu taksu. Vašari su održavani tjedno, na različite dane. Mnoga imena naselja potječu baš od imena dana kada je održavan vašar, npr. Szombathely u Ugarskoj odgovara imenu Subotište ili Subotica (u bivšoj SFRJ bilo je pet naselja s ovim imenom). I danas se u manjim mjestima i gradovima vašari održavaju na različite datume, uglavnom nedjeljom. Na neki način je primjerice petak dugo ostao tržišni dan u Subotici. Ovi vašari su bili »lokalnog karaktera«, a kupci su dolazili iz šire okoline naselja. Postojali su i godišnji sajmovi, kada su prodavci i kupci dolazili ponekad iz cijele kraljevine, oni su održavani najčešće za vrijeme nekog većeg crkvenog praznika ili na imendan nekog od svetaca, primjerice na dan Svetog Stjepana. Vašarišta postaju centralni dio naselja, i nalazila su se uglavnom pokraj centralne crkve. Talijanske piazze ili njemački marktplacevi u svom nazivu upravo nose sadržaj »mjesto za trgovanje«.

VAŽNOST CESTA I SIGURNOST ROBE

Određenu robu treba prevoziti da ona stigne na nedjeljne

vašare i godišnje sajmove. Osim trgovaca, na vašarišta su dolazili trgovati i zanatlije i slobodni seljaci (poljoprivredni proizvođači). Smatra

Trgovac suknom. Minijatura s početka XIV. stoljeća

se da su prvobitni važniji putni pravci bile rijeke i da se roba prevozila čamcima, brodovima. Kod riječnih prijelaza brodovi su povlačeni s jedne obale na drugu konopima. Postoji zapis da je grad Futog (važno vašarište) imao pravo »vučenja« brodova, što se najvjerojatnije odnosilo i na pravo povlačenja »na suhom« uzvodno. Korištene su životinje koje su hodale uz obalu na tzv. kopitarnicama. U Zondu su, pak, živjeli brodari koji su robu prevozili brodovima. Međutim, već od doba Sarmata i Rimljana poznati su i suhi putni pravci i riječni prijelazi (o cestama u Srijemu smo već ranije pisali). Ovi putni pravci se nisu mijenjali nego je došlo do otvaranja novih pravaca, npr. u Bačkoj, gdje su glavne ceste išle paralelno s

tokom Dunava, odnosno Tise. One se spominju u mnogim dokumentima kao Magna via – veliki put. Magna via je često i granica između dva posjeda, što znači da je ona morala biti relativno trajna i čvrsta. Na našim prostorima za učvršćivanje putova korišten je orez od vinove loze, snopovi granja, ali ne isključuje se mogućnost korištenja balvana. Put je u isključivom vlasništvu kralja, putnike, trgovce, čuvaju kraljevi ljudi, županijski vojnici castriensisi (várjobbagy) ili serviensi. Oni su i naplaćivali takse, carine. Prihodi od carina za korištenje putova, od riječnih skela i s tržnica, bili su značajni i stizali su u kraljevski trezor - camarae. Moćniji gradovi ili feudalcu su ponekad izborili i posebno pravo »zaustavljanja robe«, što je ujedno značilo i obveznu prodaju te robe na lokalnoj tržnici. Ovo pravo se davalo vrlo rijetko. U Srijemu je vlasnik Iloka *Nikola Iločki* (Ujlaki Miklós) dobio to pravo za vrijeme godišnjih sajмова. »Brodovi i šajke koji prometuju gore i dolje (nizvodno i uzvodno na Dunavu, prim. a.), kao i kola koja iz bilo kojeg pravca donose robu, kada se u Iloku održava godišnji sajam, u to doba trebaju se smjestiti kod stanovnika grada, a ne u Maloj Pešti (nalazila se preko puta Iloka), i dužni su svoju robu ne negdje drugdje, nego jedino na iločkoj tržnici prodavati«, piše u Statutu Iloka.

Nova knjiga: »Subotica koja nestaje«

SUBOTICA – U nakladi NIU »Hrvatska riječ« prošloga tjedna objavljena je knjiga arhitekture i publicistkinje *Viktorije Aladžić* »Subotica koja nestaje«. Riječ je o zbirci tekstova ranije objavljenih u tjedniku »Hrvatska riječ« u kojima se autorica bavi poviješću i vrednotama pedesetak kuća u Subotici koje su tekućim regulacijskim planovima predviđene za rušenje.

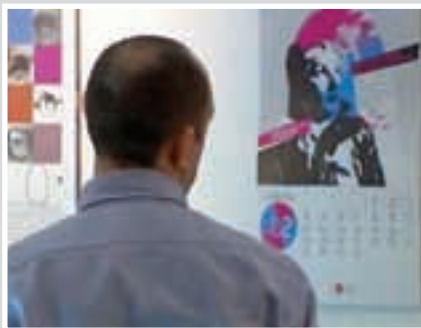

Autorica u predgovoru navodi kako su razlozi nastanka ove knjige to što se u ovom gradu od Drugog svjetskog rata vodi destruktivna politika urbanog razvoja koja se bazira na rušenju. »Knjiga ima informativni, edukativni ali i znanstveni karakter, budući da otkriva mnoge povijesne činjenice koje se tiču prošlosti kuća, a dio su istraživanja koje sam provodila u bogatoj građi Historijskog arhiva u Subotici«, navela je Viktorija Aladžić.

Knjiga se po cijeni od 500 dinara može kupiti u Tajništvu NIU »Hrvatska riječ« i u subotičkoj knjižari »Danilo Kiš«.

Darko Vuković dobio specijalno priznanje za dizajn kalendara

NOVI SAD – Početkom veljače u Studiju »M« Radio Novog Sada održana 17. po redu izložba kalendara i novogodišnjih čestitki, na kojoj je predstavljeno više stotina najljepših novogodišnjih čestitki, kao i zidnih – jednolisnih i višelisnih, stolnih i džepnih kalendara za 2013. godinu. Na ovogodišnjoj izložbi, osim iz Srbije, bili su predstavljeni i kalendari iz Hrvatske i Slovenije. Specijalno priznanje na izložbi dobio je dizajner *Darko Vuković*, autor likovnog rješenja kalendara hrvatskih institucija u Vojvodini, objavljenog u okviru programa Godine hrvatskih velikana. Naime, Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata prijavio je na izložbu zidni kalendar s fotografijama i biografijama istaknutih Hrvata u Vojvodini, koji je koncem prošle godine objavljen u zajedničkoj produkciji ZKVH-a i NIU »Hrvatska riječ«, a uz potporu HNV-a.

Seminar za dramske djelatnike

SONTA – U suorganizaciji KPZH »Šokadija« i Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata u subotu i nedjelju, 2. i 3.

ožujka, održat će se seminar za sve članove »Šokadijine« dramske sekcije, te voditelje i redatelje dramskih skupina koje djeluju u okviru udruga kulture hrvatske nacionalne zajednice u Vojvodini. Seminar će voditi direktor Festivala amaterskog kazališta Slavonski Brod *Silvio Stilinić*. U subotu će se raditi od 11 do 14,30 i od 17 do 19 sati, uz pauzu za ručak, te u nedjelju od 11 do 14 sati, a domaćini će nakon toga prirediti etno-ručak za sve sudionike seminara. Seminar će se održati u prostorijama Šokačkog doma u Sonti.

I. A.

Recital hrvatskih klasika u Subotici

SUBOTICA – *Nikolina Mojić*, zadarska pjesnikinja i recitatorica u suradnji sa Zavodom za kulturu vojvođanskih Hrvata i Gradskom knjižnicom iz Subotice priredit će promociju svog prvog studijskog CD-a »Riječju ka nutri« uz recitalnu večer. Ova pjesnička večer održat će se u ponedjeljak, 4. ožujka, s početkom u 19 sati u čitaonici Gradske knjižnice u Subotici.

CD sadrži 12 recitala uz dvije autorske pjesme, isključivo zastupljenih pjesnika klasika hrvatske književnosti XX. stoljeća. Pjesnikinja će nastupiti uz instrumentalnu pratnju solista tamburaškog odsjeka Muzičke škole u Subotici.

Bunjevački put križa u Maloj Bosni

MALA BOSNA – »Bunjevački put križa« autora *Tomislava Žigmanova* bit će izveden u srijedu, 6. ožujka, u crkvi Presvetoga Trojstva u Maloj Bosni s početkom u 16,30 sati. Put križa će biti moljen na bunjevačkoj ikavici, a pjevači zbora sv. Cecilije iz franjevačke crkve pod ravnanjem časne sestre *Mirjam Pandžić* pjevat će obnovljeni stari napjev iz molitvenika *Lajče Budanovića*, koji je po sjećanju *Đule Milodanović* notirao *Vojislav Temunović*.

Bit će ovo prigoda za sve one koji se žele pretplatiti na knjigu »Bunjevački put križa« i dati svoj doprinos za obnovu naših križeva krajputaša. Dragovoljnim priložima planira se u 2013. godini obnoviti Kopilovićev križ na Somborskom putu, poslije Male Bosne, i raspelo na Kalvariji u Bajmoku.

Predavanje Helene Sablić Tomić »Dokolica«

SUBOTICA – U četvrtak, 7. ožujka, u Omladinskom klubu »Skladište« u Subotici s početkom u 19,30 sati predavanje pod nazivom »Dokolica« održat će sveučilišna profesorica, književna kritičarka, autorica desetak knjiga i udžbenika iz Hrvatske *Helena Sablić Tomić*.

Predavanje predstavlja uvod u promociju 9. broja kultur-propagandnog lista »Karton« Fondacije »Danilo Kiš«, čija je tema broja upravo – dokolica. Predavanje će biti ilustrirano primjerima iz suvremene hrvatske proze.

Predavanje priređuju Fondacija »Danilo Kiš« iz Subotice i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata.

Svjedoci hrvatstva u svojim zajednicama

Sredstva društvenog priopćavanja spominju dopisnike kao alat koji treba koristiti kako bi se čitateljima na prikladan način približio život. Tako se i život Hrvata u Vojvodini približava čitateljima preko »Hrvatske riječi«. Vi, dopisnici, najbolje znate i najbolje ste informirani što se to događa u vašim sredinama i vašoj okolini.

Vaša izvješća vrata su kroz koja prolazi svatko tko čita članke, te na taj način ulazi i u zajednički život hrvatske zajednice. Ukoliko se ne izvještava o događajima iz vašeg mjesta – vrata ostaju zatvorena, a gubi se svjedočki karakter – jer iako pojedinci svjedoče svojim životima, izostaje svjedočanstvo zajednice, kao poticaj ostalima na suživot Hrvata na ovim prostorima.

Kako bismo ostvarili još bolju i veću aktivnost te plodonosniju suradnju, želimo naglasiti – trebamo vas kao svjedoke življenja Hrvata u vašim zajednicama.

Stoga vam prikazujemo u nekoliko točaka lik dopisnika, te potom i konkretne poticaje za njihovo djelovanje u našem tjedniku »Hrvatska riječ«.

Biti dopisnik prije svega znači – biti čovjek iz koga proizlazi poticaj, želja i spremnost na veće zalaganje, žrtvovanje slobodnog vremena i suradnju, spremnost na učenje.

Dopisnik treba biti proaktivan. Nemojte uvijek čekati na poticaj drugih, budite spremni pratiti događaje i izvijestiti. Napišite tekst, snimite fotografiju i preuzmite odgovornost za ono na što ste pozvani.

Dopisnik je revan, ažuran i pouzdan. Najavljuje događanja najmanje 5 dana ranije ili najkasnije 2 dana ranije, izvještava odmah nakon događaja ili najkasnije drugi dan. Uz pisani tekst na e-mail adresu »Hrvatske riječi« šalje fotografije najbolje kvalitete s različitim kadrovima, svaka velika

barem 1 MB. Dopisnik je pomno provjerio sve činjenice svoga izvještaja – imena osoba – sudionika događaja, njihove titule te sve ostalo navedeno u tekstu.

Dopisnik nikada ne iznosi svoje mišljenje, doživljaj, dojam, već samo prenosi ono što vidi i čuje – a ne može to prenijeti ukoliko nema olovku i papir, diktafon, da misli govornika zapiše kako bi ih mogao doslovno prenijeti, ili eventualno traži tekst govora. Ova karakteristika potvrđuje da dopisnik ne mora biti visokoobrazovan stručnjak za novinarstvo, već mora samo imati dobru volju i dobro slušati – te prenijeti samo ono što čuje.

I posljednja karakteristika dopisnika, kao i svakog novinara, da mora biti spreman na to da njegov tekst možda i neće biti objavljen te to neće shvatiti tragično, već će biti slobodan nazvati redakciju, raspitati se što bi se to moglo popraviti, te će ustrajati u svom radu, jer

svaki neuspjeh korak je do uspjeha.

Bit službe dopisnika je izvijestiti, ali svojim izvješćem i educirati. Stoga vas molimo da još pomnije slušate, pratite što to govore govornici na događanjima koja pratite. Što vjerodostojnije pišite, ne prepričavajući općenito, ne zaustavljajući se samo na općenitim podacima koji su neizbježni i odgovaraju na dobro poznata pitanja – tko, gdje, kako, kada, zašto i na koji način, već pišite šire, citirajte doslovno, kako bi iz vašeg izvješća do čitatelja mogla doći poruka.

Takav način pisanja treba primijeniti na tematska izvješća iz raznih oblasti života. Ne potičemo vas na duga izvješća, već na sadržajnija izvješća. Bez vaše motivacije, poticaja i dozvole iz primjera vidimo i znamo – život naših zajednica teško može doći do javnosti.

Tomislav Mađarević

Poziv na pretplatu za knjigu »Bunjevački Put križa«

Pridržavajući se stroge forme ove pobožnosti, posve vjeran nosećim teološkim sastavnicama, Tomislav Žigmanov je s unosom etnografskih, krajočkih i povijesnih sadržaja bunjevačkih Hrvata sačinio »Bunjevački Put križa«. Knjigu će pratiti i fotografije križeva krajputaša Augustina Jurige, snimljenih u okolini Subotice, kao i crteži

postaja koji su djelo Antuna Rudinskog.

Predbilježbom do 17. ožujka 2013. kao pretplatnik stječete pravo objave imena i prezimena u knjizi. Prijaviti se možete kod povjerenika ili izvršiti uplatu na račun: Hrvatska čitaonica, Bele Gabrića 21, Subotica, »za Bunjevački put križa«, rač. br. 325-9500900020208-98.

Osim aktivnog sudjelovanja u ovoj pobožnosti,

ljudi okupljeni oko projekta »Bunjevački Put križa« žele dati svoj skromni prinos revitalizaciji vlastitog vjerskog nasljeđa. Pretplatom za knjigu, naime, pomoći ćete obnovu Kopilovićevog križa na Somborskom putu između Male Bosne i skretanja za Tavankut, i obnovu raspela na Kalvariji u Bajmaku.

Cijena u pretplati za knji-

gu za pojedinca je 400,00 dinara (ili 40 Kn/Hrvatska ili 10 Eu/inozemstvo). Od toga će organizatori pokriti najosnovnije materijalne troškove, a ostatak novca bit će namijenjen za obnovu navedenih križeva. Svaki pretplatnik bit će naveden imenom i prezimenom na kraju knjige. Naravno, pojedinci, ali i poduzeća, mogu uplatiti i više...

MEĐUNARODNI DAN MATERINSKOG JEZIKA – 21. VELJAČE

Njegovanje kulturne različitosti i višejezičnosti

Međunarodni dan materinskog jezika obilježava se od 2000. godine svakog 21. veljače, s ciljem unapređivanja, učenja i razvoja materinskog jezika, te njegovanja jezične i kulturne različitosti i višejezičnosti. Ovaj dan je obilježen prošloga tjedna svečanostima diljem Srbije i Hrvatske.

PROGRAM U ŠIDU

Dan materinskoga jezika obilježen je prošloga utorka 19. veljače i u Šidu, programom priređenim u Gimnaziji

U šidskoj Gimnaziji

»Sava Šumanović«. Praksa obilježavanje toga dana u ovoj gimnaziji započeta je prije dvije godine, a inicijativa je potekla od profesora *Ljupke Radišić* i *Zdenka Lazora*. Cilj obilježavanja Dana materinskoga jezika, kako je istaknuo profesor Lazor, jest afirmacija multikulturalizma i multijezičnosti, koje su karakteristične te škole i šidske općine.

»Odlučili smo se Dan materinskoga jezika proslaviti na jezicima koji se govore u šidskoj općini. To su, između ostalih, srpski, hrvatski, rusinski, ruski i slovački jezik.

Ove školske godine nemamo predstavnike ukrajinskog i romskog jezika. Ovaj je dan značajan ne samo za pripadnike nacionalnih manjina, nego za sve one koji njeguju i izučavaju svoj jezik, u svim njegovim aspektima«, kazao je Zdenko Lazor, dipl. filolog mastera rusinistike.

U programu su sudjelovali učenici Gimnazije i STŠ »Nikola Tesla«, koji su se predstavili stihovima i pjesmama na jezicima nacionalnih manjina.

Svečanosti su nazočili i predstavnici lokalne samouprave, grkokatoličke i evan-

gelističke crkve, kao i predstavnici kulturno-umjetničkih društava nacionalnih manjina iz šidske općine.

SVEČANOST U OSIJEKU

Međunarodni dan materinskog jezika obilježen je među ostalim i u Osijeku. Cjelovečernji program u dvorani Šokačke grane organizirala je Gradska i sveučilišna knjižnica, a sudjelovalo je desetak udruga i društava nacionalnih manjina i naravno, domaćin »Šokačka grana«.

Osijek: desetak društava i udruga

Suzana Biglbauer, voditeljica Odjela za djecu i mladež GISKO, rekla je kako već desetak godina obilježavaju ovaj nadnevak, ali tek prošle i ove godine ovako divnim radionicama u koje su uključena djeca i brojne udruge koje njeguju i promiču svoj materinski jezik, kulturu i tradicijske običaje, ali i djeca koja još nisu osviještena da prepoznaju takve različitosti tu oko nas, pa su zato spojili to bogatstvo kultura i tradicije na jednom mjestu. A odazvale su se udruge koje njeguju jezik i kulturu svojih naroda, pa su redom nastupili Mađari, Rusini, Ukrajinci, Rusi, Srbi, Makedonci, Albanci, Slovaci i predstavili se riječju, pjesmom, igrom i glazbom, tradicijskim ruhom i nacionalnom kuhinjom.

Uporaba i njegovanje materinskoga jezika jedno je od ključnih iz korpusa kulturnih

prava koje određuju Okvirna konvencija za zaštitu nacionalnih manjina i Europska povelja o regionalnim i manjinskim jezicima.

Prema procjenama, gotovo svakodnevno u svijetu nestane po jedan jezik, a lingvisti prognoziraju da će od oko 6.000 jezika, do kraja 21. stoljeća odumrijeti više od polovice, čak i do 90 posto. Lingvisti smatraju kako su najviše ugroženi jezici s malim brojem govornika od nekoliko stotina ili desetina, i jezici koji pripadaju malim zajednicama koje nisu civilizirane sa stanovišta zapadnih standarda i nemaju institucije.

Srbija je 2006. godine ratificirala Europsku povelju o regionalnim i manjinskim jezicima, a prema procjenama državnih dužnosnika, manjinskim jezicima u Srbiji ne prijeti opasnost od izumiranja.

S. D./S. Ž.

Nastava na bosanskom jeziku u Sandžaku

Na Dan materinskog jezika, u nekoliko škola u Novom Pazaru, Sjenici, Tutinu i Prijepolju počela je pripremna nastava na bosanskom jeziku, za oko 500 đaka bošnjačke nacionalnosti. Učenici u 12 oglednih odjela, od pripremnog do gimnazije, učit će nov predmet – bosanski jezik i književnost, rekao je predsjednik Bošnjačkog nacionalnog vijeća *Esad Džudžević* te najavio kako će i drugi predmeti, poput povijesti, glazbenog i likovnog imati neke nove sadržaje vezane uz povijest i kulturno naslijeđe Bošnjaka.

ODRŽANI XIX. DANI HRVATSKOGA PUČKOG TEATRA U HERCEGOVCU

Uspješan nastup Male scene Hrvatske čitaonice

Međunarodni festival kazališnog amaterizma, svetkovina hrvatske riječi, kazališni izričaj iseljenja i domovinske Hrvatske, izvorni scenski govor, veza s hrvatskim korijenima..., samo su neke od rečenica koje su se čule proteklog vikenda u Hercegovcu, gdje su 22. i 23. veljače po devetnaesti put za redom održani Dani hrvatskog pučkog teatra. Organizator ove jedinstvene kazališne manifestacije bila je Hrvatska čitaonica Hercegovac uz suorganizatorstvo Hrvatske

matice iseljenika te s pokroviteljstvom Ministarstva kulture Republike Hrvatske, Bjelovarsko-bilogorske županije i Općine Hercegovac.

Hrvatska čitaonica iz Subotice po prvi puta je sudjelovala na ovim susretima posvećenim pučkom teatru, koji okupljaju amaterska društva hrvatskih manjinskih zajednica iz susjednih zemalja. Tako se Mala scena predstavila predstavom »Tamburaški oproštaj« autora i redatelja *Marjana Kiša*, a igrali su i kazališni amateri Igrokazačkog društva Petrovo Selo iz istoimenog mjesta u Mađarskoj, Picollo teatra iz Starog Grada, Hrvatskog amaterskog kazališta Travnik iz Travnika u Bosni te domaćini Pučka scena Hrvatske čitaonice iz Hercegovca.

Otvorivši XIX. dane hrvatskog pučkog teatra *Marin Knezović*, ravnatelj Hrvatske matice iseljenika, izrazio je veliku radost što može biti prisutan istaknuvši da nas samo kultura može spajati, kako stvaranje kulturnih proizvoda, tako i uživanje u njima. Stoga je ovaj festival od velikog značaja, dodao je Knezović.

U sklopu festivala održana je i radionica za sve sudionike-glumce pod vodstvom poznate redateljice *Nine Kleflin* iz Zagreba te likovna radionica za djecu, koju je vodio *Igor Vujatović*.

Svaku od ukupno pet predstava koje su prikazane tijekom dva dana vikenda, pogledalo je dvjestotinjak gledatelja koji nisu štedjeli dlanove da nagrade glumce za njihovu dobru izvedbu. Iako prvi puta bili na ovom festivalu, Subotičani su pobrali najbolje kritike, te su pristigli pozivi za gostovanja u Bosni, Mađarskoj i Hrvatskoj. Do tada očekuje se nastup naših glumaca u Subotici.

I. B.

DRAŽEN PRČIĆ GOSTOVAO U SUBOTIČKOJ GIMNAZIJI »SVETOZAR MARKOVIĆ«

Slijedite svoje snove!

Subotički pisac i novinar *Dražen Prčić* predstavio je u ponedjeljak svoj književno-novinarski rad učenicima subotičke Gimnazije »Svetožar Marković«. Druženje s njime đacima je bila prilika da ujedno saznaju više o ova dva njegova zanimanja.

Dražen Prčić je autor 11 romana, a oprobao se u više žanrova – od omladinskog, preko ljubavnog romana, do trilera. U razgovoru s učenicima istaknuo je kako kao ljubitelj beletristike podilazi čitateljima nudeći im zabavne i lakše sadržaje.

»Mi smo danas od strane medija bombardirani negativnim informacijama. Još kad bih i ja pisao o teškim stvarima... Zato u svojim knjigama nastojim ponuditi optimističan pogled na svijet«, kazao je on.

Prčić je govorio i o svojem novinarskom radu, istaknuvši kako je novinarstvo poput virusa – kad se jednom inficiraš teško napuštaš taj poziv.

»To je lijep, ali stresan posao. Novinarstvo nudi mnoge prednosti: da upoznate mnogo više stvari nego prosječan čovjek ili da primjerice razgovarate s poznatim osobama. Ja sam radio intervjue s poznatim sportašima poput *Maradone* ili *Blanke Vlašić*. Ali nije sve u slavnima, jednako zanimljive su i obične ljudske priče«, rekao je on.

Govoreći o tomu kako je ušao u magični svijet pisanja, Prčić je mladima tijekom druženja poručio da slijede svoje snove, te da kod upisa fakulteta ne prave mnogo kompromisa.

D. B. P.

KNJIŽEVNA VEČER IVANE ŠOJAT – KUČI U BAČKOM DUŠANOVU

»Ničiji sinovi« u Krupari

Renomirana hrvatska književnica *Ivana Šojat* – *Kuči* promovirala je svoj novi roman »Ničiji sinovi« na književnoj večeri u restoranu »Krupara« u Bačkom Dušanovu, koji je ovom prigodom obilježio trogodišnjicu održavanja sličnih kulturnih programa. Njezino novo djelo, koje je prije nekoliko mjeseci objavljeno u nakladi »Frakture«, nazočnima je predstavio moderator *Dorđe Kuburić*, razvivši zanimljiv razgovor s autoricom koji je trajao nepuna dva sata. Prirodna i neposredna, šarmantna osječka spisateljica otvoreno je govorila o svom

1. ožujka 2013.

literarnom opusu koji, osim tri romana, uključuje i objavljene novele, ali i povremene pjesničke izlete, a odgovarajući na pitanja posjetitelja promocije nije se libila kazivati i detalje iz svog privatnog života.

»Izuzetno mi je drago što sam pozvana promovirati svoj novi roman 'Ničiji sinovi' u Bačkom Dušanovu pokraj Subotice. Moje novo literarno djelo govori o više razina, prvo se dotiče raspada jednog braka, dok se ostale baziraju na tematici rata u Hrvatskoj, vremenu poraća, problemima PTSP-a, kriminala, tajkunizacije Hrvatske i drugim prepoznatljivim momentima koji u cjelini sagledavaju cijeli jedan povijesni trenutak. Zanimljivost 'Ničijih sinova' ogleda se u tzv. dvoglasju, jer se pripovijedanje u romanu odvija paralelno u muškoj i ženskoj formi njegovih glavnih junaka. Trag rata provijava u priči o dvoje ljudi kojima se raspada bračna zajednica, opisujući detalje fizičkih i psihičkih trauma kroz koje oni prolaze u vremenima nakon svršetka oružanih sukoba na teritoriju njihova rodnog grada. Knjiga je do sada promovirana u Puli, Zagrebu i Osijeku, slijede promocije u Pečuhu, Velikoj Gorici, a pozvana sam još u Split, Ulm i München«, u kraćim crtama je predstavila svoje novo književno djelo Ivana Šojat – Kuči.

D. Prčić

GODIŠNJA SKUPŠTINA HLU »CRO ART« IZ SUBOTICE

Dvije kolonije i suradnja s drugim udrugama

Hrvatska likovna udruga »Cro Art« ušla je u treću godinu postojanja, a njezini članovi iza sebe imaju veći broj održanih likovnih kolonija, slika i gostovanja u zemlji i okolnim državama gdje žive Hrvati, istaknuto je prilikom godišnje skupštine udruge održane prošloga tjedna u Subotici.

Predsjednik HLU »Cro Art« *Josip Horvat* podsjetio je ovom prigodom na glavne aktivnosti udruge – Međunarodnu umjetničku koloniju »Stipan Šabić« i Međunarodnu likovnu koloniju »Panon« koja okuplja umjetnike iz triju susjednih zemalja – Srbije, Hrvatske i Mađarske.

»Uz potporu hrvatskih institucija, među kojima su HNV i ZKVH, i u suradnji s drugim hrvatskim udrugama, članovi Cro Arta će vlastitim zalaganjem značajno pridonositi čuvanju, njegovanju i potpori hrvatske kulturne baštine«, kazao je Horvat.

S obzirom na lošu ekonomsku situaciju i sve maje novca koji se odvaja za kulturu, članstvo udruge se neće značajno ili uopće povećavati u doglednom razdoblju, osim šest članova koji su joj se od ove godine pridružili. Osim kolonija »Stipan Šabić« i »Panon«, u planu udruge za ovu godinu, među ostalim, je i održavanje skupne izložbe svih članova, kao i sudjelovanje u »Noći muzeja«.

Za zamjenika predsjednika udruge na skupštini je izabran književnik i novinar *Zvonko Sarić*, a predstavljeni su i novi članovi, među kojima je poznati slikar i likovni pedagog *Sándor Kerekes*.

S. J./D. B. P.

SLIKARSKA KOLONIJA »OBOJENI TONOVI«

Inspirativni motivi Palića

Likovni umjetnici iz četiri države okupili su se prošloga tjedna na Paliću na već tradicionalnoj slikarskoj koloniji »Obojeni tonovi« u organizaciji »Male gostione«, stvarajući inspirirani ljepotom najvećeg vojvođanskog jezera. Sudionik kolonije bio je i hrvatski akademski slikar *Nevenko Letić* iz Belog Manastira.

»Završio sam likovnu akademiju u Budimpešti, a moje glavno stvaralačko usmjerenje je hiper realizam. Do sada sam izlagao u Rimu, Budimpešti, Mohaču. U Srbiji još nisam imao izložbu, ali često dolazim na subotičke slikarske kolonije i družim se s ovdašnjim kolegama po kistu. Uvijek se odlično osjećam i zbog toga se i stalno vraćam. Uvjeti na ovoj koloniji su izvanredni, kao i radno ozračje«, rekao je u kraćoj izjavi za naš tjednik Nevenko Letić.

Direktor Male gostione *Josip Šušnjar* i ove godine se pobrinuo da sudionicima »Obojenih tonova« osigura sve potrebne uvjete za njihov nesmetani rad naglasivši, kako se ovakvim manifestacijama uspostavlja kvalitetna veza između turizma, ugostiteljstva i kulture tvoreći dobru reklamu za Palić i njegove ljepote.

D. P.

KLAPA »GETA« IZ OREBIĆA PJEVALA U »MALOJ GOSTIONI« NA PALIĆU

Most na suhom

Dalmatinsku večer organiziranu prošloga petka u Maloj gostioni na Paliću uljepšala je klapa »Geta« iz Orebića, koja je po drugi puta gostovala u našim krajevima. Odličnom izvedbom starih i novijih klapskih napjeva, Orebićani su oduševili posjetitelje njihovog nastupa, donijevši na tren dah Jadrana na obale nekadašnjeg Panonskog mora.

»Izuzetno mi je drago što smo ponovno u Subotici i na Paliću, gradeći naš 'most na suhom' koji prijateljstvom i druženjem spaja naša dva grada. Vjerujem kako će i u daljnjoj budućnosti ovakvih večeri biti još više«, rekao je u pozdravnoj riječi vođa klape *Lovorko Katalinić* (bas), nekadašnji subotički student. Uz njega klapu »Geta« čine: *Tin Ujević* (prvi tenor), *Mirko Nero* (drugi tenor), *Duško Rikalo* (drugi tenor), *Ivo Ujević* (bariton), *Josip Prizmić* (bariton), *Toni Ćurković* (bas) i *Nedjeljko Mirko* (drugi tenor).

D. P.

VI. POSTAJA Veronika daje Isusu otarak

Prija, znamo to dobro, omekša srce u žena... Veronka, Veronka, ime Ti spominjem slavno pod ovim križom na Hrvatskom Majuru. I Ti si bila inovirka. Nije Te, Isuse, za života ni slidila. Mlada i stasita je bila. Pomoć oće doć, ponavljam, i ne od svoji. Uzajamnosti i pomaganja, u svitu, pa i med nama Bunjevcima, sve je manje. Kandar je ljude škrtost svladala. Nika sebičnost. Uskogrudnost, lakumost za imanjem, usmirenost stroga samo na se...

VRIJEME, LJUDI, DOGAĐAJI

Pripremaju: Lazar Merковиć i Milovan Miković

KRONOLOGIJA od 1. do 7. ožujka 2013.

1. OŽUJKA 1847.

Rođen je *Lazar Mamužić*, odvjetnik, političar, gradonačelnik Subotice punih osamnaest godina (1884.-1902.), zamjetno uspješan javni djelatnik, osobito zaslužan za ubrzano pograđivanje i urbanizaciju Subotice, ali i za razvoj društvenog života u gradu. Dragocjena iskustva stečena tijekom studija u inozemstvu i na brojnim putovanjima diljem Europe, umješno je i uspješno unosio u svakodnevicu Subotice, koja pod njegovom upravom zauzima značajno mjesto među vodećim gradovima u državi. Umro je 25. srpnja 1916.

1. OŽUJKA 1920.

Poslije I. svjetskog rata uz beogradsko, zagrebačko i ljubljansko sveučilište, u Skoplju je počeo s radom Filozofski fakultet, a u Subotici je pokrenut Pravni fakultet, na koji se školske 1921./22. upisalo već 496 studenata. Za dva desetljeća postojanja i rada, gradu, pokrajini i zemlji subotički Pravni fakultet dao je više naraštaja diplomiranih pravnika, odvjetnika, sudaca i dr. Ugašen je travnja 1941.

2. OŽUJKA 1546.

Turski porezni spisi (defteri) navode da vojnu posadu u Sobočki (Subotici) u 952. godini hidžre od 14. ožujka do 2. ožujka 1546. sačinjavaju 24 mistahfiza (pješaka janjičara). Zapovjednik tvrđe dizdar Ahmed primao je 20 akči dnevno, njegov zamjenik Husein Ahmet 15, kaplari 8, a redovi 5-6 akči.

2. OŽUJKA 1882.

Bečka firma »Granhut i Mandl« nudi gradu Subotici probno uvođenje električnog svjetla, ali su gradski čelnici otklonili ovaj prijedlog. Plinska rasvjeta je uvedena 1890., te je grad postupno osvijetljen s oko 1.100 kandelabara.

3. OŽUJKA 1930.

U Srijemskoj Mitrovici rođen je *Juraj Lončarević*, profesor hrvatskog jezika i književnosti, kritičar, esejist, putopisac i povjesničar. Službovao je u više gradova, među ostalim i u Subotici, gdje predaje u Ekonomskoj školi. U središtu njegove pozornosti su mahom domaći pisci, kao i teme iz književne povijesti. Znatan dio svoga stvaralaštva posvetio je vojvodanskim Hrvatima, Srijemcima, Bunjevcima i Šokcima. Sedamdesetih godina je zbog sudjelovanja u »hrvatskom proljeću« osuđen na kaznu zatvora. Umro je u Zagrebu 1998. godine.

3. OŽUJKA 2000.

Nakladom zagrebačke »Dore Krupiceve«, ugledni hrvatski književnik, kritičar i antologičar *Branimir Donat* objavio je antologiju bunjevačke erotске priče Mrsne pripovijetke. O pričama je njihov sakupljač i obrađivač *Balint Vujkov*, među ostalim, zabilježio u predgovoru: »Te umotvorine ni ne mogu biti ugladene ili uglučane, jer one sadiru maske. Poradi toga jezik, prvenstveno sveden na funkciju, mahom je sirov, britak, a ipak iskričavo pun vedrine, jer se svi njegovi bučni tokovi slivaju u erupciju smijeha«.

4. OŽUJKA 1764.

Na molbu profesora Gramatikalne škole Gradsko vijeće je odobrilo nabavu potrebnih količina dasaka za popravak školske pozornice. Dačke, ali i druge slične priredbe u to se vrijeme održavaju u gradu, u većim dvoranama ili u tpezariji franjevačkog samostana.

4. OŽUJKA 1923.

U prostorijama D.D. »Ferum« akcionari su odlučili osnovati »Tvornicu električnih strojeva Sever«. Rad je započeo s osam strojeva i dvadesetak uposlenika. Tvornica je doživjela poseban procvat u drugoj polovici XX. stoljeća kada je izrasla u modernu industriju elektromotora, strojeva i automatike, s više pratećih pogona i oko šest i pol tisuća uposlenika.

5. OŽUJKA 1882.

Skromnom svečanošću obilježeno je puštanje u promet novoizgrađene željezničke pruge Subotica-Novi Sad. Inače, prva željeznička pruga u ovom području bila je na relaciji od Segedina preko Horgoša, Palića i Subotice prema Somboru i dalje, a puštena je u promet početkom 12. rujna 1869. godine.

6. OŽUJKA 1694.

Rođen je *Antun Grašalković*, odvjetnik, vijećnik, veliki župan, barun, grof, dvorski savjetnik, predsjednik Ugarske dvorske komore i zemljoposjednik. Obdaren vrsnim pravnčkim i gospodarskim znanjem, ali i urođenom umješnošću i organizacijskim vještinama, stekao je goleme posjede u međuričju Dunava i Tise.

Bio je jedan među najvažnijim i najmoćnijim ljudima u onodobnoj Habsburškoj Monarhiji. Odigrao je značajnu ulogu u naseljavanju i gospodarskom razvoju Bačke. U mađarskoj povijesti osobito je cijenjen jer je zajedno s Andráseom Hadikom iz Dubrovnika donio tzv. »Svetu desnicu«, odnosno balzamiranu ruku prvog mađarskog kralja sv. Stjepana. Umro je 1. prosinca 1771. godine.

6. OŽUJKA 1892.

U Nacionalnoj kasini (današnjoj zgradi Gradske knjižnice) održana je osnivačka skupština Društva za javnu knjižnicu. U upravu je izabrano 30-tak najuglednijih javnih i kulturnih djelatnika Subotice.

7. OŽUJKA 1844.

Na poticaj baruna *Josipa Rudića*, velikog župana Bačke županije, *Károly Bittermann*, tiskar iz Trattner-Károlyijeve radionice u Pešti, odlučuje se otvoriti tiskaru u Subotici, za koju je dobio dozvolu od najviše carske i kraljevske vlasti. U njoj su tiskani spisi, brošure, kalendari, novine, knjige i časopisi na njemačkom, mađarskom, hrvatskom i srpskom jeziku.

7. OŽUJKA 1942.

Pred Pokretnim sudbenim stolom Mađarskog kraljevskog stožera domobranskih postrojbi počelo je suđenje većoj grupi domoljuba, antifašista i komunističara (Hrvata, Mađara, Srba, Židova ...) zbog ilegalne djelatnosti u NOP-u. Nakon tromjesečnog procesa osuđeno je 75 osoba koje su uhićene u jesen 1941.

ŠTO VOLITE KUhati, PODIJELITE S NAMA!

Ne stižem puno toga, a htjela bih

Verica Kujundžić, mlada djevojka, odgojiteljica u vrtiću »Morska zvijezda« u Starom Žedniku, nema danas, niti sutra, niti prekosutra vremena, ama baš ni za koga. Kako nam je sama vrlo simpatično prokomentirala, »mogu vas primiti tek u lipnju«. Ovo bi valjalo potkrijepiti objašnjenjem koje je, moramo priznati, logično i nadasve opravdano.

Naša mlada sugovornica uskoro se udaje, točnije u svibnju i ima toliko obveza da ne zna gdje joj je glava. Pored ove lijepe obveze i lijepog događaja u životu svake osobe, Verica je društveno i politički angažirana. Članica je Predsjedništva Mladeži DSHV-a, predsjednica je Mjesne organizacije Mladeži DSHV-a u Đurđinu, predsjednica HKPD »Đurđin«, te vijećnica u Hrvatskom nacionalnom vijeću. Ovome nabrajanju nije kraj, sjetila se uz osmijeh kako je predsjednica Skupštine Mjesne zajednice Đurđin.

Što reći nego da razumijemo i vjerujemo kako doista ima malo vremena za sebe, a i za nas. Pored sve te silne okupiranosti svakojakim obveza-

ma zazvonio joj je mobitel tijekom našeg razgovora. Brzo je posegnula rukom u torbu, te prokomentirala.

»Službeni mobitel, sjednica Vijeća u petak.« Kad pričamo o njejoj okupiranosti, obvezama, ona nam se i dalje ispričava. Kaže kako jednostavno nije stigla ispratiti novu rubriku u tjedniku »Hrvatska riječ«. Ovih dana ne stiže puno toga, pa tako ni sve pročitati, a to će vjerojatno potrajati. Na to bismo mogli dodati – dok se Verica ne uda. Moramo je razumjeti. Rekla nam je kako čak ima ugovor s tjednikom »Hrvatska riječ«, kao novinarka suradnica. Doista, iz svega navedenog vjerujemo kako bi puno toga htjela, ali ne stiže.

Znatiželjni smo tko je izabranik. Verica nam povjerva da se zove *Marin Ivković*

Ivandečić. Vjenčanje i život planiraju u Đurđinu. Zanimaju nas detalji oko vjenčаницe, kad smo već kod ove teme. Verica ponosno izjavljuje kako je vjenčаницa odabrana, zadovoljna je, savršeno joj pristaje, ali ima mali problem s cipelama.

»Cipele su mi niske, morat ću kupiti nove, više.« Doista, kada smo pogledali Verica je u visokim potpeticama, tako je navikla i naravno ne može sebe zamisliti kao buduću mladu u nekim ravnim cipelama.

Priču nastavljamo o njezinoj obitelji, kako provodi ostatak dana ili večeri, što joj preostane. Djed koji živi s njima ima običaj reći joj: »Morat ćemo staviti sliku na zid, nikad te ne vidimo.« Voli život u Đurđinu, muči je malo putovanje, no i to se da riješi-

DIJELIMO S VAMA DANAŠNJI RECEPT SA SLIKOM!

PIZZA S TUNOM

Potrebni sastojci:

Tijesto:

2 dl mlijeka

½ kvasca

1 kg brašna

½ dl piva, sol po ukusu

preljev za tijesto:

½ kiselog vrhnja (za premazivanje tijesta)

2 jušne žlice mlijeka

1 jaje

malo kečapa

origano po ukusu

(Sve dobro pomiješati i preliti po tijestu.)

Nadjev za pizzu:

2 konzerve tune u ulju

200 g rezanih šampinjona

malo kečapa

15 dag sira, trapist, gouda

15 zelenih maslina za ukasiti

Priprema:

U 2 dl toplog mlijeka rastopiti ½ kvasca i ostaviti da se ohladi. Umijesiti 1 kg brašna s pivom, solju i kvascem. Kada se umijesi ostaviti da stoji 2 sata. Gotovu smjesu podijeliti na 3 dijela i napraviti loptice. Rukama oblikovati krug kao podlogu, prstima utisnuti rubove da budu deblji. Ovako pripremljenu podlogu premazati kiselim vrhnjem, zatim smjesom od jaja, mlijeka, kečapa, origana i na to redati tunu, rezane šampinjone i preliti s još malo kečapa po želji. Pećnicu ugrijati na maksimum. Pripremljenu pizzu staviti da se peče 20-25 minuta. Nakon toga izvaditi je iz pećnice, narendati sir i vratiti ½ minuta u pećnicu. Gotovu pizzu servirati i ukasiti zelenim maslinama.

Piše i uređuje: Branka Dulić

ti. Voli svoja dva psa dalmatinera, ženke su, često imaju male štence. Voli svoje pse i uživa u njima.

Verica ima brata *Vedrana*, njemu su 22 godine. Student je na Visokoj školi strukovnih studija u Subotici. Želi postati sportski trener. »Ako bude vrijedan, za jedno godinu, godinu i pol trebao bi završiti«, priča nam Verica.

Ono što nas dalje zanima je njezino interesiranje ili ne interesiranje po pitanju kuhanja. Zanimljivo je kako je sve to kod Verice počelo. Budući da se njezin susret s kuhačom dogodio poprilično rano, s nekih 14 godina, slobodno možemo ustvrditi kako imamo pred sobom pravu malu vrijednu kuharicu.

»Brat je stalno gnjavio mamu da mu nešto kuha, uvijek je nešto izmišljao. Kako bi on prestao gnjaviti mamu, ja sam je odlučila zamijeniti s obzirom da je ona radila, bilo mi je žao. Tako sam nekako počela kuhati. Isprva su to bila jednostavnija jela.«

»Moja mama nije ljubitelj kolača, pa sam se i toga prihvatila. Prvo sam se okušala u malim sitnim kolačićima, uglavnom su to bili minjo-

ni, oni što se prave prijesni. Poslije sam se već izvještala i u drugim vrstama. Volim praviti kisela tijesta, pogotovu za pizze. U korizmi pravim pizzu s tunom. Držimo post, ne jedemo meso, masna jela, zaprženo na masti. Ja i mama kuhamo na smjenu, kad koja stigne. Volim eksperimentirati u kuhinji, isprobavati neke nove recepte, naravno kad imam vremena.«

»Naše se kuhanje uglavnom odvija u ljetnoj kuhinji. Tamo svi vole boraviti, ona druga kuhinja u velikoj kući se rjeđe koristi. U ljetnoj kuhinji ostavljamo zimnicu, kuhaju se džemovi, rajčica...«

Pripreme za vjenčanje su uveliko u tijeku. Brat Vedran je zadirkuje i komentira kako kupuje mnoge časopise gdje se mogu naći recepti i baš ga zanima kako će svome budućem suprugu kuhati sve iz novina, na što će to sličiti.

»Tko zna, možda se i u novinama nađe dobar recept.« Verica se ne da omesti, voli eksperimentirati, samouvjerna je i vjeruje u svoje kuharske sposobnosti. Što joj poželjeti, nego da postigne puno toga što bi htjela.

ČESTITAMO: ROĐENJE KĆERI NAKON DVA SINA Izabrali smo najljepše ime

Obitelj *Šarčević* dobila je ove godine dugo očekivanu pri-novu. Beba rođena 18. siječnja ponijela je ime *Nevena*. Kako pojašnjava ponosni otac *Jakov*, njegova supruga je izabrala ovo ime, koje im se oboma veoma sviđjelo, te su po njemu prozvali svoju kćer.

Jakov i *Zlata Šarčević* inače imaju dva sina, pa ih je s kćeri sada petero u obitelji. Prvi sin *Nikola* im se rodio prije sedam godina, dok drugorođeni *Stefan* ove godine puni četiri.

»Bilo je jako veselo kada se rodila Nevena. Mazimo je, ipak je to malo drugačije, ona je curica, a prije su nam se rodili dječaci. Ime je birala supruga, a ja sam se složio da je izabrala zaista najljepše«, kaže Jakov. Otac inače radi u Siemensu, iskoristio je 5 dana dopusta kako bi pomogao supruzi *Zlati*, koja je dijete rodila carskim rezom.

Saznajemo da su svi bližnji *Šarčević*evih bili radosni, na čelu s didom *Jakovom*, tako da im je *Nevena* uljepšala svakidašnjicu i ulila još ljepote u život.

N. Perušić

POLIKLINIKA

Jelene Čović 28, 24000 Subotica, www.badawi-su.com, poliklinika@badawi-su.com
 024/553-774; 024/567-495; 063/508-813; 0600/553-774; 0600/567-465

Kućni posjeti, prijevoz pacijenata

Badawi

od 1991. sa vama

Alergotestiranje na 370 alergena, bez bola, bez krvi, pouzdano.

Poliklinika za vašu obitelj

Stečajni upravitelj stečajnog dužnika HKC »Bunjevačko kolo« iz Subotice, Ul. Preradovićeve br. 4 OGLAŠAVA

Izdavanje u ZAKUP poslovnog objekta u Subotici, Ulica Preradovićeve br. 4 (osim dva ureda, prostorije sa slikama i nošnjama), oko 1000 četvornih metara korisne površine, izgrađenom na parceli br. 5036 KO Stari Grad.

Zakup se ugovara na razdoblje od 1. travnja 2013. godine do 31. prosinca 2013. godine (s mogućnošću produžetka), ali najduže do unovčenja imovine stečajnog dužnika.

Osim zakupnine, zakupac preuzima obvezu snositi i troškove tekućeg održavanja preuzete imovine, troškove struje, vode, telefona, odnosno svih komunalija prema obračunatoj mjesečnoj potrošnji, troškove osiguranja i osiguranja imovine, kao i iznos poreznih obveza koje se po osnovi zakupa imaju platiti nadležnim tijelima.

Poslovni objekt se izdaje u zakup u viđenom stanju bez prava na naknadne reklamacije.

Ponuda treba sadržati sljedeće elemente:

- sve podatke o podnositelju ponude (za pravnu osobu pun naziv, adresa, matični broj, telefon, br. tekućeg računa, djelatnost, preslik izvoda iz evidencije Agencije za privredne registre, za zastupnika poduzeća, a za fizičku osobu ime i prezime, adresa, JMBG, telefon i preslik osobne iskaznice);
- djelatnost koju podnositelj ponude želi obavljati u prostoru koji je predmet zakupa;
- ponudenu mjesečnu cijenu zakupa poslovnog prostora izraženu u dinarima.

Zakupac se obvezuje uplatiti iznos u visini jednomjesečne zakupnine u roku od 8 dana od dana proglašenja najpovoljnijeg ponuđača, na osnovi predračuna stečajnog dužnika, nakon čega će se pristupiti zaključivanju ugovora o zakupu.

Sudionici oglasa će biti obaviješteni o izboru najpovoljnijeg ponuđača, odnosno o odluci zakupodavca da ne izabere niti jednog ponuđača u roku od 8 dana od dana donošenja odluke.

Zatvorene ponude, s naznakom »PONUDA ZA ZAKUP, HKC 'BUNJEVAČKO KOLO' U STEČAJU, NE OTVARATI«, trebaju pristići najkasnije do 11.3.2013. godine na adresu: Poštanski fah br.71, Subotica 24000. U razmatranje će se uzeti samo ponude koje pristignu na naznačenu adresu u navedenom roku.

Javno otvaranje ponuda održat će se dana 12.3.2013. godine u 13 sati na adresi u Subotici, Preradovićeve br 4, u prisustvu povjerenstva za otvaranje ponuda i predstavnika svih ponuđača. Ako otvaranju ponuda prisustvuje ponuđač osobno potrebno je da isti posjeduje i pruži na uvid dokaz o identitetu (važeća osobna iskaznica ili putovnica). U slučaju da ponuđača zastupa ovlaštena osoba potrebno je da ista osoba priloži original punomoćja (ovjerenog pred sudom) za zastupanje na javnom otvaranju pismenih ponuda.

Sve informacije u vezi s oglasom i obrascima za podnošenje ponude mogu se dobiti od stečajnog upravitelja Pavla Grosa na telefon 063/528 361.

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
»Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
Ivan Gregurić, Mato Groznica,
Slavica Mamužić, Zvonko Sarić,
Josip Stantić, Thomas Šujić,
Vesna Zelenika, Tomislav Žigmanov

DIREKTOR

Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs

ODGOVORNA UREDNICA:

dr. sc. Jasminka Dulić

POMOĆNIK I ZAMJENIK ODGOVORNE UREDNICE:

Zvonko Sarić

REDAKCIJA:

Davor Bašić Palković (kultura i urednik Kužiša)
Slavica Mamužić (novinarka)
Dražen Prčić (sport i zabava)
Željka Vukov (društvo i urednica Hrčka)

ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:

Mirko Kopunović

TEHNIČKA REDAKCIJA:

Thomas Šujić (tehnički urednik)
Jelena Ademi (tehnički prijelom)

FOTOGRAFIJE:

Nada Sudarević

UREDNIK WEB IZDANJA:

Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković-Lamić
Branimir Kuntić
Josip Horvat

TELEFON: ++381 24/55-33-55
++381 24/55-15-78
++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: »Rotografika«
doo Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизација
у публикацији Библиотека
Матице српске, Нови Сад
32+659.3(497.113=163.42)

PRIČA O FOTOGRAFIJI

Piše: Dražen Prčić

Prvi barjaktar Dužijance

Stigao je ožujak i polako dolazi vrijeme prvih priprema za buduću proslavu Dužijance, tradicionalne svetkovine bačkih Hrvata Bunjevaca u čast zahvale za novi rod žita. Pravi trenutak za jedno lijepo podsjećanje na pomalo davnju 1968. godinu i tadašnju Dužijancu na kojoj je jahač *Antun Mukić* prvi pronio barjak Dužijance kroz Suboticu.

Inicijativa za organiziranje Dužijance potekla je iz Tavankuta, od skupine ljudi

na čelu s *Nacom Zelićem*, ali je sve bilo pipavo jer je komitet Partije diktirao puno toga u ono vrijeme. Za provedbu cijele žetvene manifestacije trebalo je pronaći adekvatnu ustanovu, pa je odluka pala na Bunjevačko kolo, ponajprije zbog mladeži koja se tamo okupljala. Ipak, kada je svečanom povorkom s gradskog hipodroma započela završna svečanost Dužijance, tadašnje vlasti nisu bile nimalo zadovoljne. Jer, mimo njihovih očekivanja, gradske su ulice

bile ispunjene desetinama tisuća Subotičana i mještana okolnih naselja, što ondašnje vlasti nikako nisu gledale sa simpatijom, pripovijeda nam bač Antun, nastavljajući nezaboravnu '68-osmašku priču Dužijance:

NA BEČARU PROJAHAO SUBOTICOM

»Jašući konja Bečara predvodio sam svečanu kolonu koja se od hipodroma polagano primicala središtu grada, ali moram vam odmah kazati kako mi je bilo jako teško uzjahati ovog plemenitog konja, a sve zbog teške paradnog graničarskog odijela iz vremena carice *Marije Terezije* kojeg sam tom prigodom imao na sebi. Ovu odoru čine jahaće bijele hlače, crveni mundir, crna kapa i bijela dolamica koja se nosila oko vrata, a od oružja – sablja i turska puška koju nisam nosio jer mi je u ruci bio barjak. Cijelu autentičnu opravu dobio sam iz depoa Historijskog arhiva u Subotici, a najstariji eksponat je bila upravo sablja koja potječe još iz turskog vremena.

Zanimljivo je istaknuti kako je prema tadašnjem dogovoru cijela kolona morala proći proći sve do središnjeg gradskog trga, a ne kao što je danas slučaj da se mnogi rasprše i prije stizanja do zacrtanog cilja.«

ČETVRTAK

»Još jedna zanimljivost vezuje se uz tu čuvenu Dužijancu iz 1968. godine. Naime, ona je svečano proslavljena u četvrtak, a ne u nedjelju kako je to današnji običaj, jer su organizatori inzistirali na proslavi točno na dan Velike Gospe, koja je kalendarski te godine bila upravo usred radnog tjedna. Unatoč

činjenici kako je bio radni dan, velika masa ljudi je izašla na ulice želeći proslaviti i obilježiti lijepi običaj proslave okončanja žetvenih radova.

Tadašnji prvi čovjek Subotice dočekao je na bini kod gradskog kazališta kolonu koju sam predvodio noseći barjak Dužijance i primio prvi kruh iz ruku bandaša i bandašice. Dan je bio iznimno vruć, pa mi je jahanje u toploj graničarskoj odori i nošenje teškog barjaka bez olakšavajuće futrole predstavljalo svojevrsan problem, ali sve sam izdržao želeći dati svoj doprinos obilježavanju naše Dužijance«, priznaje barjaktar Antun Mukić.

KRUH I BARJAK

»Na koncu htio bih istaknuti kako su se u ono vrijeme kruh i barjak predavali odmah gradonačelniku, jer su bandaš i bandašica u svojim kolima bili na čelu kolone, a ne kao što je to danas običaj – na začelju. Osobno mislim da bi taj običaj trebalo vratiti. Nakon svršetka svečanog defilea svih sudionika Dužijance uslijedilo je narodno veselje na glavnom gradskom trgu gdje je oko Gradske kuće bilo razapeto nekoliko šatora i bila je organizirana prehrana za sve skupine iz svečane kolone. Također, sva djeca su prije početka cijelog programa dobila sendviče koje su osigurale tadašnje gradske vlasti, a za ručak je bio služen goveđi gulaš i salata. Nakon ove nezaboravne i za našu povijest iznimno važne Dužijance, još jednom sam nosio barjak, a potom sam u sljedećim svečanim defileima vozio fijaker kakav do tada Subotica nije vidjela«, naglasio je nakraju ove lijepe priče o Dužijanci, prvi barjaktar Antun Mukić.

OČNA KUĆA

optika i ordinacija
na jednom mjestu

551-045

Subotica
Maksima Gorkog 20

KOD GLAVNE POŠTE

X. NATJEČAJ LITERARNIH I NOVINARSKIH RADOVA

Zlatna ribica

Već dugi niz godina Hrvatska matica iseljenika, podružnica Rijeka, organizira nagradni natječaj za učenike hrvatskih dopunskih škola, kao i za učenike koji uče hrvatski jezik u drugim oblicima organiziranoga učenja materinskoga jezika u inozemstvu »Zlatna ribica«. Natječaj je raspisan za literarne i novinarske radove.

Ovogodišnje teme koje predlaže Prosudbeno povjerenstvo u sastavu: prof. dr. Karol Visinko, prof. Marica Zrilić i prof. Marta Lončarević su za literarne radove »Iz daljine slušam riječi domovine«, a za novinarske radove »Običaji od starine štit su jaki moje domovine« te »Običaji kraja mojih predaka«.

Literarni i novinarski radovi mogu biti pisani hrvatskim standardnim jezikom, te u svim hrvatskim narječjima i njima pripadajućim govorima (mjesni govori roditelja). Kod literarnih uradaka učenici mogu pisati lirske pjesme u stihu i u prozi, kratke priče i sastavke u kojima će opisivati događaje, stanja, zbivanja, iskazivati svoje osjećaje, dati maha mašti, dok kod novinarskog izričaja mogu pisati vijest, izvješće, reportažu, putopis, intervju o njima znanim pojavama, događajima ili ljudima.

Broj literarnih i novinarskih radova nije ograničen. Svaki rad treba biti pisan na računalu ili pisačem stroju i sadržavati sljedeće podatke: ime i prezime učenika, dob, razred, elektroničku adresu učenika (ako ju ima), naziv škole i grada, ime i prezime učitelja (mentora).

Literarni radovi vrednovat će se u tri kategorije, i to: PRVA KATEGORIJA: učenici od 6 do 12 godina.

DRUGA KATEGORIJA: učenici od 13 do 15 godina.

TREĆA KATEGORIJA: učenici od 16 do 18 godina.

Novinarski radovi vrednovat će se u dobnoj skupini od 13 do 18 godina.

Natječaj »Zlatna ribica« je nagradni. Prvonagrađeni učenici, u svakoj kategoriji (uzrasnoj dobi), dobivaju diplomu i boravak u ljetnoj školi Hrvatske matice iseljenika. Drugonagrađeni literarni i novinarski radovi dobivaju pohvalnicu. Ostali sudionici dobivaju priznanja za sudjelovanje u Natječaju. Svi dobivaju dar. Ministarstvo znanosti, prosvjete i sporta Republike Hrvatske podupire ovaj natječaj.

Draga djeco, sve vam je već poznato, i prethodnih godina ste sudjelovali u ovom natječaju. Vremena ima dovoljno te dobro promislite i skupa sa svojim učiteljicama i nastavnicima dogovorite se koju ćete temu obraditi i u kojoj kategoriji sudjelovati.

Rok za slanje radova je 8. travnja 2013. godine. Radove treba slati isključivo putem elektroničke pošte (e-mail: muzej@matis.hr) kako bismo ubrzali,

pojednostavili i olakšali rad Prosudbenom povjerenstvu, te do kraja školske godine izabrali vrijedne pobjednike ovoga natječaja, o čemu ćete biti pravodobno obaviješteni. Ukoliko su vam potrebne dodatne informacije možete se obratiti prof. Ljerki Galic, voditeljici Odsjeka iseljeničke baštine pri Hrvatskoj matici iseljenika.

Do tada budite kreativni, pišite i šaljite svoje uratke, a mi ćemo na Hrckovim stranama objaviti tko su bili najbolji.

Uskrsne radionice na Dječjem odjelu Gradske knjižnice

Ožujak je i vrijeme za nove radionice na Dječjem odjelu Gradske knjižnice.

Pripremimo se na vrijeme za Uskrs te dođite na uskrsne radionice 9. ožujka 2013. godine u dva termina: od 9 sati i od 11 sati. Djeco, probajte se u novoj tehnici, uljepšajte sebi i svojim budućim velikim blagdanima. Dopustite si da iskažete svoju kreativnost i vještinu. Što ne znate naučit ćete u radionici Gradske knjižnice.

Princip sudjelovanja u radu je i dalje isti. Potrebno je biti član Gradske knjižnice, školske dobi, te svoje prisustvo rezervirati pravodobno telefonom ili osobno na Dječjem odjelu. Broj mjesta je ograničen zbog kvalitete rada s djecom. Potrebni materijal osigurava knjižnica, a gotove uratke djeca nose kući. Cijena je 150 dinara.

Prijave putem telefona: 024/ 553-115 ili osobno na Dječjem odjelu.

Srdačno vas očekujemo!
Vaša Gradska knjižnica!

1. ožujka 2013.

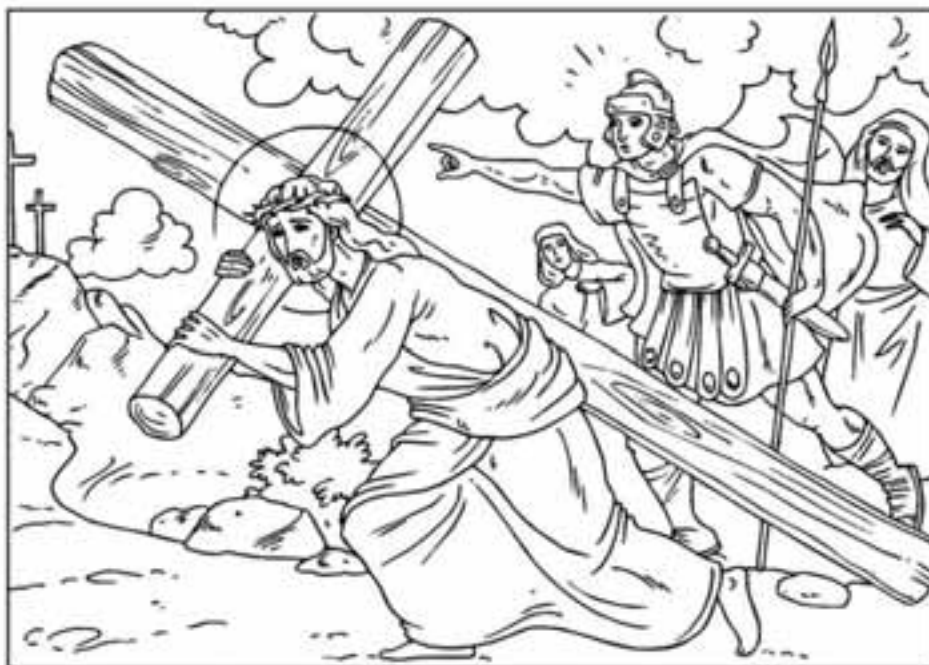

KORIZMA

Urijeme priprave za Uskrs

Dragi moji mali i veliki čitatelji Hrckovih strana već dva i pol tjedna smo u korizmu. Svi se trudimo biti bolji i što kvalitetnije se pripremiti za najveći kršćanski blagdan Uskrs, kada slavimo pobjedu svjetla nad tamom. Mukom svojom i uskrsnućem od mrtvih Isus je nama omogućio život vječni.

Vjerujem da ste već svi donijeli vaše male ili velike odluke za korizmu, da redovito odlazite na put križa, a ja vam predlažem još jedan, vjerujem za sve lak zadatak. Obojite ovu sliku Isusovog križnog puta i ukasite njome svoju sobu kako biste svakog trenutka bili svjesni njegove žrtve i prisutnosti korizme te zapjevajte »Slava tebi Kriste Bože, kralju slave vječite!«.

DANAS U GRADSKOJ KNJIŽNICI OPĆINSKA SMOTRA RECITATORA

»Pjesniče naroda mog«

Tradicionalna smotra recitatora pod nazivom »Pjesniče naroda mog«, koja se organizira svake godine na razini Republike Srbije, danas prije podne održava se za područje Grada Subotice u čitaonici Gradske knjižnice u Subotici.

Subotica će danas biti stjecište lijepe riječi, jer u natjecanju sudjeluju gotovo sve osnovne i srednje škole, razne udruge, kulturno-umjetnička društva, kulturni centri i institucije s teritorija Grada Subotice. Recitatori su podijeljeni na tri kategorije: niži uzrast (od I. do IV. razreda osnovne škole), srednji uzrast (od V. do VIII. razreda osnovne škole) te stariji uzrast (srednjoškolci). Govore po jednu pjesmu na srpskom, hrvatskom ili mađarskom jeziku, te drugim jezicima nacionalnih zajednica, a članovi tročlanog prosudbenog povjerenstva će nakon toga odlučiti tko je ipak za nijansu bio bolji i tko će predstavljati Suboticu na višoj razini natjecanja – Zonskoj smotri, koja će biti održana u četvrtak, 7. ožujka 2013. godine, s početkom u 10 sati također u Gradskoj knjižnici u Subotici. Tada će svoje umijeće u lijepom kazivanju poezije pokraj Subotičana predstaviti nam i najbolji recitatori iz: Apatina, Sombora, Bečeja, Bačke Topole, Kanjiže, Ade, Sente i Malog Idoša.

**PETAK
1.3.2013.**

06:12 Trenutak spoznaje (R)
06:42 Generalna špica (zastava)
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
07:40 Dobro jutro, Hrvatska
10:01 Amerika: Pogled odozgo - Sjeverna Karolina, dok. serija
10:50 Vijesti iz kulture
10:58 Skica za portret: Adolf Waldinger (R)
11:11 Novi dom, novi život - dokumentarna serija
11:33 Novi dom, novi život - dokumentarna serija
12:00 Dnevnik 1
12:34 Prkosna ljubav, telenovela
13:18 Dr. Oz 2, talk-show
13:58 Jelovnici izgubljenog vremena: Afrodite riblje strasti (R)
14:19 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:33 Drugo mišljenje
15:06 Znanstvena petica
15:38 Inspektor Vinko, dramska serija
16:33 Skica za portret: I. Job: Bajami (R)
17:34 Naši i Vaši 2, humoristična serija (R)
18:19 Iza ekrana
18:52 manjinski MOZAIK: Mehmed od sevdaha
19:09 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:13 Tko pjeva zlo ne misli, hrvatski film
21:45 Počivali u miru, serija
22:36 Dnevnik 3
22:56 Vijesti iz kulture
23:14 Veliki Lebowski, američko-britanski film
01:07 Duga, američki film (R)
02:45 Inspektor Thorne: Plašljivo, mini-serija
04:45 Dr. Oz 2, talk-show
05:25 Skica za portret (R)
05:37 Znanstvena petica

05:31 Amerika: Pogled odozgo - New York, dokumentarna serija
06:18 Prkosna ljubav, telenovela
07:00 Mala TV:
--- TV vrtić: Policajac Tugomir (R)
--- Fleks: Nestala sjena, crtani film
--- Baltazar: O mišu i

satovima, crtani film
07:30 Vesele trojke, crtana serija
07:56 Teletubbies, animirana serija
08:20 Život s Derekom 3, serija za djecu
08:42 Rimske tajne 1, serija za djecu i mlade
09:10 Školski sat: Pazi, snima se!
09:57 Dolina sunca, serija
10:44 Duga, američki film (R)
12:24 Jelovnici izgubljenog vremena: Hlapovi viteška srca (R)
12:45 Mala TV:
--- TV vrtić: Policajac Tugomir (R)
--- Fleks: Nestala sjena, crtani film
--- Baltazar: O mišu i satovima, crtani film
13:14 Briljanteen
14:00 Tenis, Davis cup Italija - Hrvatska: M. Čilić - F. Fognini, prijenos
17:54 Sportska popuna
18:18 Tenis, Davis cup: Italija - Hrvatska, I. Dodig - A. Seppi, prijenos
21:29 Knjiga ili život: Alan Ford
21:56 Opera box
22:27 Stephen Kovacevich i Simfonijski orkestar HRT-a pod ravnanjem Pavla Dešpalja
23:11 Inspektor Thorne: Plašljivo, mini-serija
01:11 Hokej, EBEL liga: Medveščak Zagreb - Vienna Capitals, snimka
02:12 Retrovizor: Dr. House 7, serija (R)
02:54 Retrovizor: Seks i grad 3, humoristična serija (R)
03:20 Noćni glazbeni program

06:35 Animirani, crtana serija
07:00 Monsuno, crtana serija
07:20 TV izlog
07:35 Kako vrijeme prolazi, serija R
08:55 TV izlog
09:10 Zauvijek susjedi, R
10:15 Ninja ratnici, serija R
10:45 In magazin R
11:25 Sila, serija R
13:35 Inspektor Rex, serija
15:30 Ninja ratnici, serija
16:00 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:05 Kako vrijeme prolazi
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Lud, zbunjen, normalan
21:25 Larin izbor, serija
22:15 Deseti krug, igrani film
00:30 Teksaški masakr motornom pilom:

Početak, igrani film
02:50 Ezo TV, tarot show
04:05 Deseti krug, film R
06:10 Dnevnik Nove TV R
07:00 Kraj programa

06:35 RTL Danas, (R)
07:10 Ruža vjetrova, serija (R)
08:00 Ben 10: Ultimate Alien
08:25 Moji džepni ljubimci
08:40 Yu-Gi-Oh!
09:05 Virus attack
09:20 TV prodaja
09:35 Flashpoint, serija (R)
10:30 Flashpoint, serija (R)
11:20 TV prodaja
11:45 Ekkluziv Tabloid, magazin (R)
12:05 Krv nije voda, serija (R)
13:00 TV prodaja
13:15 Ruža vjetrova, serija (R)
14:10 Sulejman Veličanstveni, povijesna serija (R)
15:10 Flashpoint, serija
16:00 Flashpoint, serija
16:55 RTL 5 do 5
17:10 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
18:05 Ekkluziv Tabloid
18:30 RTL Danas
19:10 Krv nije voda, serija
20:00 Ljubav je na selu, dokumentarna sapunica
21:10 Divlji bijes, igrani film, akcijski
22:50 Terminator 2: Sudnji dan, film
23:05 Eurojackpot
23:10 Terminator 2: Sudnji dan, film, (nastavak)
01:25 Zemlja tigrova, igrani film, drama
03:10 RTL Danas, informativna emisija (R)
03:50 Kraj programa

**SUBOTA
2.3.2013.**

06:06 Drugo mišljenje (R)
06:52 Knjiga ili život: Alan Ford
07:18 Iza ekrana
07:49 Hrvatska kronika BiH
08:08 Kinoteka - ciklus klasičnog vesterna: Taza, Cochiseov sin - američki film
09:26 Otvoreno more, dokumentarni film
10:21 Kućni ljubimci
10:52 Vijesti iz kulture
11:04 Normalan život, emisija
12:00 Dnevnik 1
12:35 Veterani mira, emisija
13:19 Duhovni izazovi
13:51 Prizma
14:38 Eko zona

15:07 Reporteri: Mit o aspirinu
15:52 Skica za portret - Bjelokost (R)
16:03 Smrt oceana?, dokumentarni film
17:12 Znanstvene vijesti
17:18 Kulturna baština: Zaboravljena cesta (R)
17:34 Na Riječkom karnevalu, emisija pučke i predajne kulture (2. dio) (R)
18:06 Lijepom našom: Kaštela (2/2)
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:13 LOTO 7/39
20:24 Pravila privlačnosti, američki film (R)
21:54 Dnevnik 3
22:17 Vijesti iz kulture
22:41 Scott i Bailey 1, serija
00:13 Filmski maraton: Zmija i duga, američki film
01:47 Filmski maraton: Taza, Cochiseov sin - američki film (R)
03:03 Morski ljudi, američki film (R)
04:31 Smrt oceana?, dokumentarni film
05:22 Pozitivno (R)
05:51 Lijepom našom: Kaštela

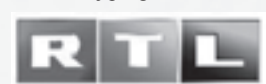

04:32 Generalna špica (zastava)
04:35 Spektar, unutrašnje politički magazin
05:18 Amerika: Pogled odozgo - Sjeverna Karolina, dok. serija
06:06 Gladijatorska akademija, (R)
06:31 Moj mali planet, crtana serija
06:37 Hamtaro, crtana serija (R)
06:58 Merlin 3, serija za djecu
07:41 Novi klinici s Beverly Hillsa 3, serija
08:52 Gladijatorska akademija, (R)
09:17 Mala TV:
--- TV vrtić: Karneval vještica
--- Danica i pjetlić (R)
--- Tonko, Zvonko i prijatelji
--- Brlog: Zimski san (R)
09:46 Teletubbies, animirana serija
10:10 Fotografija u Hrvatskoj: Zlata Laura Mizner (R)
10:22 Pismo za kralja, nizozemski film za djecu (R)
12:09 Morski ljudi, američki film
14:10 Rukometni Kup kupova: Podravka - Vaci, prijenos
16:04 Tenis, Davis cup: Italija

- Hrvatska; Nikola Mektić, Mate Pavić - Simone Bolelli, Paolo Lorenzi, prijenos
20:00 Na rubu Rusije, dokumentarni film
21:16 Dečko koji obećava, srpski film
22:52 Peti dan, talk show (R)
23:54 Retrovizor: Dr. House 7, serija (R)
00:37 Retrovizor: Ludi od ljubavi 1, serija (R)
01:30 Retrovizor: Seks i grad 3, humoristična serija (R)
01:57 Noćni glazbeni program

07:20 Okusi Hrvatske
07:45 TV Izlog
08:00 Zauvijek susjedi, R
09:05 Animirani, crtana serija R
09:30 Gormiti, crtana serija R
09:55 Winx Club, R
10:20 Power Rangers Samurai, serija R
10:45 Larin izbor, serija R
12:45 Oscari 2013, snimka
14:45 Zamalo junaci, film
16:30 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:10 Provjereno, R
18:00 Lud, zbunjen, normalan, serija R
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 S.W.A.T., igrani film
22:15 Ja sam legenda, film
00:10 Prekomjerna sila, film
02:00 Mala djeca, igrani film
03:45 Ezo TV, tarot show
05:15 Dnevnik Nove TV R
06:05 Kraj programa

06:00 Bibin svijet, serija
06:35 Yu-Gi-Oh!, (R)
07:25 Virus attack
07:45 Uvrnuti čupavci, animirana serija
08:15 TV prodaja
08:30 Učilica, kviz za djecu
09:00 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
10:00 TV prodaja
10:15 Kava, mlijeko i šećer, igrani film, drama
12:00 TV prodaja
12:15 Gospodin Savršeni, igrani film, romantična komedija
14:10 Dva brata, igrani film, pustolovni
16:10 Koledžicom po svijetu, prilično zabavna emisija
17:15 Smrtonosnih 60
17:55 Smrtonosnih 60
18:30 RTL Danas
19:10 Galileo, zabavna/obrazovna emisija

20.00 Grom - TV premijera, igrani film, animirani
 21.50 Napokon Polly, film, romantična komedija
 23.30 Petak 13. - TV premijera, film, horor
 01.20 Astro show, emisija uživo
 02.20 RTL Danas, (R)
 02.55 Ubojstvo, napisala je, pustolovni (R)
 04.30 Kraj programa

**NEDJELJA
3.3.2013.**

07:08 Duhovni izazovi
 07:41 Zlatna kinoteka: Izgubljeni horizont, američki film (R)
 09:48 HAK - promet info
 09:51 ni DA ni NE: Računalne igrice (R)
 10:42 Vijesti iz kulture
 10:58 Ubojstvo, napisala je (9) - serija
 12:00 Dnevnik 1
 12:26 Plodovi zemlje
 13:23 Rijeka: More
 14:00 Nedjeljom u dva
 15:05 Mir i dobro
 15:40 Divlji u srcu 4, serija
 16:31 Vrtlarica
 17:16 Old Surehand, njemačko-hrvatski film
 18:47 Građani na Cvjetnom trgu, dokumentarni film
 19:09 Tema dana
 19:30 Dnevnik
 20:05 LOTO 6/45
 20:11 Sve u 7!, kviz
 21:07 Stipe u gostima 5, humoristična serija
 21:41 Damin gambit: Vlasta Delimar, talk show
 22:25 Dnevnik 3
 22:49 Vijesti iz kulture
 23:10 Počivali u miru, serija
 23:57 Old Surehand, njemačko-hrvatski film
 01:26 Odluke, američki film (R)
 02:56 Ubojstvo, napisala je (9) - serija
 03:41 Skica za portret
 03:54 Damin gambit: Vlasta Delimar
 04:34 Divlji u srcu 4, serija
 05:20 Sve u 7!, kviz

06:33 Veterani mira, emisija za branitelje
 07:19 Normalan život
 08:09 Moomini, crtana serija
 08:33 Gradić Wakkaville, crtana serija
 09:00 Cecilia Bartoli i Berlinska filharmonija pod ravnanjem Simona

Rattlea
 09:48 Biblija (ne kod. na sat.)
 09:59 Dubrovnik: Festa sv. Vlaha, prijenos mise
 11:43 TV izložba: Stipe Nobilo (R)
 11:54 Odluke, američki film
 14:03 Tenis, Davis cup: Italija - Hrvatska: Marin Čilić - Andreas Seppi, prijenos
 --:-- Olimp - emisija o sportu
 17:37 Tenis, Davis cup: Italija - Hrvatska: Ivan Dodig - Fabio Fognini, prijenos
 20:06 Operacija Valkira, američki film
 22:04 Ciklus kulturnih filmova: Dvanaest majmuna, američki film
 00:11 In Music Festival - Jarun: Human Woman
 01:04 Retrovizor: Dr. House 7, serija (R)
 01:46 Retrovizor: Ludi od ljubavi 1, serija (R)
 02:38 Retrovizor: Seks i grad 3, humoristična serija (R)
 03:09 Noćni glazbeni program

06:20 In magazin R
 06:55 Angie, serija
 07:25 TV Izlog
 07:40 Okusi Hrvatske R
 08:10 Zauvijek susjedi, serija R
 08:40 Dupinov san, animirani film
 09:55 Winx Club, crtana serija
 10:20 Power Rangers Samurai
 10:45 Larin izbor, serija R
 12:35 Zamalo junaci, film R
 14:20 S.W.A.T., igrani film R
 16:30 Zauvijek susjedi, serija
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:10 In magazin vikend
 17:55 Nad lipom 35
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Lud, zbunjen, normalan, serija
 21:25 Smrtonosno oružje 2, igrani film
 23:30 Kad se stranci pojave, igrani film
 01:25 Prekomjerna sila, igrani film R
 03:05 Smrtonosno oružje 2, igrani film R
 04:55 Angie, serija R
 05:20 Dnevnik Nove TV R
 06:10 In magazin R
 06:35 Kraj programa

05:35 RTL Danas, emisija (R)
 06:10 Bibin svijet, serija (R)
 06:50 Yu-Gi-Oh!, animirana serija (R)

**HRT1 01.03.2013 20:10
PRIČA IZ HRVATSKE, hrvatski film**

Nakon sloma hrvatskog proljeća 1971. student Ilija Barić mora napustiti zemlju zbog političkog uvjerenja. Njegov otac Luka gubi posao i mora na rad u Njemačku. U međuvremenu odrasta Ilijin brat Ivan Barić, s dvanaest godina svira u rock bandu i zaljubljen je u kolegicu iz razreda Marinu. Marinin otac drukčijih je političkih uvjerenja i ova se dva roditeljska svijeta međusobno ne podnose. Dolaze devedesete, propada komunizam, dolazi demokracija, a sukobi između roditelja

rasplamsavaju se i prenose na djecu... Film je snimljen 1991. u produkciji Hrvatske radiotelevizije i Urania filma. Na 39. pulskom filmskom festivalu 1992. redatelj Krsto Papić dobio je Zlatnu arenu za režiju, dok je film dobio Vjesnikovu nagradu publike "Jelen". Giffoni Film Festival, Italija nagrada za najbolju režiju
 Uloge: Ivo Gregurević, Zoja Odak, Kristijan Ugrina, Maja Ružić, Mustafa Nadarević, Dragan Despot, Vedrana Medimorec, Martin Sagner
 Scenarij: Mate Matišić i Krsto Papić
 Redatelj: Krsto Papić

08.05 Virus attack, animirani film
 08.25 Uvrnuti čupavci, igrani film, animirani
 08.50 TV prodaja
 09.05 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
 10.00 TV prodaja
 10.15 Koledžicom po svijetu, prilično zabavna emisija (R)
 11.20 Smrtonosnih 60, dokumentarna serija (R)
 11.55 Smrtonosnih 60, dokumentarna serija (R)
 12.30 TV prodaja
 12.45 Grom, igrani film, animirani (R)
 14.30 Škola života, igrani film, komedija (R)
 16.45 Ljubav je na selu, (R)
 17.40 RTL Extra Magazin, showbiz emisija
 18.30 RTL Danas
 19.10 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
 20.00 Državni neprijatelj, film, akcijski triler
 22.30 CSI: Miami, serija
 23.20 CSI: Miami, serija
 00.10 CSI: Miami, serija
 01.05 Napokon Polly, igrani film, romantična komedija (R)
 02.30 Astro show, emisija uživo
 03.30 RTL Danas, (R)
 04.05 Kraj programa

**PONEDJELJAK
4.3.2013.**

06:09 Mir i dobro
 07:00 Dobro jutro, Hrvatska
 07:05 Vijesti
 07:10 Dobro jutro, Hrvatska
 07:35 Vijesti
 07:40 Dobro jutro, Hrvatska

08:35 Vijesti
 10:01 Amerika: Pogled odozgo - Južna Karolina, dokumentarna serija
 10:50 Vijesti iz kulture
 11:01 Fotografija u Hrvatskoj: Andrija Orlić (R)
 11:11 Novi dom, novi život - dokumentarna serija
 11:33 Novi dom, novi život
 12:00 Dnevnik 1
 12:39 Prkosna ljubav
 13:23 Dr. Oz 2, talk-show
 14:04 Skica za portret: Zbirka tekstila (R)
 14:19 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
 14:32 Treća dob, emisija
 15:04 Glas domovine
 15:36 Inspektor Vinko, serija
 16:44 Hrvatska uživo
 17:43 Kazalište u kući, humoristična serija (R)
 18:22 8. kat: Koliko nas fizionomija određuje, talk-show
 19:10 Tema dana
 19:30 Dnevnik
 20:14 TV Bingo
 20:37 Potrošački kod
 21:09 Nulta točka, politički talk-show
 22:16 Dnevnik 3
 22:43 Vijesti iz kulture
 23:02 Na rubu znanosti: Prirodno roditeljstvo
 23:55 Ludnica u Clevelandu 2, humoristična serija
 00:15 Životinjska farma, američki igrano-animirani film (R)
 01:43 Otac i sin, serija
 02:27 Eureka 4, serija
 03:09 Dr. Oz 2, talk-show
 03:50 Kulturna baština: Omiš, grad gusara (R)
 04:04 Pjesme Podravine i Podravlja 2012., snimka 1. večeri (R)
 05:20 Na rubu znanosti: Prirodno roditeljstvo

06:15 Generalna špica
 06:16 Prkosna ljubav
 06:57 Mala TV:
 07:28 Vesele trojke
 07:54 Teletubbies
 08:19 Život s Derekom 3, serija za djecu
 08:41 Rimske tajne 1, serija za djecu i mlade
 09:09 Školski sat: Djeca pod nadzorom
 09:56 Pjesme Podravine i Podravlja 2012., snimka 1. večeri
 11:14 Priča o Victoru Davisu, kanadski film (R)
 12:43 Lijepom našom: Kaštela
 13:44 Životinjska farma, američki-animirani film
 15:14 Školski sat: Djeca pod nadzorom
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:36 Generacija Y: Drugi i drugačiji
 17:02 Fleks, crtani film (R)
 17:14 Mala TV:
 17:50 Hokej, EBEL liga: Medveščak Zagreb - Viena Capitals, snimka
 19:59 Jane Eyre, američko-britanski film
 21:56 Otac i sin, serija
 22:44 Zločinački umovi 6, serija
 23:28 Dva i pol muškarca 8, humoristična serija
 23:51 Eureka 4, serija
 00:33 Retrovizor: Dr. House 7, serija (R)
 01:15 Retrovizor: Ludi od ljubavi 1, serija (R)
 02:10 Retrovizor: Seks i grad 3, serija (R)
 02:33 Noćni glazbeni program

06:35 Animanijaci
07:00 Monsuno, crtana serija
07:25 TV izlog
07:40 Kako vrijeme prolazi, serija R
09:00 TV izlog
09:15 Inspektor Rex, serija R
11:15 Larin izbor, serija R
12:15 In magazin vikend R
13:00 Ninja ratnici, serija R
13:30 Inspektor Rex, serija
15:30 Ninja ratnici, serija
16:00 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:05 Kako vrijeme prolazi
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Sila, serija
22:00 Larin izbor, serija
23:00 Večernje vijesti
23:20 Univerzalni vojnici: Povratak, igrani film
01:00 MMA Liga - specijalna emisija
01:30 Sheena, kraljica džungle, serija
02:15 Inspektor Rex, serija R
03:15 Univerzalni vojnici: Povratak, igrani film R
04:50 Ezo TV, tarot show
05:50 Dnevnik Nove TV R
06:40 Kraj programa

06:35 RTL Danas, (R)
07:15 Ben 10: Ultimate Alien
07:40 Moji džepni ljubimci
07:55 Yu-Gi-Oh!
08:20 Virus attack
08:50 Flashpoint, serija (R)
09:45 Flashpoint, serija (R)
10:55 Škola života, film, (R)
13:25 RTL Extra Magazin
14:10 Krv nije voda, serija (R)
15:10 Flashpoint, serija
16:00 Flashpoint, serija
16:55 RTL 5 do 5
17:10 Galileo, emisija
18:05 Ekkluziv Tabloid
18:30 RTL Danas
19:10 Krv nije voda, serija
20:00 Ruža vjetrova, serija
21:00 Sulejman Veličanstveni
22:00 RTL Vijesti
22:20 Cobra 11, serija (pilot 17. sezone)
00:15 Dolazak, serija
01:05 Dolazak, serija
01:50 Astro show, emisija uživo
02:50 CSI: Miami, serija (R)
03:30 CSI: Miami, serija (R)
04:15 RTL Danas, (R)

**UTORAK
5.3.2013.**

04:50 Kraj programa
06:11 Znanstvena petica (R)
06:40 Generalna špica

07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
09:59 Amerika: Pogled odozgo - Oregon, dok. serija
10:50 Vijesti iz kulture
11:02 Fotografija u Hrvatskoj: Dragutin Parčić (R)
11:13 Novi dom, novi život - dokumentarna serija
11:35 Novi dom, novi život
12:00 Dnevnik 1
12:37 Prkosna ljubav
13:22 Dr. Oz 2, talk-show
14:04 Skica za portret: Duško Šibl (R)
14:20 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:35 Među nama
15:08 Kulturna baština: Mirila (R)
15:24 Skica za portret: Branislav Dešković (R)
15:32 Inspektor Vinko, serija
16:44 Hrvatska uživo
17:44 Kazalište u kući, humoristična serija (R)
18:20 8. kat: Bitka za djecu, talk-show
19:09 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:11 Paravan
21:08 Ciklus hrvatskog filma: Druga strana medalje (R)
22:49 Dnevnik 3
23:10 Vijesti iz kulture
23:31 Staten Island, američki film

01:05 Snijeg u kolovozu, kanadski film (R)
02:47 Odvjetnička elita, serija
03:36 Eureka 4, serija
04:18 Dr. Oz 2, talk-show
04:58 Građani na Cvjetnom trgu, dok. film (R)
05:18 Schladming: SP u alpskom skijanju - superG (Ž), snimka (R)
05:52 Kulturna baština: Mirila (R)

05:28 Generalna špica
05:29 Amerika: Pogled odozgo - Južna Karolina, dokumentarna serija
06:17 Prkosna ljubav
06:59 Mala TV:
07:28 Vesele trojke
07:54 Teletubbies
08:18 Život s Derekom 3, serija za djecu
08:40 Rimske tajne 1, serija
09:10 Školski sat: Mentalne mape - pisanje sastavka
09:55 Damin gambit: Vlasta Delimar, talk show (R)
10:37 Fotografija u Hrvatskoj: Fotografije iz škafetina (R)
11:41 HKB: Industrijska arhitektura u Slavoniji (R)
12:11 HKB: Zagrebački

kolodvor (R)
12:26 HKB: Varaždinski gradski muzej (R)
12:41 Fotografija u hrvatskoj: J.Špralja (R)
13:28 Fotografija u hrvatskoj: P.Dubravčić (R)
13:40 HKB: Arhitekt i njegov stan (R)
13:55 Na riječkom karnevalu, 2.dio (R)
14:26 Schladming: SP u alpskom skijanju - superG (Ž), prijenos
16:00 Regionalni dnevnik
16:33 Mala TV:
17:05 Schladming: SP u alpskom skijanju - superG (Ž), snimka
17:45 Tenis, ATP: Zagreb Indoors, emisija
17:52 Tenis, ATP: Zagreb Indoors: Ivo Karlović - Grigor Dimitrov, prijenos
19:29 Sportska popuna - skijanje
20:00 Kakvi frajeri!, američki film
21:25 Odvjetnička elita, serija
22:18 Zločinački umovi 6
23:01 Dva i pol muškarca 8
23:22 Eureka 4, serija
00:04 Tenis, ATP: Zagreb Indoors: Lukas Rosol - Filip Veger, snimka
01:10 Noćni glazbeni program

06:40 Animanijaci
07:05 Monsuno, crtana serija
07:30 TV izlog
07:45 Kako vrijeme prolazi, serija R
09:20 Sila, serija R
11:25 Larin izbor, serija R
12:20 In magazin R
13:00 Ninja ratnici, serija R
13:30 Inspektor Rex, serija
15:30 Ninja ratnici, serija
16:00 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:05 Kako vrijeme prolazi
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Sila, serija
22:00 Larin izbor, serija
23:00 Večernje vijesti
23:20 Imaš petlju, igrani film
01:00 Sheena, kraljica džungle, serija
01:45 Inspektor Rex, serija R
02:45 Povuci, povuci, prosljedi, igrani film
04:20 Ezo TV, tarot show
05:20 Dnevnik Nove TV R
06:10 In magazin R
06:25 Kraj programa

06:10 RTL Danas, (R)
06:50 Ruža vjetrova, serija (R)

07:40 Ben 10: Ultimate Alien
08:05 Moji džepni ljubimci
08:20 Yu-Gi-Oh!
08:45 Virus attack, (R)
09:00 TV prodaja
09:15 Flashpoint, serija (R)
10:10 Flashpoint, serija (R)
11:00 TV prodaja
11:25 Ekkluziv Tabloid, (R)
11:45 Krv nije voda, serija (R)
12:45 TV prodaja
13:00 Ruža vjetrova, serija (R)
13:55 Sulejman Veličanstveni, povijesna serija (R)
15:00 Cobra 11, akcijska serija
16:00 Cobra 11, akcijska serija
16:55 RTL 5 do 5
17:10 Galileo, emisija
18:05 Ekkluziv Tabloid
18:30 RTL Danas
19:10 Krv nije voda, serija
20:00 Ruža vjetrova, serija
21:00 Sulejman Veličanstveni
22:00 RTL Vijesti
22:20 Opasna plavuša, igrani film, komedija
00:10 Cobra 11, akcijska serija (pilot 17. sezone) (R)
02:15 Astro show, emisija uživo
03:15 Dolazak, serija (R)
03:55 Dolazak, serija (R)
04:35 RTL Danas, (R)
05:10 Kraj programa

**SRIJEDA
6.3.2013.**

06:07 Među nama
06:38 Generalna špica
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
07:40 Dobro jutro, Hrvatska
09:59 Amerika: Pogled odozgo: Washington, dokumentarna serija
10:52 Vijesti iz kulture
11:04 Skica za portret: Melita Bošnjak (R)
11:13 Novi dom, novi život
11:35 Novi dom, novi život
12:00 Dnevnik 1
12:36 Prkosna ljubav
13:20 Dr. Oz 2, talk-show
14:01 Skica za portret: Dinko Kovačić (R)
14:20 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:33 Riječ i život: Komu se događa deložacija?, religijski program
15:06 Indeks: Upisi, emisija o školstvu
15:34 Inspektor Vinko, serija
17:43 Kazalište u kući, (R)
18:19 8. kat: Suočite se sa strahovima, talk-show
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:10 LOTO 7/39

20:18 U potrazi za Markom Polom, dok. serija
21:12 Globalno sijelo
21:40 Horizonti
22:31 Dnevnik 3
22:54 Vijesti iz kulture
23:13 Drugi format: Kreativnost i dječja književnost
23:56 Ludnica u Clevelandu 2, humoristična serija
00:18 Izlazak iz zatvora, američki film (R)
01:46 Eureka 4, serija
02:28 Dr. Oz 2, talk-show
03:08 Drugi format: Kreativnost i dječja književnost
03:49 Tenis, ATP: Zagreb Indoors: T. Kamke-M. Baghdatis, snimka
05:54 Skica za portret

05:23 Generalna špica
05:26 Amerika: Pogled odozgo - Oregon, dok. serija
06:18 Prkosna ljubav
07:01 Mala TV:
07:31 Vesele trojke, (R)
07:56 Teletubbies
08:19 Život s Derekom 3
08:41 Rimske tajne 1, serija
09:09 Školski sat: Umjetnost iz otpada
09:55 Capelitto, crtani film
10:00 Mali crveni traktor
10:12 Eko zona
10:37 SP u alpskom skijanju - emisija
12:30 Izlazak iz zatvora, američki film
14:00 Vrtlarica
14:29 Nogomet - prijateljska utakmica: Hrvatska - Republika Koreja
17:15 Schladming: SP u alpskom skijanju - superG (M), snimka
17:47 Tenis, ATP: Zagreb Indoors: I.Dodig - B.Becker, prijenos
19:29 Glamurozne slastice 2, dokumentarna serija
20:00 Taksii, francuski film
21:28 Zločinački umovi 6
22:15 Eureka 4, serija
22:58 London: Nogomet - prijateljska utakmica: Hrvatska - Republika Koreja, snimka
00:54 Tenis, ATP: Zagreb Indoors: M.Južni - I.Sijlsing, snimka
02:04 Noćni glazbeni program

06:40 Animanijaci
07:05 Monsuno, crtana serija
07:45 Kako vrijeme prolazi, R

09:05 TV izlog
09:20 Sila, serija R
11:25 Larin izbor, serija R
12:20 In magazin R
13:00 Ninja ratnici, serija R
13:30 Inspektor Rex, serija
15:30 Ninja ratnici, serija
16:00 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:05 Kako vrijeme prolazi
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Sila, serija
22:00 Larin izbor, serija
23:00 Večernje Vijesti
23:20 Glazba i stihovi, film
01:05 Sheena, kraljica džungle
01:50 Inspektor Rex, serija R
02:50 Povuci, povuci,
proslijedi, igrani film R
04:25 Ezo TV, tarot show
05:25 Dnevnik Nove TV R
06:15 In magazin R
06:35 Kraj programa

05.55 RTL Danas, (R)
06.35 Ruža vjetrova, serija (R)
07.25 Ben 10: Ultimate Alien
07.50 Moji džepni ljubimci
08.05 Yu-Gi-Oh!
08.30 Virus attack, serija (R)
09.00 Cobra 11, serija (R)
10.00 Cobra 11, serija (R)
11.25 Ekkluziv Tabloid, (R)
11.45 Krv nije voda, serija (R)
13.00 Ruža vjetrova, serija (R)
13.55 Sulejman Veličanstveni
15.00 Cobra 11, akcijska serija
15.55 Cobra 11, akcijska serija
16.55 RTL 5 do 5
17.10 Galileo, emisija

18.05 Ekkluziv Tabloid,
18.30 RTL Danas
19.10 Krv nije voda, serija
20.00 Ruža vjetrova, serija
21.00 Sulejman Veličanstveni
22.00 RTL Vijesti
22.20 Kost, serija
23.15 Kost, serija
00.10 Opasna plavuša, igrani
film, komedija (R)
01.55 Astro show, emisija uživo
02.55 RTL Danas, (R)
03.30 Kraj programa

ČETVRTAK 7.3.2013.

06:08 Riječ i život: Komu se
dogada deložacija?
06:39 Generalna špica
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
09:59 Krstarenja svjetskim
ljepotama 2: Zlatni Douro
10:53 Vijesti iz kulture
11:03 Skica za portret:
Liturgijsko srebro splitske
prvostolnice 1.dio (R)
11:13 Novi dom, novi život
11:34 Novi dom, novi život
12:00 Dnevnik 1
12:36 Prkosna ljubav
13:21 Dr. Oz 2, talk-show
14:04 Fotografija u Hrvatskoj:
Predrag Dubravčić (R)
14:20 Vijesti uz hrvatski
14:33 Trenutak spoznaje
15:05 Pozitivno
15:37 Inspektor Vinko, serija
17:42 Kazalište u kući, (R)
18:21 8. kat: Književnost na

tanjuru, talk-show
19:09 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:15 Purgatorij, dok. film
20:41 Spektar, magazin
21:27 Paralele, emisija
22:01 Pola ure kulture
22:37 Dnevnik 3
22:57 Vijesti iz kulture
23:15 Klopka za generala,
srpski film
00:50 Ludnica u Clevelandu 2
01:09 Jane Doe: Nestajanje,
američki film (R)
02:33 Eureka 4, serija
03:15 Dr. Oz 2, talk-show
03:56 Tenis, ATP: Zagreb
Indoors: P. Petzschner -
A. Seppi, snimka
05:11 Skica za portret (R)
05:25 Jelovnici izgubljenog
vremena: Čuda od graha
i fažola (R)
05:45 Globalno sijelo (R)

05:26 Generalna špica
05:29 Amerika: Pogled odozgo:
Washington, dok.serija
06:20 Prkosna ljubav
07:01 Mala TV:
07:30 Vesele trojke, (R)
07:55 Teletubbies
08:19 Život s Derekom 3
08:41 Rimske tajne 1, serija
09:09 Školski sat: Vijesti iz
svemira
09:58 Iz glazbene radionice
Bože Potočnika, snimka
11:02 Jelovnici izgubljenog
vremena: Gastronomska
šetnja Korčulom (R)

11:24 Taxi, francuski film
12:52 U potrazi za Markom
Polom, dok. serija
13:45 Jane Doe: Nestajanje,
američki film (R)
15:10 Školski sat:
15:59 Regionalni dnevnik
16:34 Globalno sijelo
17:01 Mali crveni traktor
17:13 Mala TV:
17:45 Tenis, ATP: Zagreb
Indoors, emisija
19:12 Glamurozne slastice,
dokumentarna serija
19:38 Kulturna baština: Naron
20:01 Posjetilac, američki film
21:44 Nove avanture stare
Christine 5, serija
22:07 Nove avanture stare
Christine 5, serija
22:32 Zločinački umovi 6
23:16 Dva i pol muškarca 8
23:38 Eureka 4, serija
00:20 Tenis, ATP: Zagreb
Indoors: Ivan Dodig -
Ivo Karlović, snimka
02:21 Noćni glazbeni program

06:40 Animanijaci
07:05 Monsuno, crtana serija
07:45 Kako vrijeme prolazi, R
09:20 Sila, serija R
11:25 Larin izbor, serija R
12:20 In magazin R
13:00 Ninja ratnici, serija R
13:30 Inspektor Rex, serija
15:30 Ninja ratnici, serija
16:00 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:05 Kako vrijeme prolazi

19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Sila, serija
22:00 Provjereno
23:05 Večernje Vijesti
23:25 Duboko modro more, film
01:20 Sheena, kraljica džungle
02:05 Inspektor Rex, serija R
03:05 Duboko modro more,
igrani film R
04:50 Ezo TV, tarot show
05:40 Dnevnik Nove TV R
06:30 Kraj programa

05.55 RTL Danas, (R)
06.35 Ruža vjetrova, serija (R)
07.25 Ben 10: Ultimate Alien
07.50 Moji džepni ljubimci
08.05 Yu-Gi-Oh!
08.30 Virus attack
09.00 Cobra 11, serija (R)
10.00 Cobra 11, serija (R)
11.45 Ekkluziv Tabloid, (R)
12.05 Krv nije voda, serija (R)
13.00 Ruža vjetrova, serija
13.55 Sulejman Veličanstveni, (R)
15.00 Cobra 11, akcijska serija
15.55 Cobra 11, akcijska serija
16.55 RTL 5 do 5
17.10 Galileo, emisija
18.05 Ekkluziv Tabloid,
18.30 RTL Danas
19.10 Krv nije voda, serija
20.00 Ruža vjetrova, serija
21.00 Sulejman Veličanstveni
22.00 RTL Vijesti
22.20 CSI: NY, serija
23.15 CSI: NY, serija
00.05 Kost, serija (R)
01.00 Kost, serija (R)
01.50 Astro show, emisija uživo
02.50 RTL Danas, (R)
03.25 Kraj programa

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku »Dnevnik« emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17,45 minuta na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija »Izravno« - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture »Svjetonik« nedjeljom od 16,30 sati.

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku emitira se subotom s početkom u 21 sat na Radio Novom Sadu.

GLAS HRVATA

Radijska emisija »Glas Hrvata« u produkciji HKUD »Vladimir Nazor« iz Stanišića emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 19 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 18 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«, emitira se na HRT1 ponedjeljom od 14,40 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov
prilog »Bolja Srbija« • Agencijske vijesti iz RH •
Kronologija • Dogodilo se na današnji dan • Jezični
savjetnik »Govorimo hrvatski«

19,00 - 19,30

• Poetski predah • 'Populane melodije' - zabavna
glazba (ponedjeljkom) • 'Na valovima hrvatske glaz-
bene tradicije' - narodna glazba (utorkom) • 'Veliki
majstori glazbe' - ozbiljna glazba (srijedom) • 'Rock
vremeplov' (četvrtkom) • 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 - 20,00

• 'Europski magazin' - magazin Radija Deutsche
Welle (ponedjeljkom) • 'Kulturna povijest' (utorkom)
• 'Znanjem do zdravlja' (srijedom) • 'Razmišljanje
dopušteno' (četvrtkom) • 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 - 20,30

• »U pauzi o poslu« (ponedjeljkom) • 'Aktuali-
je' (utorkom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kul-
tur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche
Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena«
- emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20,30 - 21,00

• Narodna glazba • Blic vijesti i
odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:

Subota

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
• 18,15 'Vojvodanski tjedan'
• 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba
• 20,00 Divni novi svijet
• 20,55 Odjava programa

Nedjelja

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana
• 18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti,
zabavna glazba)
• 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19,30 'Putnici kroz vrijeme' emisija za djecu
Hrvatskoga radija
• 20,00 'Hrvatima izvan domovine' - emisija Pitomog
radija iz Pitomače (RH)
20,55 Odjava programa

104,4 Mhz

NOGOMET

Neodlučeno i poraz

SONTA – U okviru priprema za nastavak proljetnog dijela Međuopćinske nogometne lige Sombor nogometaši sonćanskoga Dinama u dva dana odigrali su dvije vrlo teške utakmice. U subotu su gostovali u Odžacima, kod lidera jesenskog dijela prvenstva, ekipe OFK Odžaci. U odličnoj, vrlo borbenoj utakmici, plavi su bili u najmanju ruku ravnopravan takmac, na momente i bolji. Takva igra rezultirala je prednošću plavih od 1–0 prekrasnim lobom Brkina desetak minuta prije kraja, nakon čega je i Vidaković u jednoj munjevitoj kontri izbio sam pred vratara domaćina. Kazna za ovu zapućanu prigodu uslijedila je u posljednjim minutama utakmice u vidu poravnjanja domaćina na 1–1. Sutradan, u nedjelju, Sonćani su na svojem stadionu dočekali iskusan, u odnosu na jesenski prvenstveni duel prilično pojačanu ekipu Panonije iz Lalića. Nakon tvrde i u najvećem dijelu izjednačene igre plavi su zgoditkom Tadijana s bijele točke poluvrijeme riješili u svoju korist rezultatom od 1–0. U nastavku, umorni od prethodnog dana, plavi padaju u igri, što gosti koriste i s dva zgoditka preokreću rezultat u svoju korist. Sudeći po igri i borbenosti, plavi će prvo proljetno kolo, koje se igra 24. ožujka, dočekati posve spremni i za najveće napore.

Budućnost je u nogometnoj školi

SONTA – Redovita godišnja skupština Nogometnog kluba Dinamo održana je u subotu, 23. veljače, u maloj sali MZ Sonta. Izraženo je veliko zadovoljstvo pozitivnim financijskim poslovanjem, a istaknute su i aktivnosti koje su rezultirale cjelokupnim renoviranjem klupskih prostorija i tribina. S druge strane, svi nazočni nezadovoljni su natjecateljskim rezultatima i cjelokupnim ponašanjem seniorske ekipe plavih. Potkraj godine napravljen je rez, pa je umjesto dotadašnjeg trenera Željka Vidakovića prvu ekipu, u svojstvu trenera-igrača, preuzeo povratnik u ekipu Dinama, iskusni Željko Tadijan. U redove Sonćana vratio se i Josip Gal, a obranu im je pojačao i igrač iz susjedne Prigrevice, iskusni Kljajić. Tako bi plavi, uz još nekoliko domaćih igrača koji su privremeno odsustvovali s travnjaka, u nastavku ligaškog natjecanja trebali biti ekipa koju niti jedan protivnik neće moći shvatiti olako. Pohvaljen je i rad mlađih kategorija i puni angažman trenera Brkina, Kušljica i voditelja Dinamove nogometne škole prof. Gorana Matića, jer je, kako je konstatirano, budućnost sonćanskog nogometa samo u djeci ovoga mjesta.

I.A.

KARATE

Zlato i srebro za KK »Nidan«

SUBOTICA – Karate klub »Nidan« iz Bačkog Monoštora, s ekipom koju predvode mladi treneri Sabina Orešković i Danko Šimon, sudjelovao je na karate turiniru »TAO 2013«, koji je održan u Subotici 24. veljače. Na natjecanju je

sudjelovalo 14 klubova, s 200 natjecatelja. U kategoriji poletaraca, u katama, Vanja Periškić i Luka Đukanov osvojili su zlatne medalje, a Anđela Janković i Nemanja Forgić srebrne medalje.

U kategoriji sportskih borbi, do 25 kg, poletarke, zlatnu medalju i prvo mjesto osvojila je ponovno Anđela Janković, među pionirima u katama Nemanja Janković odnio je prvo mjesto i zlato, a Miodrag Kolar drugo mjesto i srebrnu medalju.

Treneri ovih natjecatelja oduševljeni su ovako dobrim rezultatima i u budućnosti se nadaju još većim uspjesima.

Z. M.

Temeljem članka 10. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (»Službeni glasnik RS« broj 135/04, 36/09) Gradska uprava, Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, Subotica - Trg slobode br. 1.

OBAVJEŠTAVA

Da je u ime investitora VIP Mobile DOO Beograd podnesen zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš Projekta: »Radio bazna stanica mobilne telefonije NS2240_03 SU_Subotica_Teslina« koja se planira na objektu u ulici Čat Geze br.17

Nositelj projekta »Kodar Inženjering« doo, Autoput za Zagreb br.41i. osigurao je dokument STRUČNA OCJENA OPTEREĆENJA ŽIVOTNOG OKOLIŠA U LOKALNOJ ZONI BAZNE STANICE MOBILNE TELEFONIJE Laboratorije W-Line br EM -2013-028/SO od 11. 2. 2013.godine.

U okviru ovog dokumenta na osnovu izmjerenog opterećenja, izvršen je proračun očekivanog intenziteta elektromagnetne emisije u lokalnoj zoni emisije sustava mobilne telefonije i dostavljeno Mišljenje Laboratorija za ispitivanje radioaktivnosti uzoraka i doze jonizujućeg i nejonizujućeg zračenja, s konstatacijom »Ukupan faktor izlaganja ne prelazi referentne granične vrijednosti«

Uvid u podatke, obavještenja i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta, može se izvršiti u prostorijama Službe za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj II. kat, Stare gradske kuće, soba 226 u periodu od 1.3.2013.do 11.3.2013, u vremenu od 10 do 12h.

Molimo vas da u gore navedenom roku, dostavite mišljenje, primjedbe o zahtjevu za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš predmetnog objekta na životni okoliš ovom nadležnom tijelu.

IVICA ŠURJAK, PROSLAVLJENI NOGOMETAŠ HAJDUKA

Nisu nas zaboravili

Skupa sa svojim nekadašnjim suigračima legendarni »Šure« zaigrao je u Beogradu i Apatinu

Piše: Anita Klinac

»Za te uvijek mora bit, a meni kako bude«, jedan je od slogana Hajduka, kluba podno Marjana koji je iznjedrilo jednog od najvećih talenta sedamdesetih godina prošlog stoljeća. »Mornara s mora«, kako su zvali Ivicu Šurjaka, jednog od najboljih igrača Hajduka svih vremena i reprezentivca Jugoslavije. Iako je Šure počeo karijeru kao lijevo krilo, ubrzo postaje univerzalac, suvremeni nogometaš koji može igrati na svim pozicijama. U majici »bilih« igrao je desetak godina, zatim prelazi u francuski Paris Saint Germain, potom u talijanski Udinese i španjolsku Saragosu. Poslije više od dva desetljeća zaigrao je mali nogomet u Beogradu i Apatinu, sa svojim nekadašnjim suigračima, zlatnim momcima sedamdesetih godina prošloga stoljeća. Kao sportski raritet, Šurjak će ostati upamćen kao igrač koji je odbio španjolski Real Madrid. Kraći razgovor sa živom nogometnom legendom vodili smo tijekom njegova nedavnog gostovanja u Srbiji.

DOLAZAK U SRBIJU

»Dobili smo poziv od naših Hrvata koji žive u Beogradu, udruge 'Tin Ujević' i Nogometnog saveza

Beograda na humanitarni turnir u malom nogometu, između veterana Splita i Beograda koji su igrali sedamdesetih godina. Moram priznati kako sam jako iznenađen gostoprimeštvom, kako na terenu tako i van terena. Naše je vrijeme prošlo, ali je dobro da se družimo, nastavljajući naše prijateljstvo i dalje. Sport spaja, a ne rastavlja. Iskreno, bio sam skeptičan što se tiče dolaska u Beograd, jer dosta dugo nismo bili i nisam znao što mogu očekivati«, iskren je bio Ivica Šurjak, dodajući: »Na tribinama je bila dosta ljudi što ste i sami mogli vidjeti, jako su nas srdačno primili i nisu nas zaboravili, što je svima bilo drago, pa su sve skepse bile nepotrebne.«

PONOVNO NA OKUPU

U Beogradu smo igrali protiv dobrih nogometaša poput Karasija, Jušića, Klinčarskog, Tomića, Petrovića, Vukotića, Šestića, a s naše strane je također bila dobra momčad: Simović, Slišković, Prekazi, Bursać, Pešić, Treskavica. Domaćini su pobijedili rezultatom 5-3, no više je bilo bitno samo druženje nego rezultat. Ova utakmica je imala humanitarni karakter, uvijek smo spremni odazvati se kada je neka humanitarna akcija u pitanju. Vrlo smo svjesni situacije kako nismo više mladi i da dolaze nove generacije, pa polako tonemo u zaborav, međutim tribine su drugačije pokazale. Lijepo je

kad vas se svi sjećaju, pogotovo ove naše generacije koja je imala dosta uspjeha. Ma, bili smo baš dominantni«, s osmijehom se prisjeća Šure.

»BILI SE BILI« DANAS I NEKAD

»Velika je razlika u svemu, ne samo u nogometu. Drugačiji je život, nekad se igralo srcem i živjelo se za nogomet, danas je ipak drugačije. Ekonomska kriza je zahvatila cijeli svijet i to se odražava i na Hajduk i na Dinamo, na cijelu Hrvatsku. Isto je i u Srbiji s velikim klubovima. Što se tiče Hrvatske nadam se kako je ovo samo jedno prijelazno razdoblje. Hajduk sada ima jednu mladu momčad koju predvodi Mišo Krstičević, momčad koja tek sada pokazuje dobre rezultate. Hajduk ima odličnu publiku i navijače i ne brinem za Hajduk, mada je sada mnogo teže uspjeti nego u moje vrijeme, jer se tada bolje i ljepše živjelo. Živjelo se za nogomet. Otkad je Krstičević trener u Hajduku momčad pravi dobre rezultate, ali se ne može očekivati bum preko noći, treba vremena i strpljenja. Ne možete dovoditi skupe igrače, prava pojačanja, već se morate osloniti na omladinsku školu Hajduka, jer se tu dosta dobro radi. Inače se u Dalmaciji talenti sami rađaju, postaju igrači od malih nogu. Tako da ne treba zanemariti omladinsku školu, i ja sam eto došao iz omladinske škole

u prvu momčad«, istaknuo je Šurjak.

ISHOD NA MAKSIMIRU

»Po mom mišljenju Hrvatska je u ovom momentu puno bolja od Srbije, što se pokazalo i na ovim kvalifikacijskim utakmicama. Kada gledamo samo tu utakmicu koja će se odigrati na Maksimiru, između Hrvatske i Srbije, nikad se ne zna što se može dogoditi. Srbija ima jaku momčad, može se dogoditi neki slučajni gol pa da utakmica ode u drugom smjeru i ovaj važan susret bude težak za nas. Mislim da izbornik Štimac ide na pobjedu, u timu ima puno nogometnih znalaca, znaju kako treba igrati balun. Vjerujem kako će to biti utakmica s više golova i očekujem naravno pobjedu Hrvatske.«

SJEĆANJE NA NAJDRAŽI GOL

Najdraži njegov gol, prisjeća se Šurjak, bio je u Splitu, na Trofeju Marjan, kada su igrali utamicu protiv Crvene zvezde.

»Mi smo vodili 4-2, bio je neki slobodan udarac s nekih 25 metara i spiker me baš u tom trenutku proglašava za najboljeg igrača turnira. Čujem kako cijeli stadion plješće i skandira moje ime. Samo sekundu prije toga stavio sam balun na travu i tako, kad te ide – ide, pogodio sam rašlje. Taj trenutak je bio savršen, ta utakmica nije imala nekog velikog značaja, ali nekako taj je gol za mene imao posebnu važnost. Što se tiče najdražeg susreta, bio je to onaj u Beogradu protiv Partizana kada smo pobijedili 6 - 1«, prisjetio se za kraj razgovora legendarni nogometaš Hajduka Ivica Šurjak.

POGLED S TRIBINA

Potencijal

Usjeni nedjeljnog, zbog natopljenog Poljudskog travnjaka, neodigranog najvećeg derbija hrvatskog nogometa (novi se trebao igrati u srijedu navečer) ovaj pogled s tribina bit će usmjeren prema sve bližem susretu nad susretima. Kvalifikacijskom dvoboju Hrvatske i Srbije, 22. ožujka na Maksimiru. Zimske pauze su već pale u zaborav i prvenstvene utrke u svim europskim državama su u velikom zamahu, a evo malog osvrt na trenutačnu formu nekoliko uzdanica izbornika Štimca.

Na prvom mjestu po svojoj golgeterskoj formi i odličnim partijama u majici Bayernja jamačno prednjači topnik Mario Mandžukić (dijeli prvo mjesto na listi strijelaca Bundeslige s 15 golova). Drugi reprezentativni napadač Nikica Jelavić (Everton) nije baš u realizatorskoj formi, jer je nanizao 11 susreta bez postignutog gola. Najzvučnije ime reprezentacije, veznjak Real Madrida Luka Modrić, također baš ne briljira u posljednje vrijeme, ali je ipak bio starter u pobjedi protiv Deportiva. Ivan Rakitić (Sevilla) odigrao je cijeli susret u porazu svoje momčadi protiv Barcelone, kao što je i štoper Lyona Dejan Lovren odigrao sve minute u duelima protiv Tottenhama i Lorienta.

Standardni u svojim momčadima su i Domagoj Vida (Dynamo Kyev), Grodon Schildenfeld (PAOK), Ivan Strinić (Dnipro). Na koncu, dvije mlade uzdanice sve više skreću pozornost na sebe:

Marko Livaja (Atalanta) je zabio svoja prva dva gola u Seriji A, dok se Mateo Kovačić polagano ustaljuje u momčadi Intera, u koju je prešao ove zime.

Tek je početak ožujka i do famoznog petka još ima dosta utakmica, i na domaćoj i inozemnoj sceni, i prilika za popravak forme. Jer 22. ožujka u 18 sati na Maksimir mogu istrčati samo najspremniji...

D. P.

NOGOMET

Odgođen derbi

Zbog kišom natopljenog travnjaka glavni sudac Bebek odložio je Zigranje najvećeg hrvatskog derbija između Hajduka i Dinama, a u ostalim susretima 21. kola zabilježni su sljedeći rezultati:

Rijeka – Cibalia 0:0, Osijek – Istra 1961 0:0, Slaven – Inter 2:2, Lokomotiva – Split 3:2, Zagreb – Zadar 2:1

Tablica: Dinamo 44 (-1), Hajduk (-1), Lokomotiva 36, Split, Rijeka 33, Slaven 32, Osijek 27, Istra 1961 22, Inter, Cibalia, Zadar 20, Zagreb 19.

KOŠARKA

Cibona bolja od Splita

Vukovi s Tuškanca svladali su Split (81-73) u hrvatskom derbiju 22. kola Regionalne košarkaške ABA lige. Seriju loših rezultata nastavila je Cedevita neočekivanim porazom

protiv Szolnoka (64-59), a poraz je zabilježio i četvrti hrvatski predstavnik Zadar na domaćem parketu protiv Budućnosti. Posve je realno kako hrvatska košarka ove godine neće imati predstavnika na završnom turniru četiri najbolje momčadi tzv. Jadranske lige.

TENIS

Čilić 11. tenisač svijeta

Zahvaljujući osmini finala u Memphisu najbolji hrvatski tenisač Marin Čilić uspeo se do 11. mjesta svjetske ATP ranking ljestvice s ukupno 2.535 bodova. Ivan Dodig (62. mjesto – 735 bodova) je drugi Hrvat u prvih 100, a nakon dugo vremena Ivo Karlović više nije treći najbolji hrvatski tenisač, nego je mjesto prepustio Antoniju Veiću (129. – 421 bod). Kod djevojaka je i dalje najbolja Petra Martić (64. mjesto – 938 bodova), slijede: Donna Vekić (93. – 720), Mirjana Lučić Baroni (107. – 621) i dr.

VATERPOLO

Ždrijeb za SP

Na predstojećem vaterpolskom Svjetskom prvenstvu u Barceloni (19. srpnja – 4. kolovoza) voljom ždrijeba Hrvatska će igrati u skupini B s reprezentacijama SAD-a, Kanade i Južnoafričke Republike. Bit će ovo prvo veliko natjecanje novog izbornika ivice Tucka, koji je na kormilu »barakuda« zamijenio Ratka Rudića.

NAMA JE DOVOLJNO

DA ZNATE ZA NAS

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće
- Subotica, Karađorđev put 2,
- Telefon (danonoćno):
(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na
Internetu: www.funero.co.rs
e-mail: funero@funero.co.rs

Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

Izdajem prazan dvosoban stan od 46 m² s grijanjem na plin. Tel.: 064-2394773.

Povoljno prodajem hrastovu kacu za vino cca 1500 litara, drvenu muljaču za grožđe, dvoredni špartač za kukuruz i razboj za tkanje. Tel.: 021-776372

Povoljno izdajem smještaj u Rovinju. Tel.: +385-52030007 ili +385-989277470, Jadranka.

Prodajem 4 slike 1x2 m ulje na platnu s ramovima – posljednja večera rad akademskog slikara. Jeftino. Tel.: 060 0242233.

Prodajem 600 kom. stare cigle velikog formata. Tel. 024 535 319.

Prihvatila bih čuvanje i njegu male djece ili starije osobe. Tel.: 064/0714938.

Prhvatila bi se održavanja stambene zgrade uz plaćanje svih režijskih troškova. Tel.: 065/5319928.

Izdaje se namješten stan na Proizivci, bračnom paru ili studentima i učenicima. Tel.: 062/1789170.

Hitno izdajem sobu za jednu ili dvije ozbiljne učenice, studentice ili uposlenice na Novom naselju, u Novom Sadu. Tel.: 021/496-014.

Prodajem potpuno novu motornu prskalicu STIHL SR 420. Cijena po dogovoru. Tel.: 064/4088979 ili 063/7246417.

Povoljno izdajem skladište i podrum kod autobusnog kolodvora u Subotici. Tel.: 064-9640745.

Dvosoban stan od 60 m² Subotica – Zorka izdajem ili mijenjam za sličan u Novom Sadu. Tel.: 064 255 68 22.

Prodajem ediciju – Pet stoljeća hrvatske književnosti, izdanje 1965 god. Matica hrvatska. Tel.: 063 8886755 ili 064 2170160.

Ozbiljna, poštena, vrijedna žena srednjih godina brinula bi o starijoj osobi – radila bi u domaćinstvu – spremala, kuhala. Tel.: 064 4208423.

Prodajem Zastavu 10, 2008/5 godište. Registriran do 5/2013 godine. Ugrađen je plin. Od dodatne opreme ima alarm, centralnu bravu, radio, klimu, maglenke, tempomat. Uredno servisiran. Zadnji servis urađen 5.10.2012. godine. Cijena po dogovoru. Tel.: 064-1208170 i 024-525-373.

Predajem sate: engleskog jezika, AutoCAD-a, ArchiCAD-a, 3Ds Max Desing-a. Tel.: 064/640-63-99.

Prodajem Nintendo Wii za 100 eura + 2 igrice. Tel.: 064/640-63-99.

Prodajem dva kauča i dvije fotelje, može i pojedinačno, usisavač Vox 1400W, žensku bundu od nerca boj 44. Tel.: 024/557-531 i 061/231-19-14.

U najljepšem dijelu Kertvaroša prodajem dio obiteljske kuće, poseban ulaz, cca 64m². Potrebna adaptacija. Cijena 14.000 eura. Postoji struja, voda, kanalizacija, mogućnost priključka na plin. Tel.: 024-572-875, 063/8838747.

Prodajem umjetničku sliku »Sofa« – ulje na platnu akademskog slikara Tilića. Cijena 1.500 eura. Tel.: 065 429 4097.

Povoljno izdajem veliko dvorište pogodno za parkiranje kamiona, većih vozila pa čak i za auto-plac, kod autobusnog kolodvora u Subotici, čuvano 0-24 h. Tel.: 064/9640745.

Prodajem stambeno poslovni prostor u strogom centru Subotice – Petra Drapšina 2, u površini od cca 48 m². Tel.: 063/75-44-440.

Prodajem Kirbi nov, neraspakovan, sentria mikron magic, hepa filtration with mikroalergen tehnology. Cijena 950 eura. Tel.: 0652190496

Prodaju se tvornički univerzalni skoro nov cirkular, nov el. šporet s ravnom pločom HANSA, ZOB, spavaća starinska bunjevačka soba i oprema, nošnje, trpezarijski stol, stolice, tepih i sl. i moderna venčanica. Tel.: 060053570 ili 024-532570.

Prodajem bilijar stol – karambol iz 1875. godine, antikvit, veoma očuvan s 3 x 3 kugle od original slonovače. Rezervna čoja iz Amerike. Od 1983. godine uopće nekorišten, za 3500 eura. Tel.: 024-572-875 ili 063-8838747.

Izdaje se dvosobni namješten stan na Proizivci. Tel.: 069 - 2887213.

Prodajem priručnike za pripremu državne mature u RH i to: matematika, hrvatski, engleski, te biologija, fizika, kemija. Zvati 063 - 8820654.

Izdajem jednosobni namješten stan, blizu Ekonomskog fakulteta, telefon, CATV, interfon, TA peć, priključak na ADSL. Tel.: 064 - 3285657.

Prodajem veću termoizolovanu kompletno završenu tehnički primljenu katnicu (13 x 11) sa suterenom, CG i svim infrastrukturnim priključcima (voda, kanalizacija, telefon, internet, gas) u centru Sombora. Tel.: 025-449-220; 064-280-84-32.

Prodajem traktor Torpedo tip TD 4506 izdanje 1979 god. Registriran, izvršena generalna popravka i u odličnom je stanju. Tel.: 061-1621820.

Hrvatska likovna udruga »CroArt« prodaje umjetničke slike, djela članova udruge. Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge. Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218; e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi«

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, I dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju »Hrvatske riječi«. **Jedan poslani kupon važiti će za četiri broja.** Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Pretplatite se!

TUZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 1.000 dinara
☐ 1 godina = 2.000 dinara

INOZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 40 EURA
☐ 1 godina = 80 EURA

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže »Hrvatska riječ« svakog tjedna.

HRVATSKARIJEČ

Ime i prezime: _____
 Ulica i broj: _____
 Mjesto i zemlja: _____
 Telefon i e-mail: _____

Uz popust od 20%

Hrvatska riječ u PDF-u

Pretplata na internetsko izdanje tjednika

- * **Tuzemstvo: 1000 dinara godišnje**
 * **Inozemstvo: 10 eura godišnje**

Nalog otvorite na: www.hrvatskarijec.rs/pretplata

SWIFT: VUBURS 22
 VOJVODANSKA BANKA
 AD MS FIL SUBOTICA
 IBAN: RS35355000000200292421
 NIU Hrvatska riječ,
 Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva: NIU »Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica. Uplatu izvršiti na broj žiro računa 355-1023208-69

MAJA ĆURČIĆ, STUDENTICA MEDICINE U OSIJEKU

Djevojka kojoj se ostvaruju dječji snovi

Još kao djevojčica, u igri je često maštala o medicini i uživala se u ulogu doktorice

Maju Ćurčić iz Šida sreo sam na misi u osječkoj konkatedrali. Kad uhvati malo vremena voli otići na misu, a poslije s prijateljicama na kavu i čašicu razgovora, ali najveći dio vremena druguje s knjigom. Ili je na predavanjima, ili je na praksi, ili grije stolicu uz knjigu. Studij medicine odmakao je, već je četvrta godina, do sada je sve davala u roku, godinu za godinom i vjeruje da će tako i ubuduće, preostale dvije godine. Ali tu su još i vježbe, dogurala je do statusa demonstratora na katedri za histologiju i embriologiju, na Katedri za patološku anatomiju i sudsku medicinu.

ČOVJEK SNUJE, A BOG ODREĐUJE

Rođena je na Đurđevo (23. travnja) 1989., pa iako je prema vjerovanju starijih donijela sebi ime, mama Jelka i tata Milanko su riješili da bude Maja. Odrastala je u najljepšem šidskom naselju i kod baka, Reze u Sotu i Smilje u Maukovića šoru, s odličnim je završila osnovnu školu i pošla u gimnaziju. Još kao djevojčica u igri je često maštala o medicini i uživala se u ulogu doktorice, pa joj s ove distance izgleda kako joj se ostvaruju dječji snovi.

U Osijek je došla u ljeto 2008. godine, mada je i u posljednjem gimnazijskom razredu još uvijek dvojila, medicina ili novinarstvo, Novi Sad ili Osijek. Dokumentaciju

je predala i tu i tamo, ali je toga ljeta osvanula na prijemnome za medicinu. Čovjek snuje, a Bog određuje. Te je godine bilo na stotine njih koje je zanimala medicina, nije bila iznad crte i morala je upisati Prehrambeno-tehnološki fakultet u Osijeku. Tu, prvu godinu očistila je u roku, ali se na ljeto ponovno prijavila na medicinu i prošla. Molitve su joj uslišene i evo već je na kraju četvrte godine. Istina, čekaju je još dvije teške godine studija, a sada je već načisto s tim da može i hoće i da je na kraju puta čeka diploma. Događaj kojemu se već sada raduje.

A što poslije? Planova je dosta, nada se najboljem. Jako bi voljela da dobije Osijek, ali ne bi se ljutila ni da posao dobije na selu. A ne bi odbila ni ponude iz Vojvodine, recimo iz Šida, Mitrovice, Novog Sada. Kako je želja svih mladih liječnika da po obavljenom stažiranju idu na specijalizaciju, najviše

bi voljela mogućnost da ode na endokrinologiju, jer evo već na praksi obilaze sve bolničke odjele i misli da bi baš tu našla sebe.

O CRKVI

U crkvi smo se sreli pa smo o crkvi i razgovarali. Još kao mala voljela je s mamom ići na mise, a kao učenica 6. ili 7. razreda, pohađala je vjeronauk i čitala na misi. Ne samo u Šidu, jer njihov je župnik bio i upravitelj župa u Gibarcu, Kukujevcima i Moroviću, pa je čitala i tamo. Imala je osjećaj kako je i ona aktivna sudionica misnoga slavlja, da i ona daje svoj prinos ljepoti euharistije. Čitala je i kao gimnazijalka, a evo i ovdje u Osijeku, kada god imaju mise za studente, čita u konkatedrali. I dalje čita u Šidu, ali novi je župnik okupio veći broj mladeži, pa među sobom naprave raspored, a ona se uvijek trudi baš tada doći u Šid i stati ispred oltara.

Maja se pohvalila kako je s mladeži okupljenom oko crkve puno i proputovala. Dva je puta bila u Poljskoj, dva puta u Rimu, Asizu, Padovi i u Ženevi, a na susretima katoličke mladeži već desetak puta u Zagrebu, zatim u Sisku, Šibeniku, Zadru, Varaždinu i tko bi to pobrojio. U najsvježijem je sjećanju Madrid i susret s papom Benediktom, a rado se sjeća i susreta s papom Ivanom Pavlom II. u Osijeku, gdje je nazočilo mnoštvo mladih iz srijemskih župa. Sudjelovala je na gotovo svim susretima

mladeži Srijemske biskupije, u Golubincima, Maradiku, Moroviću, Slankamenu, Petrovaradinu, gdje svako druženje započinje svetom misom, a nastavlja se do noći uz sport, zabavu, gitare i pjesmu. Rado se sjeća i radionica na Tekijama, gdje je bilo puno mladih iz cijeloga Srijema, a osposobljavani su za duhovne animatore, od pomoći župnicima i vjeroučiteljima u radu s djecom i mladeži, ministrantima i zborovima. Nabrojala je još najmanje desetak marijanskih svetišta gdje rado odlazi, od Tekija i Ilače do Morovića i Sota, pa od Marije Bistrice sve do Međugorja, gdje također susreće na tisuće mladih.

Pohvalila se kako se rado druži i s mladima okupljenim oko HKD »Šid«, nedavno osnovanog društva koje njeguje hrvatsku baštinu, jezik i tradiciju. Ima i čast voditi njihove programe skupa s prijateljicom Magdom i žao joj je što nema više vremena uživati s njima. U rijetke trenutke odmora rado s fotoaparatom šeće Osijekom i fotka Dravu, Promenadu i secesijske fasade a s prijateljicama Jelenom, Martom, Draganom i Anom voli proćavrljati uz kavu u Tvrdi. Obveza je puna, a slobodna vremena malo, pa su joj ti trenuci vrlo dragi.

Za kraj, pohvalila se kako redovito čita »Hrvatsku riječ«, jer mama je preplaćena na list, a najviše ju veseli »Kužiš« gdje sazna štošta o mladeži diljem Vojvodine, a posebice Srijema, gdje ima puno prijatelja po svim srijemskim župama.

Slavko Žebić

Lopovšag se uvuko i u štale

Vo oko izbiranja selcki taman prošlo, bać-Iva se ponado da će imat makar malo mira, kad no, na televizije novi, još veći cirkus. Manja vlast obnarodovala da nam mliko ništa ne valja, veća vlast se bešteluje kako ga pije i još kaže da ima četveroj dice pa i nji napaja i nikomu ništa. Kaže da nam mliko nikad ni ni bilo zdravije. Džabe mu, u bać-Ivu se uvuko nikaki crv. Eto, obnarodovali su da toga imade i u matrne i u ne druge komšijske države i u treće, četvrte... ma u svi što smo kadgoda bili naši, jedino po ve veće vlasti nema kod nas. A po manje, opet, imade sve više i više. Bać-Iva se zbludijo, ne zna komu bi virovo. Sam sebe ne može rastolmačit jel to svaka vlast imade svoju miru za sve, jel se već sprimu na nikako novo izbiranje, pa možda isprobavu ko će komu prvi šipak pod nos... Ko da ga pundrav čačka, ne može na miru sist pa gledat, da mu se ručak malo slegne, neg malo, malo, pa se krene u štalu obit Šaru. Gledi u nju, gleda u telence, pa krož njega sve prostruji nikaka milina. Telence jako, debe-ljuškasto, pa se samo zacigrava, vidi već po građe da će to krož koju godinu bit lipa kravica, ko i mater. A onda će, misli se, bit i duplo više mlika, pa vada i koji bikica za prodat. Tribaće jim novaca, misli se, cure rastu, konda bi obadve na velike škole, sve poskupljiva, a platice već godina ni za dinar veće. Ako se čeljade ne snajde digoda sa strane, zlo. »E, raniteljko naša, dobro je što ti imademo, samo da nam ne nasradaš brog politike!«, veli bać-Iva poluglasno, pogladi Šaru između ušiju i krene se u kuću. Taman je skinijo kožu i šubar, navadijo se u vo vrime popit kafu š njegovom, kad se odjedamput na vrati stvori dada. »Curo, meriš kafa do čosa, deder metni jednu i za me. A dobro smo i ručali, pa ne bi marijo i bukaricu katarke.« – veli i sidne š njima zastal. Bać-Iva naljo dvi bukarice u zapalijo televiziju. „Dite, nisi ni moro palit, ja sam već sve što imadu kazat za danas odslušo još pri podne. Sad samo ponavlju za take ko što si ti«, veli dada i već se udeša, zna bać-Iva, za malo dužji divan. Što stariji, sve se više misli da je Bogom dan za drugima tolmačit sve što vidi i čuje na televizije. »Eto, dite, čuješ koliko su se sad dovati divana oko mlika? E, mudre su to lude, svit se već priviše počo pitat zašto je svew manje posla i zašto sve poskupljiva. A bome i narod i va manja vlast počeli priviše čačkat i pitat zašto je naj iz još manje vlasti, a od ni je što su velika vlast, u cile varoši poskido no što piše na latinice. Kaže, ko oće živit kod nas, mora kako mi očemo. Samo, ne znam jel zna kaki su bili njegovi kad su vamo došli kod naši. Ko, tu, onda živi kod koga?«, veli dada i povuč malo iz bukarice. »A dobro, kake sad ima veze mliko sottom latinicom?«, prostodušno pita bać-Iva. »E, dite moje, dokle ću ti već učit kako se gleda televizija? Ti se uvik samo lipiš no no što divanu. Prvo se moraš pitat zašto divanu, jel možda to što čuješ da divanu ni ni najvažnije, možda sottom odvlaču pažnju oko čegagod još važnijega. Eto, šta misliš ako sad, dok se čeljad zamajava njevim divanom oko mlika, oni istrišu svu latinicu, dignu struju, vodu, porez, ranu, prodađu svu zemlju, smanju plate? Ti, taki tukmak, neš ništa ni ositit, nego ćeš cili dan samo čekat da vidiš ko će komu šipak pod nos!«, veli dada, pa sam sebe nalje još jednu bukaricu. Bać-Iva je samo ošo još jedamput obit Šaru. Ni šubar ni metnijo na glavu.

Piše: Ivan Andrašić

1. ožujka 2013.

Tagore:

Najbolja upotreba riječi je šutnja.

Diogenes:

Bogati su oni koji nemaju želja, a prosjaci su oni koji stalno hoće imati još više.

Grazian:

Pametnom više koriste neprijatelji nego ludom prijatelji.

Krave nisu krive!

POZIVAMO ČITATELJE DA NAM POŠALJU NEKU SVOJU ZANIMLJIVU FOTOGRAFIJU

Tereza Kesovija

Koje godine i gdje se rodila hrvatska pjevačica Tereza Kesovija?

Gdje je imala svoj prvi scenski nastup?

U kojoj zemlji je ostvarila zapaženu karijeru?

Koja ju je pjesma proslavila u Francuskoj?

Koliko puta je sudjelovala na pjesmi Eurovizije?

Koji koncert predstavlja vrhunac njezine karijere?

Kojim ordenom je nagrađena za svoj umjetnički rad?

Rodila se 3. listopada 1938. godine u Dubrovniku.
U zagrebačkom Varijetetu 1961. godine.
U Francuskoj.
Lahna pjesma (Dr. Živago).
Dva puta (1966. za Monako, 1972. za Jugoslaviju).
Koncert u pariskoj Olimpiji.
Vitežom visokog odličja u kulturi.

- Dragi, naš telefon nije ispravan – žali se žena svom mužu.
- Kako nije ispravan?
- Pa lijepo. Baš sam pričala s prijateljicom i ništa nisam čula što govori.
- A da niste slučajno pričale obje u isto vrijeme?

Dođe pacijent zubaru i zubar mu kaže:

- Sada vičite najglasnije što možete!
- Ali mene ništa ne boli.
- Znam, ali u čekaonici je gužva, a meni se žuri na utakmicu.

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

JKP "Суботичке пијаце"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

**MILENIJUM
OSIGURANJE**

- Registracija i osiguranje motornih vozila,
- Najpovoljnije osiguranje imovine,
- Kasko osiguranja motornih vozila i radnih strojeva plaćanjem na 12 rata
- Osiguranje robe u transportu i osiguranje nezgode
- Putna zdravstvena osiguranja
- Sigurna i brza isplata štete

POSTANITE I VI ČLAN VELIKE PORODICE »CROATIA OSIGURANJA« D.D. IZ ZAGREBA

»Milenijum osiguranje« A.D.O. Beograd-Filijala Subotica
24000 Subotica, Karadordev put 38, telefon +381(24) 555-867 i 552-406
e-mail: mios@tippnet.rs
www.milenijum-osiguranje.rs
Radno vrijeme: od 8 do 16 sati

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATA

**365 ODLOŽENO
DANA PLAĆANJE!**

**VIKEND AKCIJA
U KTC-U**

1.3. - 4.3.2013.

**čekovima građana,
u jednakim mjesečnim
ratama, na cijeli asortiman**

Rolovani čevap 1 kg

~~449.90 din~~
429.90 din

**SUPER
CIJENA**

Sardina tomato 380g

~~205.90 din~~
128.90 din

Zelena salata 1 kom

~~22.90 din~~
19.90 din

Jabuka Zlatni delišes 1 kg

~~69.90 din~~
63.90 din

**SUPER
CIJENA**

Tomico dodatak jelima 500g

~~106.90 din~~
88.90 din

**Vino Vranec 0.75 l + kesa
gratis + 100 g kava gratis**

~~349.90 din~~
315.90 din

Silan Mediterranean 3litre

~~454.90 din~~
359.90 din

**-21%
POPUSTA**

Čaša za vodu 6kom

~~379.90 din~~
289.90 din

**-24%
POPUSTA**

5.3.2013.

**SVAKI 100. KUPAC
DOBIJA NA KASI POKLON
VAGU ORION**

Persil Gold Brilliance 3kg

~~709.90 din~~
509.90 din

**-29%
POPUSTA
SUPER
CIJENA**

NAKLADNIČKA DJELATNOST NIU »HRVATSKA RIJEČ«

